

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Matej Mirt
Socialna omrežja in konstrukcija identitete med mladimi
Diplomsko delo

Ljubljana, 2021

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Matej Mirt
Socialna omrežja in konstrukcija identitete med mladimi
Diplomsko delo

Mentorica: doc. dr. Ana Marija Sobočan

Ljubljana, 2021

PODATKI OD DIPLOMSKI NALOGI

Ime in priimek: Matej Mirt

Naslov diplomske naloge: Socialna omrežja in konstrukcija identitete med mladimi

Mentorica: doc. dr. Ana Marija Sobočan

Kraj: Ljubljana

Leto: 2021

Št. strani: 113

Št. prilog: 5

Ključne besede: socialna omrežja, identiteta, socialno delo, socializacija, mladi

Povzetek:

V kvalitativni raziskavi na temo Socialna omrežja in konstrukcija identitete med mladimi sem prikazal mnenje mladih o uporabi socialnih omrežij. V teoretičnem delu sem se lotil ključnih tematik za mojo raziskavo. Opisal sem pojem identitete skozi poglede različnih avtorjev, saj konsenza o enotnem pojmu še ni. Identiteto posameznika se namreč določi skozi različne dejavnike, kot so način komunikacije, pogled družbe oziroma prijateljev na posameznika, način oblačenja, vedenja ipd. V teoretičnem delu sem nekaj besed spregovoril tudi o mladih v povezavi s kreiranjem osebnosti oziroma identitete. Za konec pa sem opredelil še pojem virtualne identitete in pa seveda socialnih omrežij. Skozi vprašanja, ki sem jih zastavil intervjuvancem, pa sem dobil njihovo mnenje o tem, kako socialna omrežja vplivajo na zgoraj omenjene dejavnike, ki imajo vpliv na kreiranje identitete. Osredotočil sem se na mlade, ki spadajo v starostno skupino med 17 in 24 let, pri tem pa moram poudariti, da sem se odločil za to starostno skupino, ker sem želel pridobiti tudi podatke o tem, kaj so socialna omrežja pomenila nekoč, torej ko so jih začeli uporabljati. Na ta način je razvidno, kaj je tisto, kar jih je vodilo v uporabo socialnih omrežij, na drugi strani pa kaj je tisto, kar jih še vedno privlači na socialnih omrežjih. Ugotovil sem, da je tisto glavno, kar jih pritegne na socialnih omrežjih, socializacija in svoboda znotraj neskončnih možnosti samoprezentiranja, zabave itd. Veliko intervjuvancev pa uporablja socialna omrežja tudi za namen študija. Pri predlogih sem se osredotočil predvsem na povezavo moje raziskave s socialnim delom. Glavni predlog je predvsem ta, da je naloga socialnih delavcev, da pri raziskovanju sveta uporabnika upoštevajo tudi socialna omrežja. To pomeni, da je njihova naloga, da ozaveščajo mlade o njihovih nevarnostih in jih hkrati usmerijo v za mlade koristne vsebine. Če je bilo torej v zadnjih letih veliko govora o tem, da mladi preživijo preveč časa na socialnih omrežjih, je to zdaj postala

nova normala. Fokus bo torej potrebno usmeriti v varno in pravilno uporabo socialnih omrežij, saj je po mojem mnenju že prepozno, da bi mlade odvrčali stran od njih. Sploh če upoštevamo dejstvo, da mladi pri uporabi socialnih omrežij vidijo veliko pozitivnih lastnosti.

Title: Social networks and identity construction among young people

Keywords: social networks, youngsters, social work, identity, socialization

Abstract:

In a qualitative research about Social Networks and the construction of identity among young people, I presented the opinion of young people about using social networks. In the theoretical part, I presented key topics about my research. I have described the concept of identity through the views of different authors, as there is no consensus on a single concept yet. The identity of an individual is determined through various factors, such as the way of communication, the view of society or friends on the individual, the way of dressing, behaving, etc. In the theoretical part, I also spoke a few words about young people in connection with the creation of personality or identity. Finally, I defined the concept of virtual identity and, of course, social networks. Through the questions I asked the interviewees, I got their opinion on how social networks influence the above-mentioned factors that affect identity creation. I focused on young people who belong to the age group between 17 and 24 years. I chose this age group because I also wanted to get information about what social networks once meant, that is, when they started using them. In this way, it is clear what has led them to use social networks, and on the other hand, what still attracts them to social networks. I have found that the main thing that attracts them to social networks is socialization and freedom within the endless possibilities of self-presentation, fun, etc. However, many interviewees also use social networks for the purpose of studying. In the proposals, I focused mainly on the connection of my research with social work. The main proposal would be that the task of social workers is focus on social networks when researching the user's world. This means that their task is to make young people aware of their dangers and to direct them to content that would be useful for young people. So if there has been a lot of talk in recent years about young people spending too much time on social media, this has now become the new norm. The focus will therefore be on the safe and proper use of social networks, as in my opinion, it is too late to discourage young people from them. Especially if we take the fact that young people see a lot of positive qualities when using social networks.

Vsebina

1.	TEORETIČNI UVOD	1
1.1.	Identiteta	1
1.2.	Virtualna identiteta	5
1.3.	Zgodovina socialnih omrežij	8
1.4.	Socialna omrežja	11
1.5.	Mladi in socialna omrežja v povezavi z identiteto	12
1.6.	Socialno delo in socialna omrežja	14
2.	PROBLEM	16
3.	METODOLOGIJA	18
3.1.	Vrsta raziskave	18
3.2.	Merski instrument	18
3.3.	Populacija in vzorec	19
3.4.	Zbiranje podatkov	19
3.5.	Obdelava in analiza podatkov	19
4.	REZULTATI	23
4.1.	Razlogi za uporabo socialnih omrežij	23
4.2.	Privlačnost socialnih omrežij	24
4.3.	Pomen socialnih omrežij nekoč in danes	25
4.4.	»Dobri« in »slabi« ljudje na socialnih omrežjih	27
4.5.	Komunikacija in spoznavanje ljudi	29
4.6.	Identiteta skozi oči prijateljev, znancev	30
4.7.	Pozitivne in negativne lastnosti uporabe socialnih omrežij	31
5.	RAZPRAVA IN SKLEPI	33
6.	PREDLOGI	37
7.	UPORABLJENA LITERATURA	39
8.	PRILOGE	41
8.1.	Priloga št.1: Smernice za intervju	41
8.2.	Priloga št.2: Intervjuji	42
8.3.	Priloga št.3: Določitev enot kodiranja	59
8.4.	Priloga št.4: Odprto kodiranje	68
8.5.	Priloga št. 5: Osno kodiranje	99

1. TEORETIČNI UVOD

1.1. Identiteta

Za začetek bi rad razjasnil pojem identitete skozi zapise različnih avtorjev, saj zaenkrat konsenza o enotnem pomenu pojma (še) ni.

Mead (1962) trdi, da je za pojmovanje identitete pomembno opazovanje delovanja človeka v njegovem socialnem okolju. Posameznik mora biti torej zmožen pogledati nase s položaja sebe kot objekta, na drugi strani pa s položaja druge osebe v interakciji. Že pred 60 leti lahko zasledimo, da Mead (1962) identiteto opredeli kot refleksivni odnos socialnega jaza in osebnega jaza, kjer je socialni jaz oziroma socialna identiteta skupek ponotranjenih in posplošenih stališč drugih do posameznika, osebni jaz oziroma osebna identiteta pa so spontane in nezavedne dejavnosti (Mead, 1962).

Teorijo identitete pa Goffman (1981) razvrsti v tri kategorije:

- socialno identiteto,
- osebno identiteto,
- identiteto kot njeno sintezo (Goffman, 1981).

Goffman (1981) pravi, da je socialna identiteta definirana kot identiteta skozi oči drugih – torej kako posameznika zaznavajo osebe, ki so z njim v interakciji. Že Goffman (1981), ki je v svojem času vpeljal inovativno konceptualizacijo konstrukcije identitete, pa je v kategoriji socialne identitete omenjal virtualno socialno identiteto. Ta naj bi se kreirala na podlagi normativnih pričakovanj, torej kaj skupina oziroma družba pričakuje, da bo posameznikova socialna identiteta (Goffman, 1981).

Osebna identiteta za Goffmana (1981) pomeni edinstvenost posameznika – njegove značilnosti, ki ga karakterizirajo kot edinstveno osebo. K osebni identiteti spadajo tudi podatki, kot so način komunikacije, način oblačenja, frizura, mimika ipd. Osebna identiteta pa ne bi obstajala brez socialne identitete, torej ob primerjanju z drugimi ljudmi. Če povzamem Goffmana (1981), je celotna identiteta skupek socialne identitete (diferenciacija) in osebne identitete (identifikacija) (Goffman, 1981).

Luckmann (1991) pojem osebne identitete opredeli takole: *»Recipročno zrcaljenje je osnovni pogoj za oblikovanje osebnih identitet. Vendar pa je recipročno zrcaljenje v stikih tukaj-in-zdaj ter neposrednih stikih zgolj potreben, ne pa tudi zadosten pogoj. Drugi pogoj je vzajemno pomnjenje dejanj drugega v minulih neposrednih situacijah ter vzajemno nalaganje bremena odgovornosti za pretekla dejanja. Alter ego v omenjenem stiku je isti kot včeraj in ego lahko uvidi, da ga alter ego dojema kot istega. Osebna identiteta izvira iz recipročnosti neposrednih stikov in medtem ko posameznik zori od znotraj, se od zunaj nalaga v kolektivnem spominu«* (Luckmann, 1991, str. 800).

Življenje si je težko predstavljati, ne da bi si skušali odgovoriti na vprašanje, kdo smo mi in kdo so drugi, pravi Mirjana Ule (2000). Ti dve vprašanji sta eni izmed temeljnih vprašanj, ki si jih ljudje zastavljamo v svojem življenju. O pojmu identitete pa se ne sprašujemo le o tem, kakšno identiteto ima posameznik, temveč tudi na drugih področjih: v politiki, trženju ... (Ule, 2000).

Paul Verhaeghe (2016) govori o identiteti kot procesu, ki se ne bo nikoli zaključil. Identiteta posameznika se namreč določa glede na sprejemanje sporočil iz okolice in pa seveda odzivov posameznika nanje. Na vprašanje, kdo smo, si lahko odgovorimo glede na interakcijo z drugimi, torej z družbo. Dejstvo pa je, da se identiteta z leti bolj utrjuje, npr. pri 50 letih bodo spremembe v naši identiteti zelo majhne in le redko spektakularne. Ni pa to dejstvo hkrati tudi pravilo, saj se lahko pri posamezniku zgodijo nepredvidljive situacije, npr. bolezen, nesreča, oseba postane dedek, babica ... Takšne situacije oziroma dogodki pri človeku namreč terjajo korenite, radikalne spremembe (Verhaeghe, 2016).

Identiteta je torej nekakšna zbirka lastnosti, katere so nam pripisali drugi. Govorijo nam o tem, kakšno naj bo naše vedenje do drugih, do lastnega telesa, do avtoritet, do nasprotnega spola. Veliko je vprašanj, ki se nanašajo na videz posameznika – na njegovo telo. Družba nam narekuje, kako naj bi izgledal naš videz, kako naj bi se prehranjevali, kaj bi morali početi ipd. Ko z našim vedenjem odgovorimo družbi na takšna ali podobna vprašanja, si na ta način nalepimo etiketo oziroma nam jo prilepi kar družba sama. Družba tako postane sodnik, ki presoja posameznikovo vrednost v skupnosti (Verhaeghe, 2016).

Mirjana Ule (2000) opredeli osebno identiteto kot nezamenljivost posameznika, saj ima vsak posameznik svojo samopodobo, ki jo gradi in ohranja. Socialno identiteto pa opredeli kot posameznika oziroma socialnega akterja, ki ga lahko prepoznamo v določenem socialnem

kontekstu. Torej socialna identiteta ni odvisna le od posameznika, temveč tudi od skupine ljudi, s katero se identificira.

Ule (2000, str. 322) je identiteto v celoti definirala takole:

»Identiteta je okvir za samoprepoznavanje socialne enote kot identične v času in prostoru. Omogoča jezikovno nanašanje posameznika ali kake druge socialne enote na samega sebe. Identiteta je minimalna socialna institucija, ki definira subjekt za kompetentnega socialnega akterja. Omogoča socialno prepoznavanje posameznika ali kake druge socialne enote kot identične skozi različne socialne situacije. Je presečišče individualnega in družbenega, subjektivnega ali objektivnega v in na subjektu. Identiteta postane tako socialni označevalec osebe ali socialne enote« (Ule, 2000, str. 322).

Južnič (1993) je svoje delo Identiteta razdelil na 4 dele. V prvem delu govori o **identificiranju s telesom**. Pravi, da je telo izhodišče za druge vrste identitet, saj z njim naznanjamo svojo navzočnost. Obenem pa pravi, da brez telesne identitete tudi druge identitete ne obstajajo. To v prvi vrsti velja za posameznika, nakar pa lahko posameznike pričnemo povezovati v različne skupine. Npr. tisti, ki imajo črno barvo las, ali tisti, ki imajo športno telesno konstrukcijo, nenazadnje lahko tudi tisti, ki so večji ali manjši. Seveda pa to ni pravilo za določanje identitete, saj se človek lahko kljub fizičnim predispozicijam vede, kot da se ni poistovetil z lastnim telesom (Južnič, 1993).

V drugem delu govori o **osebni in skupinski identiteti**, kjer navaja podobno kot nekateri že zgoraj omenjeni avtorji. Identiteto opredeli kot:

- *»zaznavanja in občutenja lastne edinstvenosti in enkratnosti, in*
- *odmere te zasebnosti in različnosti v odnosu do drugih« (Južnič, 1993, str. 101).*

Ta razpetost med diferenciacijo in identifikacijo pa je lahko vir mnogih napetosti. Vsak človek je namreč unikaten individuum, ki ga določajo različne lastnosti oziroma karakteristike. Po drugi strani pa smo ljudje družabna bitja. Tukaj pa pride do razkoraka med socialno in osebno identiteto, kjer se lahko individualnost utaplja v skupinskosti (Južnič, 1993).

V tretjem delu Južnič govori o **kulturni identiteti**, ki jo lahko opredelimo na več načinov. Eden izmed teh je sinteza vseh drugih identitet, in sicer v primeru, da si kulturo razlagamo v najširšem pomenu. *»Natančneje bi kulturno identiteto zaznamovali, če kulturo razumemo kot dinamičen vrednostni sistem naučenih elementov pričakovanj, konvencij, verovanj, pravil, ki omogočajo*

članom določene skupine, da uresničijo kontakte med seboj in svetom, da torej med seboj komunicirajo in razvijajo svoje ustvarjalne potenciale» (Južnič, 1993, str. 179).

V zadnjem delu pa avtor govori o **etničnosti in nacionalni identiteti**. Za ti dve identiteti pove, da sta izraziti skupinski identiteti, obenem pa spadata med bolj kompleksni. Ko govorimo o etnični identiteti, lahko hitro najdemo povezave s plemenskimi, nacionalnimi in narodnimi identitetami. Za določitev etnične identitete je potrebno upoštevati mnoge relacije. Največkrat je za določitev ključen državni okvir, kar pa ne velja vedno. Znotraj etnične identitete pa lahko prihaja do polarizacije – sploh takrat, ko je vprašanje o politični usmerjenosti. Ti dve identiteti pa avtor povezuje zato, ker to, kar označujemo kot etnično, ljudje pogosto omenjajo kot nacionalno (Južnič, 1993).

Ko govorimo o kolektivnih identitetah, je nujno omeniti to, da posameznik nikoli ne pripada zgolj eni identiteti. Kot pravi Kovačev (1996), se kolektivne identitete pri posamezniku prepletajo, dopolnjujejo, delno prekrivajo ali pa celo nasprotujejo. V takšnem primeru je cilj pri posamezniku, da uskladi kolektivne identitete, katere so del njega.

Najpomembnejše identitete, katerih del je določen subjekt, pa so:

- etnična, nacionalna, državna, kulturna,
- politična,
- poklicna,
- zaposlitvena,
- izobraževalna,
- regionalna in
- disociativna identiteta (Kovačev, 1996).

Vrste identitete, ki sem jih omenil v prvi alineji, so posamezniku dodeljene z njegovim rojstvom. Ko se otrok rodi, pripada določeni skupnosti, s katero se identificira. Te z rojstvom dodeljene identitete (etnična in nacionalna) otrok ne more spremeniti, lahko ju le zataji. Državno identiteto seveda lahko spremeni s spremembo državljanstva (Kovačev, 1996).

Poklicna in zaposlitvena identiteta pa se med seboj funkcionalno povezujeta. Poklicna identiteta lahko zaznamuje posameznika skozi različne poklicne deformacije. Le-te so močno opazne predvsem pri posameznikih, ki jim poklic veliko pomeni. Drugi dejavnik, ki vpliva na poklicno identiteto, pa so poklici, kjer je potrebno timsko delo. Posamezniki se lahko podredijo mentaliteti skupine in se z njo identificirajo (Kovačev, 1996).

Politična identiteta se pri posamezniku kaže zelo izrazito in intenzivno. Posameznik se namreč za to vrsto identitete odloči sam, obenem sta v skupini (tj. v stranki) zelo pomembna lojalnost in zavezanost k njeni ideologiji. Pripadnost stranki se navadno razvije na podlagi skupnih interesov in prepričanj (Kovačev, 1996).

Kovačev (1996) pa disociativno identiteto opiše z naslednjimi besedami: *»Razvijejo se v skupinah, kjer poteka določena dejavnost, ki ne more dobiti družbenega priznanja. Ne podpira je namreč obstoječi družbeni sistem. Družba jo pogosto celo sankcionira, preganja ali marginalizira. Med disociativne kolektivitete štejemo različne oblike deviantnih identitet, tj. pripadnosti prestopniškim, kriminalnim ali celo terorističnim skupinam in identifikacijo z njimi. V to kategorijo umeščamo tudi identifikacijo z večino skupin in dejavnosti, ki jih lahko s skupnim izrazom označimo kot subkulturo«* (Kovačev, 1996, str. 58).

1.2. Virtualna identiteta

Kot sem povedal že v uvodu, ima danes velik vpliv na konstrukcijo identitete internet oziroma še bolj konkretno socialna omrežja. Posameznik lahko zaprt v nekem prostoru skozi tehnologijo, ki se je razvila do danes, pošilja na socialna omrežja svoje mnenje, komentarje, slike, videe in podobno. Na ta način lahko filtrira, katere dele njegovega življenja ali nenazadnje razmišljanja bo pokazal družbi oziroma na kakšen način želi družbi prikazati samega sebe. To je torej neka nova raven identitete, za katero bi rekel, da ni ne socialna in ne osebna, ampak je to virtualna identiteta. Praprotnik (2005, str. 120) pravi, da je identiteta postala *»svobodno izbrana igra, neke vrste teatralna prezentacija sebe, v kateri se je posameznik sposoben predstaviti v različnih vlogah, podobah in aktivnostih«* (Praprotnik, 2005, str. 120).

Praprotnik (2003) pa v svojem članku piše o tem, da je prišlo do transformacije posameznikove identitete od nekoč »fiksne« identitete spola, rase in etničnosti, ki naj bi za posameznika pomenile stabilnost in zanesljivost, k »moderni identiteti«. Le-to pa opredeli kot razsrediščenje subjekta, kar pa naj bi vodilo v ranljivost posameznika (Praprotnik, 2003).

V nadaljevanju pa Praprotnik (2005) povezuje konstrukcijo identitete tudi z današnjo potrošniško družbo. Razvoj tehnologije je namreč posameznikom dal možnost večje svobode, na drugi strani pa poudarja, da preveč svobode ni zmeraj dobro. Naj misel razložim na preprostem primeru trgovine z živili. Mladostnik oziroma posameznik vstopi v trgovino z živili, saj si želi kupiti nekaj osnovnih živil. Ko pristopi do police z živili, pa ima na razpolago celo

polico npr. jogurtov, katerih cena je približno enaka. Za marsikaterega posameznika odločitev, kateri jogurt bo kupil, predstavlja problem, ki je seveda malenkosten. Ko pa se ozremo naokoli, ugotovimo, da smo vsakodnevno postavljeni pred določene odločitve, pri katerih pa, kot pravi Praprotnik (2005), je lahko svoboda zelo naporna, kot npr. pri nakupovanju živil (Praprotnik, 2005).

Ta moj primer pa se seveda navezuje na identiteto, saj lahko preveč svobode pri nakupovanju oziroma sprejemanju odločitev hitro preslikamo na konstrukcijo identitete v današnjem času. Posameznik ima skozi socialna omrežja vso svobodo izbirati, kako se želi prikazati javnosti oziroma družbi. Ta prevelika porcija svobode pa lahko vodi v »razpotje« ali še huje v »brezpotje« (Praprotnik, 2003).

Na kreiranje identitete vpliva tudi sama komunikacija (pogovor), saj je kot bistveni element pomemben za socialno delo – pri delu z uporabnikom namreč vse izhaja iz pogovora. Pomembna je tako verbalna kot neverbalna komunikacija. Pri komuniciranju preko socialnih omrežij pa je komunikacija zamegljena, poimenujejo pa jo *social cues filtered out*. To bi lahko v slovenskem jeziku pojasnili kot pomanjkanje verbalne komunikacije pri »online« odnosih. Pri tej vrsti komunikacije manjkajo predvsem neverbalne značilnosti, ki jih pokažemo pri *face to face* (osebni stik) komunikaciji. Torej lahko nadaljujemo, da se v komunikaciji preko socialnih omrežij izgublja pristnost, komunikacija postane manj osebna. Praprotnik pa v svojem članku omenja t. i. *social presence theory*, ki govori o tem, kako posamezniki zaznavajo in doživljajo svoje socialne interakcije z ostalimi udeleženci na socialnih omrežjih. Praprotnik prav tako ugotavlja, da komunikacija preko spleta zmanjšuje pozornost drugim udeležencem v komunikaciji. Po njegovih besedah pa lahko to vodi v agresivnejšo in bolj grobo komunikacijo do sogovorcev. V internetnem žargonu ta pojav poimenujejo *flaming*. Agresivnejša komunikacija pa se dandanes kaže predvsem v komentarjih pri različnih objavah. Uporabniki pod objavami izražajo svoje mnenje, ki pa je lahko s strani ostalih uporabnikov interpretirano drugače, kot je bilo mišljeno. Na ta način lahko kaj hitro pride do flaminga (Praprotnik, 2003).

Na virtualno identiteto pa ima vpliv tudi zmenkarija oziroma ljubezensko življenje preko spletnih kanalov. Praprotnik (2003, str. 259) pravi, da: »V virtualni realnosti si prijatelja ali ljubimca lažje predstavljamo in si ga lažje konstruiramo, dokler ga ne srečamo v realnem življenju. Naš idealni prijatelj ali ljubimec, ki je prav tak, kot si ga sami želimo, da bi bil, lahko obstaja zgolj kot anonimnež. To je pogoj njegovega obstoja kot ideala. Samo kot anonimnež je primeren za to, da okoli njegove virtualne fizične in mentalne podobe ovijemo zajetno

fantazijsko štreno. Ne smemo ga torej realno srečati, saj nam prav on lahko poruši celotno ljubezen (Praprotnik, 2003).

Virtualno identiteto Praprotnik (2003) pojasni kot identiteto, pri kateri ima posameznik možnost samokreacije oziroma samoprezentacije. Ni več ustaljenih navad, ko posamezniki iščemo identiteto v okviru svojega okolja, skozi identifikacijo s skupino v svojem okolju. Internetni prostor je posameznikom omogočil iskanje lastne identitete na drugačne načine. Internet se uporablja kot orodje, s katerim kreiramo svojo identiteto, saj smo postavljeni v umetno ustvarjeno okolje »neskončnih« možnosti, kjer si lahko izmislimo lastno identiteto. Praprotnik (2003) med drugim pove, da si ustvarimo povsem novo realnost, ki pa se lahko prej kot slej križa z našo identiteto izven »virtualnega sveta«. Če se torej zavedamo, da je internet prostor »neskončnih« možnosti identitet, ki pa niso nujno resnične oziroma lahko pri človeku spoznamo povsem novo identiteto izven virtualnega sveta, kako lahko torej spoznamo človekovo socialno identiteto (ali več njih)? V vsakdanjem svetu naj bi obstajala predpostavka, da obstaja eno telo, ki je enako eni identiteti. Torej se sama definicija »vsakdanje« identitete lahko z virtualnim življenjem povsem poruši (Praprotnik, 2003).

Dejstvo je, da na internetu hkrati smo in nismo – prav ta dvoumnost lahko privlači uporabnike socialnih omrežij. Kurdija (2000) pravi, da smo v pogovoru z drugimi lahko lastna lažna podoba, katera bi si želeli biti v resničnem življenju. Zavedamo se, da v resnici nismo takšni, npr. pogumni, odkriti ipd., a nam je kljub temu prijetno pozabiti na našo pravo podobo in postati nekdo, ki bi si želeli biti. To nas lahko hitro zavede, saj se na ta način rešimo bremena, smo sproščeni, saj smo takšni, kot si želimo biti. Kaj hitro lahko postanemo oseba, ki je bolj po lastnih željah, kot pa oseba, ki jo predstavljamo v resničnem življenju. Na ta način si zakrivamo oči pred resnico, obenem pa si ustvarjamo novo idealno virtualno identiteto (Kurdija, 2000).

Trditev, da na socialnih omrežjih smo in nismo ter samo dvoumnost omenjene trditve, Praprotnik (2003) razloži skozi imaginarno in simbolno prevaro. Imaginarna prevara pomeni to, da se virtualnim prijateljem predstavljamo kot nekdo, ki to nismo. Npr. v resničnem življenju smo boječi, sramežljivi in tihi, v virtualnem življenju pa se drugim pokažemo kot komunikativna oseba, ki je pogumna, odprta in samozavestna. Simbolna prevara pa pomeni, da se virtualnim prijateljem kažemo takšne, kot v resnici smo, vendar pa je to pod pretvezo igre. Npr. sprejmemo igro agresivneža, s tem pa obenem razkrijemo svojo pravo agresivnost (Praprotnik, 2003).

1.3. Zgodovina socialnih omrežij

Prvo prepoznavno socialno omrežje je nastalo leta 1997. To je bilo spletno družbeno omrežje SixDegrees.com, ki je uporabnikom dovolilo, da ustvarijo svoj profil, poiščejo svoje prijatelje in se z njimi povezujejo. Vsaka od teh značilnosti je v neki obliki obstajala že pred SixDegrees. Profili uporabnikov so obstajali že na večini najpomembnejših spletnih strah za zmenke in na spletnih strah raznih skupnosti. Spletni omrežji AIM in ICQ sta podpirali sezname prijateljev, vendar ti sezname niso bili vidni drugim uporabnikom. Classmates.com je ljudem dovolil, da se povežejo z njihovo srednjo šolo ali fakulteto in brskajo po spletu za vsemi drugimi, ki so bili prav tako pridruženi, vendar si vsi ti uporabniki niso mogli ustvariti profilov ali poiskati prijateljev. SixDegrees je bilo torej prvo takšno omrežje, ki je združevalo vse te značilnosti in možnosti povezovanja med ljudmi. Promoviralo se je kot orodje za pomoč ljudem pri povezovanju med seboj in pošiljanju sporočil. Kljub temu da je SixDegrees privabil milijone uporabnikov, ni uspel postati trajnostni posel in je z letom 2000 prenehal delovati (Boyd in Ellison, 2008).

Od leta 1997 do leta 2001 so številna orodja skupnosti začela podpirati različne kombinacije profilov in javno izražanje prijateljstev. AsianAvenue, BlackPlanet in MiGente so dovolili uporabnikom, da si ustvarijo osebne in poklicne profile ter profile za zmenke. Uporabniki so lahko na svojih osebnih profilih prepoznali prijatelje, in sicer brez da bi za to potrebovali odobritev povezave. Prav tako je kmalu po nastanku leta 1999 LiveJournal navedel seznam enosmernih povezav na strah uporabnikov (Boyd in Ellison, 2008).

Naslednji val socialnih omrežij se je začel leta 2001, ko je bil ustanovljen Ryze.com z namenom, da ljudem pomaga izkoristiti njihova poslovna omrežja. Ustanovitelj Ryze.com je svoj načrt za socialno omrežje predstavil tudi svojim prijateljem in članom raznih tehnoloških podjetij, ki so bili kasneje zaslužni za razvoj prihodnjih znanih socialnih omrežij. Ljudje, ki stojijo za socialnimi omrežji Ryze.com, Tribe.net, LinkedIn in Friendster, so bili tesno povezani tako v zasebnem življenju kot tudi profesionalno. Verjeli so, da se lahko podpirajo, ne da med seboj tekmujejo. Ryze.com na koncu ni dosegel množične priljubljenosti, prav tako tudi Friendster, ki je postal eden največjih razočaranj v internetni zgodovini. Tribe.net je zrasel in pritegnil veliko maso uporabnikov, LinkedIn pa je postal močno podjetje storitev (Boyd in Ellison, 2008).

Friendster, MySpace in Facebook so tri ključna socialna omrežja, ki so oblikovala poslovno, kulturno in raziskovalno področje. Friendster je bil ustanovljen leta 2002, in sicer kot družabno dopolnilo k Ryze.com. Zasnovan je bil tako, da tekmuje z Match.com, donosno spletno stranjo za zmenke. Medtem ko je večina spletnih strani za zmenke osredotočena na spoznavanje ljudi z neznanci s podobnimi interesi, je bil Friendster zasnovan tako, da pomaga prijateljem prijateljev pri srečanju na podlagi predpostavke, da bi naj bili prijatelji prijateljev boljši ljubezenski partnerji kot pa neznanci. Da bi si uporabniki lahko ogledali še dodatne profile, so začeli dodajati znance in zanimive neznance, da bi razširili svoj doseg. Nekateri uporabniki so začeli množično zbirati prijatelje, kar je sčasoma postala najbolj priljubljena dejavnost. Najboljši zbiratelji so bili lažni profili znanih izmišljenih likov, kot so znane osebnosti in druge pomembne osebe. Tako imenovani »Fakesters« so ogorčili podjetje, to pa je posledično opustilo lažne profile in odpravilo funkcijo »najbolj priljubljene«. Aktivno brisanje lažnih profilov in resničnih uporabnikov z nerealističnimi fotografijami je povzročilo odhajanje uporabnikov predvsem zaradi nezaupanja med njimi in socialnim omrežjem. Vendar pa medtem ko je Friendster v ZDA izginjal, je priljubljenost na drugem delu sveta močno naraščala – predvsem v Singapurju, Maleziji, Indoneziji in na Filipinih (Boyd in Ellison, 2008).

Od leta 2003 je bilo ustanovljenih vse več novih socialnih omrežij, ki so bila po besedah mnogih le še ena storitev socialnega mreženja. Večinoma so skušale posnemati predhodna socialna omrežja, predvsem zgodnje uspehe Friendsterja. Medtem ko so se družbeno organizirana socialna omrežja potegovala predvsem za široko občinstvo, so se profesionalna spletna omrežja, kot so LinkedIn, Visible Path in Xing, osredotočala predvsem na poslovneže. Socialna omrežja, kot je npr. Dogster, pa so pomagala neznancem pri povezovanju z drugimi ljudmi na podlagi skupnih interesov. Poleg tega so se z razvojem pojavov v družabnih medijih in vsebinah, ki jih ustvarjajo uporabniki, ustvarila spletna mesta, osredotočena na vsebine uporabnikov in na funkcije socialnih omrežij, zato so sčasoma tudi sama postala socialna omrežja. To so npr. Flickr (skupna raba fotografij), Last.FM (poslušanje glasbe) in YouTube (izmenjava videoposnetkov) (Boyd in Ellison, 2008).

MySpace je bil ustanovljen leta 2003 z namenom, da bi tekmoval s spletnimi mesti, kot so Friendster, Xanga in AsianAvenue, ter da bi privabil zdaj že odtujene uporabnike spletnega omrežja Friendster. MySpace je tako lahko hitro rasel, saj je izkoristil odtujenost zgodnjih uporabnikov Friendsterja. Posebna skupina uporabnikov so bile indie-rock glasbene zasedbe, ki v socialnem omrežju Friendster niso bile dobrodošle, v omrežju MySpace pa. Tako so lahko te zasedbe ustvarjale profile na socialnem omrežju in jih izkoristile za promocijo, hkrati pa je

bil to odličen način za oboževalce, da lahko vzpostavijo stik z zasedbo in obratno. Tako je MySpace pridobil še več uporabnikov. Prav tako je bilo uporabnikom omogočeno tudi, da po svoje urejajo in prilagajajo lastne profile (Boyd in Ellison, 2008).

Leta 2004 so se na MySpace začeli množično prijavljati tudi najstniki, in sicer predvsem zato, ker so se želeli povezati s svojimi najljubšimi glasbenimi skupinami, drugim pa so to socialno omrežje predstavili starejši člani družine. Tako so spodbudili tudi svoje sovrstnike, da se pridružijo. Namesto da bi onemogočil dostop mladostnim osebam, je MySpace, da bi najstnikom omogočil dostop do uporabe, spremenil svoj pravilnik in zmanjšal pogoje za pridružitve. Ustvarile so se tri glavne populacije uporabnikov, in sicer najstniki, glasbeniki oz. ustvarjalci ter skupnost ljudi po zaključku fakultete. Sčasoma so se pojavila razna vprašanja glede varnosti, saj je bilo socialno omrežje vpleteno v vrsto spolnih interakcij med odraslimi ter mladostniki in panika glede spolnih plenilcev se je hitro razširila, čeprav nekatere raziskave kažejo, da so bili odzivi ljudi pretirani. Medtem ko je MySpace pritegnil večino medijske pozornosti v ZDA in v tujini, so socialna omrežja postajala vse bolj priljubljena drugod po svetu. Poleg tega so prej priljubljene komunikacijske in skupnostne storitve začele uvajati funkcije socialnih omrežij. Kitajska storitev QQ za neposredno sporočanje je hitro postala najbolj priljubljeno socialno omrežje na celem svetu, ko je dodala profile in vidnost prijateljev (Boyd in Ellison, 2008).

Facebook je bil za razliko od prejšnjih socialnih omrežij zasnovan tako, da je podpiral samo različne mreže univerz. Začel se je leta 2004 kot socialno omrežje izključno za študente univerze Harvard, saj je za pridružitve vsak uporabnik moral imeti elektronski naslov te univerze. Ko je Facebook začel podpirati še druge univerze, so uporabniki morali prav tako imeti elektronski naslov svoje univerze. Zaradi te zahteve je bilo socialno omrežje razmeroma zaprto in se je dojemalo kot dokaj intimna zasebna skupnost. S septembrom 2005 se je Facebook začel širiti tudi na ostalo populacijo in sčasoma so ga imeli že skoraj vsi. Ponuja širok spekter možnosti prilagajanja in oblikovanja profila po svojih željah (Boyd in Ellison, 2008).

Medtem ko se večina socialnih omrežij osredotoča na široko in eksponentno rast, drugi izrecno iščejo ožje občinstvo. Rast uporabe socialnih omrežij je mnoge korporacije spodbudila k temu, da vložijo svoj čas in denar v ustvarjanje, promocijo, nakup in oglaševanje socialnih omrežij. Vzpon socialnih omrežij kaže na premik v organizaciji spletnih skupnosti. Čeprav spletna mesta, ki so namenjena interesnim skupnostim, še vedno obstajajo in uspevajo, socialna omrežja ostajajo še zmeraj organizirana okoli ljudi in ne interesov (Boyd in Ellison, 2008).

1.4. Socialna omrežja

Za začetek bi želel pojasniti razliko med socialnimi omrežji in družbenimi mediji. Kot navajata Boyd in Ellison (2007), med družbene medije spadajo aplikacije, platforme in spletne strani, ki posameznikom omogočijo vzpostavljanje socialnih mrež. So torej orodja, na katerih se oblikuje socialno omrežje. Socialna omrežja pa so prostor, kjer posamezniki oblikujejo lastne vsebine. Gre torej za omrežne platforme, na katerih lahko posameznik oblikuje svoj javni profil. Le-ta je lahko sestavljen iz lastnih vsebin, vsebin drugih uporabnikov, javno izpostavljenih poznanstev v obliki seznama uporabnikov, promocijskih vsebin podjetij itd. (Boyd in Ellison, 2007).

Socialna omrežja so torej sestavljena iz profilov uporabnikov na način domačih strani – tam lahko najdemo informacije o uporabniku, kateremu je hkrati omogočeno deljenje različnih vsebin. Preko socialnih omrežij pa poteka tudi komunikacija med uporabniki, všečkanje fotografij in objav itd. (Boyd in Ellison, 2007).

Iglič (2001) pove, da so socialna omrežja stabilne vezi med posamezniki, ki jih lahko vzdržujejo na različne načine. To je lahko družina, prijatelji ali delovni odnos – potemtakem na podlagi različnih socialnih ravni. To pomeni, da socialna omrežja niso le spletna, temveč se lahko ta pojem uporablja tudi za odnose v vsakdanjem življenju (Iglič, 2001).

Lenarčič (2010) pa socialna omrežja opredeli kot razvejano in dinamično družbeno strukturo, sestavljeno iz vozlišč, le-ta pa so lahko povezana iz povsem različnih razlogov, kot so npr. prijateljstvo, vrednote in ideje. Tukaj gre torej za medsebojno odvisnost posameznikov in pa uporabnost mreže, ki jo posameznik zgradi (Lenarčič, 2010).

Za lažjo predstavbo, kaj so to socialna omrežja, bom v nadaljevanju nanizal in na kratko predstavil njihove skupne lastnosti (Bradley, 2010):

- Sodelovanje – ta lastnost je na kratko opredeljena kot spreminjanje uporabnikov iz samo porabnikov storitev k ustvarjalcem storitev, tako da je socialno omrežje hkrati občinstvo in medij.
- Odprtost – socialna omrežja so odprta za sodelovanje, ustvarjanje in objavljane novih vsebin. Uporabnike se torej spodbuja k všečkanju, komentiranju in objavljanju vsebin.

- **Komunikacija** – razlika med socialnimi omrežji in navadnimi mediji je ta, da je pri slednjih komunikacija enosmerna. Pri socialnih omrežjih pa poteka komunikacija dvosmerno, in sicer med občinstvom in medijem (medij je lahko seveda tudi uporabnik, kot sem omenil že zgoraj). Uporabniki pa na ta način pridobijo občutek soustvarjalca in občinstva.
- **Skupnost** – socialna omrežja omogočajo uporabnikom, da na lahek način spoznajo isto misleče ali posameznike z istimi vrednotami, obenem pa je način za povezovanje v skupnosti hitrejši in učinkovitejši.
- **Povezanost** – uspeh socialnih omrežij je skrit tudi v njihovi medsebojni povezanosti. Pod objavami namreč lahko zasledimo linke do drugih spletnih virov in strani ter nenazadnje tudi do ljudi.
- **Večpredstavnost** – ta naredi uporabnikovo izkušnjo še bolj kvalitetno, saj so vsebine predstavljene na različne načine, bodisi skozi videoposnetke, avdio posnetke, fotografije ali besedilo. To omogoči uporabnikom, da si lažje zapomnijo določene informacije (Bradley, 2010).

1.5. Mladi in socialna omrežja v povezavi z identiteto

Socialna omrežja so dandanes med mladimi zelo priljubljena. Veliko mladih pa se za uporabo socialnih omrežij odloči predvsem zaradi druženja s svojimi prijatelji. Boyd (2014) prav tako poudarja dejstvo, da pred leti povezanost med mladimi in pa socialnimi omrežji ni bila tako velika, kot je trenutno. Razlog za to pa ni samo razvoj tehnologije in pa izboljšava tehničnih lastnosti socialnih omrežij; kot pomemben dejavnik avtor navede to, da je uporaba socialnih omrežij odvisna od konteksta uporabe. Danes je namreč zelo priljubljen kontekst uporabe influencerstvo. Mladi že kmalu lahko uporabijo socialna omrežja za namen služenja denarja, bodisi s streamanjem, za kar se odločajo predvsem uporabniki moškega spola. Na drugi strani pa se ženske odločajo predvsem za objavljanje svojih lastnih fotografij (pogosto tudi pomanjkljivih), ki so plod trdega dela na treningih v fitnesu. Seveda pa obstaja tako na strani moških kot žensk več različnih oblik »influencanja«. Namen teh objav pa je predvsem iskanje

sledilcev in kasneje monetiziranje (služenje na račun objav, na katerih se prikazujejo reklame) profila socialnih omrežij. Nekateri socialna omrežja uporabljajo zgolj za namen sledenja slavnim osebam ali prijateljem ipd. Če smo imeli pred tem influencerje, ki jim socialna omrežja predstavljajo službo, pa imamo na drugi strani ljudi, ki jim to službo s svojim sledenjem omogočijo. To so prej omenjeni sledilci popularnih vsebin. To sta seveda le dva konteksta uporabe, a je teh kontekstov seveda veliko več, saj socialna omrežja pokrivajo zelo širok spekter različnih področij in načinov uporabe (Boyd, 2014).

Socialna omrežja pa Boyd (2014) opredeli kot družben konstrukt. Mladi se namreč odločijo za testiranje različnih socialnih omrežij, za katere slišijo, da so dobra. Na ta način se začnejo na tem novem socialnem omrežju povezovati z različnimi ljudmi, objavljajo slike, videe ipd. Skozi dejanja, katera izvajajo na socialnih omrežjih, pa začnejo konstruirati norme za dotično socialno omrežje. Kot rezultat teh dejanj pa sledi to, da se na socialnem omrežju začne oblikovati skupnost. Proces je torej zelo podoben, kot je to v »offline« življenju. Ravno to odkrivanje in testiranje novih platform pa vodi v manevriranje posameznikov med različnimi socialnimi konteksti. Mladi si na ta način gradijo identiteto na vsakem izmed novo testiranih socialnih omrežij. Ta identiteta pa hitro zbledi, ko na trg zopet vstopi novo socialno omrežje z različnimi normami (Boyd, 2014).

Kobal (2000) pa navaja, da lahko o pravem vzpostavljanju identitete govorimo šele v mladostništvu. Takrat mladi poskušajo najti odgovor na vprašanje, kdo sem, kar pa lahko označimo kot krizo identitete. Tudi inštrumenti za raziskovanje in proučevanje identitete so večinoma prilagojeni ljudem od petnajstega leta dalje. V tem starostnem obdobju se pri mladostnikih zgodi veliko sprememb v njihovem psihosocialnem razvoju (Kobal, 2000).

Če imamo na eni strani teorijo, da o pravem vzpostavljanju identitete govorimo od petnajstega leta naprej, pa na drugi strani nekateri avtorji pravijo drugače. Luckmann (1991) govori o tem, da naj bi otrok začel z razvojem osebne identitete že v predlingvističnih socialnih razmerjih. Že na začetku otrokovega razvoja iz okolice sprejema signale skozi jezik, vzgojo itd. Te signale pa mu sporoča okolica, torej starši, vzgojitelji, sorodniki ... Družba torej zrcali svojo identiteto na otroka, ki pa te signale filtrira in sčasoma vedno bolj ustvarja svojo lastno identiteto (Luckmann, 1991).

1.6. Socialno delo in socialna omrežja

V tem poglavju želim opisati, zakaj je moja raziskava hkrati pomembna tudi za socialno delo. Socialno delo je seveda zelo razvejana stroka, ki se vse od svojega začetka prilagaja potrebam družbe. Prav tako se prilagajajo koncepti, tehnike in pa načini dela z uporabniki. Kot mednarodno definicijo pa socialno delo opredelijo takole: *»Stroka socialnega dela spodbuja socialne spremembe, premagovanje problemov v človeških odnosih in opolnomočenje ter osvoboditev ljudi za to, da se doseže večja blaginja. S praktično uporabo teorij človeškega vedenja in socialnih sistemov socialno delo posreduje tam, kjer ljudje prihajajo v interakcije s svojim okoljem. Temeljni načeli socialnega dela sta načeli človekovih pravic in socialne pravičnosti.«* (Zorn, 2005, str. 10).

Mesec (2006) pa socialno delo opredeli kot stroko, ki je zadolžena, da ljudem pomaga pri reševanju problemskih situacij, vključevanju v družbo in zadovoljevanju osnovnih potreb. Skratka, da jim glede na kulturo, v kateri živijo, pomaga pri uresničitvi minimalnih življenjskih standardov oziroma jim omogoči primerno kakovost življenja (Mesec, 2006).

Definicije, ki sem jih zapisal zgoraj, pa so pomembne za soustvarjanje rešitev v procesu pomoči. Kot pa zapišejo Čačinovič Vogrinčič, Kobal, Mešl in Možina (2015), pa se proces pomoči vzpostavi v skladu s sodobnimi spremembami v paradigmi. Potrebno se je torej zavedati pomena socialnih omrežij med mladimi (in seveda tudi med starejšimi), saj je lahko v delovnem odnosu ključnega pomena tudi uporaba le-teh (Čačinovič Vogrinčič, Kobal, Mešl in Možina 2015).

Socialni delavci in delavke pa pri delu z uporabniki naletijo tudi na kompleksnejše probleme. Za soustvarjanje rešitev v takšnih situacijah je seveda nujen dobro vzpostavljen delovni odnos in pa seveda osebni stik. To je hkrati temelj za nadaljevanje procesa pomoči. Vloga socialnega delavca v tem primeru je ta, da prevzame vlogo nevednega. Kot pravi Čačinovič Vogrinčič (2006), uporabnik torej postane ekspert iz izkušenj, saj je on tisti, ki je prišel po pomoč in zato svoj svet pozna najbolje. Pri takšnem odnosu torej nihče nima zadnje besede. Pogovor poteka z izmenjavanjem besed, mišljenj, pogledov. Na koncu pa je priporočljivo, da socialni delavec skozi pogovor pripelje uporabnika do tega, da uporabnik sam začne razmišljati o potencialnih rešitvah (Čačinovič Vogrinčič, 2006).

Pomembno je, da se socialni delavci in delavke pri svojem delu z uporabniki zavedajo pomena socialnih omrežij, saj le-ta namreč predstavljajo velik del življenja med mladimi. Nenazadnje

zdaj, in sicer v času koronavirusa, poteka tudi študij prek spleta. Prav tako je lahko kompleksnost problema pri uporabniku povezana z uporabo socialnih omrežij – bodisi zasvojenost, nepravilna uporaba, zloraba ipd. Socialna omrežja imajo tako pozitivne kot negativne lastnosti, naloga socialnih delavcev pa je, da ozaveščajo, sploh mlade, o nevarnostih ter jih spodbudijo k varni in pravilni rabi socialnih omrežij. Socialna omrežja so namreč postala ogromna skupnost, nenazadnje pa je socialno delo tudi delo v skupnosti.

2. PROBLEM

V svoji diplomski nalogi sem želel raziskati mnenje mladih o vplivu socialnih omrežij na konstrukcijo njihove temeljne identitete (resnične in ne virtualne). Zanimalo me je, kako mladi doživljajo socialna omrežja in kako sami zaznavajo vpliv socialnega omrežja na njihovo identiteto. Za to temo sem se odločil, ker sem velikokrat naletel na posameznike in posameznice, ki se preko socialnih omrežij vedejo povsem drugače kot v resničnem življenju. Pred študijem morda na to tematiko nisem bil tako pozoren, na fakulteti pa sem opazil, da se mladi vse več skrivajo med štirimi stenami, saj, kot kaže, se za ekranom počutijo bolj varne in močne. Ko pa jih spoznaš v resničnem življenju in opazuješ njihovo vedenje, se to zelo razlikuje od vedenja v virtualnem svetu.

O pojmu virtualne identitete, ki je zelo pomemben za mojo raziskavo, piše slovenski avtor Praprotnik. Virtualno identiteto pojasni kot identiteto, pri kateri ima posameznik možnost samokreacije oziroma samoprezentacije. Internetni prostor je posameznikom omogočil iskanje lastne identitete na drugačne načine. Internet se uporablja kot orodje, s katerim kreiramo svojo identiteto, saj smo postavljeni v umetno ustvarjeno okolje »neskončnih« možnosti, kjer si lahko izmislimo lastno identiteto (Praprotnik, 2003).

Raziskava je po mojem mnenju pomembna za socialno delo, v mojem primeru za delo z mladostniki, saj sem raziskoval ta del populacije. Pomembna je zlasti z vidika samozavedanja mladih, kako to vpliva na njihovo identiteto. Skozi odgovore, ki sem jih dobil, želim prikazati razmišljanje in občutke mladih, ki lahko socialnim delavcem koristijo pri delu z njimi. V socialnem delu je namreč zelo pomembno raziskovati svet uporabnika. V primeru, da ugotovimo, da se posameznik poistoveti z virtualnim in resničnim svetom, ima socialni delavec torej dve nalogi. Raziskati virtualni svet uporabnika in na drugi strani njegov resnični svet. Pri delu z mladimi bi bilo torej potrebno upoštevati oba svetova, da mu lahko nudimo podporo in na ta način soustvarjamo rešitve v procesu delovnega odnosa.

V raziskavi sem si želel odgovoriti na naslednja vprašanja:

1. Kakšni so razlogi za začetek uporabe socialnih omrežij pri mladih?
2. Kaj na socialnih omrežjih privlači mlade, da na njih preživijo toliko časa?
3. Kakšen pomen so imela socialna omrežja za mlade nekoč in kakšnega imajo danes?
4. Koga mladi opredeljujejo kot dobrega in koga kot slabega (uporabnika) na socialnih omrežjih?

5. Kakšna je za mlade razlika med komunikacijo in spoznavanjem novih ljudi preko socialnih omrežij ter komunikacijo z osebnim stikom (v živo)?
6. Kako mladi opisujejo svojo virtualno in temeljno identiteto skozi oči znancev, prijateljev?
7. Kakšne so lahko pozitivne oziroma negativne lastnosti uporabe socialnih omrežij pri mladih?

3. METODOLOGIJA

3.1. Vrsta raziskave

Raziskava, ki sem jo opravil, je kvalitativna, saj sem raziskoval subjektivno mnenje intervjuvancev o uporabi socialnih omrežij ter vpliv socialnega omrežja na njihovo identiteto. Raziskava je empirična, ker sem raziskoval izkustveno gradivo mladostnikov z metodo spraševanja, in sicer z delno strukturiranim intervjujem. Želel sem spoznati še dokaj neraziskano temo socialnih omrežij v povezavi z identiteto, zato je raziskava eksplorativna. Problem sem formuliral na podlagi lastnih izkušenj in prebrane literature.

Teme, ki jih bom obravnaval pri raziskavi, so:

- razlogi za uporabo socialnih omrežij,
- privlačnost socialnih omrežij,
- pomen socialnih omrežij nekoč in danes,
- »dobri« in »slabi« ljudje na socialnih omrežjih,
- komunikacija in spoznavanje ljudi,
- identiteta skozi oči prijateljev, znancev ter
- pozitivne in negativne lastnosti uporabe socialnih omrežij.

3.2. Merski instrument

Merski instrument, ki sem ga uporabil pri raziskovanju, je delno standardizirani vprašalnik, ki vsebuje 11 vprašanj odprtega tipa. Zanj sem se odločil, ker mi je omogočil sprotno reševanje nejasnosti, hkrati pa sem intervjuvancem pustil svobodo pri odgovarjanju. V primeru, da je pogovor izgubil rdečo nit, pa sem spotoma prilagajal podvprašanja. Vprašanja sem razdelil v 7 različnih tem, ki sem jih omenil že zgoraj. Želel sem, da intervjuvanci čim bolj natančno odgovorijo na zastavljena vprašanja, saj se je kaj hitro zgodilo, da so odtavali v kakšno drugo temo. Vprašalnik pa prilagam spodaj pod naslovom Priloga št. 1: Smernice za intervju.

3.3. Populacija in vzorec

Populacija v moji raziskavi so bili mladostniki, stari med 17 in 24 let, ki uporabljajo socialna omrežja. Opravil sem 8 intervjujev, 6 udeleženk je bilo ženskega spola in pa dva udeleženca moškega spola. Udeleženke in udeležence sem izbral neslučajnostno, in sicer tako, da sem uporabil poznanstva, preko katerih sem prišel do prej omenjenih starostnih skupin v moji raziskavi. Vzorec je majhen, neslučajnostni, priložnostni, saj sem intervjuval osebe, ki so ustrezale kriterijem in so na intervjuvanje pristale.

3.4. Zbiranje podatkov

Metoda zbiranja podatkov, ki sem jo uporabil, je intervju. Osebo, katero sem intervjuval, sem najprej poklical in ji predstavil svojo temo, zatem pa jo prosil za sodelovanje. V primeru, da so želeli sodelovati, sem se z vsakim posebej dogovoril za ustrezen termin, kdaj bo intervju opravljen. Intervjuje sem opravljal preko spletne platforme Zoom, saj v času epidemije osebni stiki niso bili možni oziroma dovoljeni. Ker je tema, ki jo raziskujem, zelo široka, sem si odgovore zapisoval sam. Na ta način sem prišel do relevantnih podatkov za mojo raziskavo. Končni zapis sem sogovorniku na koncu posredoval, da še enkrat preveri ali zapis drži oziroma če bi kaj v zapisu spremenil.

Dolžina intervjuja je bila odvisna od »zgovornosti« intervjuvanega, povprečno pa je trajala med 20 in 30 minut. Pred začetkom intervjuja sem vsakemu izmed udeležencev predstavil temo. Prav tako sem sogovornikom pojasnil, da je intervju anonimen. Povedal sem jim tudi, da naj v primeru nejasnosti vprašanja na to opozorijo, saj bodo lahko le s pravim razumevanjem vprašanj odgovori kvalitetni in razumljivi.

3.5. Obdelava in analiza podatkov

Podatke, pridobljene v moji raziskavi, sem obdelal kvalitativno s kodiranjem. Odgovore, ki sem si jih beležil med intervjujem, sem kasneje uredil, da so dobili neko rdečo nit. Nato sem si označil tiste dele, ki so pomembni za vrednotenje rezultatov. Povedano z drugimi besedami: določil sem enote kodiranja, ki so zapisane pod naslovom Priloge št. 3: Določitev enot kodiranja. Vsak intervju je na ta način dobil svojo črko, zraven pa sem zapisal še številko izjave.

Primer določitev enot kodiranja:

Najraje gledam Instagram in spremljam objave, slike, misli ljudi (B4). Všeč mi je, da ne vidim samo objav svojih prijateljev, ampak tudi večine ljudi po celotnem svetu. Tako lahko spremljam stvari, ki me zanimajo in se iz določenih tudi marsikaj naučim (B5), vidim pa tudi dogajanje po svetu, saj se informacije zelo hitro širijo (B6). Zdi se mi, kot da je v zadnjem času Instagram za večino ljudi postal najljubše socialno omrežje in na katerem ljudje najraje objavljajo dogajanje v svojih življenjih. Največ časa zagotovo preživim na Youtubu, saj vsakodnevno gledam videe, ki znajo včasih biti dolgi tudi skoraj eno uro (B7). Še posebej veliko časa preživim na socialnih omrežjih, kadar mi je dolgčas (B8), ali pa bi morala početi kaj pomembnega in na takšen način to odlašam (B9). Velikokrat jih uporabljam tudi kot ozadje za vsakodnevna opravila, npr. kadar pospravljam, se tuširam ali počnem nekaj takega, da uživam ob glasbi v ozadju. (B11) Velikokrat smo tudi v stiku s sošolkami pred pomembnimi izpiti, da si izmenjamo informacije, gradiva, se skupaj učimo (B10). Tudi kadar imajo določene prijateljice kakšne težave in se slišimo preko videoklica. Več časa pa na socialnih omrežjih zagotovo preživim zdaj, ko je čas korone, saj vsa komunikacija poteka na daljavo in je to najlažji način, da z bližnjimi ostajam v stiku.

Zatem sem se lotil odprtega kodiranja, kjer sem sprva oblikoval tabelo. V prvi stolpec sem zapisal številko izjave, v drugi stolpec izjavo, v tretji stolpec pojem, v četrti stolpec kategorijo, v peti stolpec nadkategorijo in v zadnji stolpec temo. Tabelo odprtega kodiranja sem zapisal pod naslovom Priloge št. 4: Odprto kodiranje.

Primer odprtega kodiranja:

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B4	najraje gledam Instagram in spremljam objave, slike, misli ljudi	spremljanje socialnih omrežij	spremljanje vsebin na SO	/	privlačnost SO
B5	spremljam stvari, ki me zanimajo in se iz določenih marsikaj naučim	spremljanje poučnih vsebin	spremljanje vsebin na SO	/	privlačnost SO
B6	vidim pa tudi dogajanje po svetu, saj se informacije zelo hitro širijo	spremljanje dogajanja po svetu	spremljanje vsebin na SO	/	privlačnost SO

Odpnemu kodiranju pa je sledilo še osno kodiranje. Tukaj sem odgovore najprej razporedil po temah. Zatem sem znotraj vsake teme zapisal nadkategorije (v primeru, da sem jih določil že pri odpnem kodiranju), potem kategorije, nazadnje pa še pojme. Pri pojmi sem v oklepajih zapisal še številko izjave. Oso kodiranje sem zapisal pod naslovom Priloge št. 5: Oso kodiranje.

Primer osnega kodiranja:

PRIVLAČNOST SOCIALNIH OMREŽIJ

- Ideje
 - pridobivanje idej (A4, D4)
- Krajšanje časa
 - dolgočasenje (A5, B8, E6, G5)
- Stiska
 - nemotiviranost (A6)
 - odlašanje (B9)
 - reševanje težav (E7)
- Spremljanje vsebin na SO
 - spremljanje socialnih omrežij (B4)
 - spremljanje poučnih vsebin (B5)
 - vsakodnevno spremljanje SO (B7)
 - gledanje objav (C4, F3)
 - ogled zabavnih vsebin (E5)
 - ogled video vsebin (G3, H3)
 - spremljanje dogajanja po svetu (B6)

Metodologija, ki sem jo opravil, pa ima tudi nekaj slabosti, ki sem jih ugotovil na koncu svoje raziskave. Ugotovil sem, da so si nekatera vprašanja zelo blizu, zato sem lahko dobil odgovore, ki so se dotikali tudi kakšne druge teme. Pri takšnih odgovorih sem preveril, ali so vprašani enako odgovorili pri vprašanjih, ki se nanašajo na relevantno temo. V primeru, da so bili odgovori podvojeni, sem jih vključil le pri relevantni temi, pri tisti drugi pa sem jih izključil iz enot kodiranja. Ugotovil sem tudi to, da so bile teme, o katerih sem spraševal, zastavljene zelo abstraktno. Vprašani so na ta način pri pripovedovanju lahko zgrešili rdečo nit teme, zato sem

bil takšne odgovore primoran odstraniti iz enot kodiranja. Dobro pa je, da sem na ta način dobil poglobljene odgovore, ki pa za raziskavo pomenijo dodano vrednost.

4. REZULTATI

V nadaljevanju bom predstavil rezultate moje raziskave. Za boljšo preglednost bom rezultate komentiral kar po temah, ki sem jih določil. Teme bodo označene kot podpoglavje rezultatov. S krepko bom označil kategorije, ki sem jih dodelil pri vsaki temi.

4.1. Razlogi za uporabo socialnih omrežij

Vsi izmed vprašanih so socialna omrežja začeli uporabljati v **osnovni šoli** (v 7. razredu osnovne šole (B1, F1), v 9. razredu (H1)), oziroma v najstniških letih (pri 13 letih (A1), pri 14 letih (C1, D1), pri 15 letih (G1), pri 11 letih (E1)).

Pri razlogih za uporabo socialnih omrežij pa je bilo odgovorov več. Vprašani so se za uporabo med drugim odločili zaradi **vpliva vrstnikov** (ker so jih uporabljali vsi prijatelji (A2, C2, F2), takrat imeli že vsi moji sošolci in sošolke (B2), ker je to bil standard med mojimi sošolci in nisem želel biti izven »dogajanja« (D2)).

Nekateri so začeli socialna omrežja uporabljati, ker so se brez njih počutili **izključene** (sem se počutila, kot da nekaj zamujam (A3), da bi bila bolj vključena v družbo, saj sva bili z najboljšo kolegico edini, ki ničesar nisva imeli (G2)).

Ne le da so imeli vpliv za začetek uporabe socialnih omrežij le sovrstniki, temveč je imela vpliv tudi širša **družba** (takrat je bilo obdobje, ko se je nasploh v Sloveniji začelo množično uporabljanje tega socialnega omrežja (B3), ker sem hotel biti kul kot vsi ostali (E2)).

Kot zadnji razlog, katerega so mladi navedli, pa je **druženje** (in je bilo druženje preko omrežij zabavno (C3), (da sem lahko ostala v stiku s svojimi prijatelji tudi po odhodu domov (E3) predvsem zaradi preprostega komuniciranja s prijatelji in znanci (H2)).

4.2. Privlačnost socialnih omrežij

Pri temi privlačnosti socialnih omrežij pa so bili odgovori zelo raznoliki. Največ odgovorov je pripadlo kategoriji **spremljanje vsebin na SO (socialnih omrežjih)** (*najraje gledam Instagram in spremljam objave, slike, misli ljudi (B4), spremljam stvari, ki me zanimajo in se iz določenih marsikaj naučim (B5), največ časa zagotovo preživim na Youtubu, saj vsakodnevno gledam videe, ki znajo včasih biti dolgi tudi skoraj eno uro (B7), gledam objave (C4), najraje pregledujem, kaj se dogaja na Instagramu (F3), si ogledujem vsebine humoristične narave (E5), najraje si ogledam kakšen video (G3), najraje gledam predlagane videe (H3), vidim pa tudi dogajanje po svetu, saj se informacije hitro širijo (B6).*

Kategorija, ki je bila na drugem mestu po številu odgovorov, je **sprostitev** (*vsakodnevna opravila, npr. kadar pospravljam, se tuširam ali počnem nekaj takega, da uživam ob glasbi v ozadju (B11), ko opravljam različne druge dejavnosti, npr. gledanje televizije, telovadba, kuhanje (C6), v prostem času (D5), pred spanjem (F5), zvečer pred spanjem, ko se vse umiri in imam dejansko čas, da si kaj pogledam (G6), pred spanjem, ko me brskanje uspava (H6), zabavni (H5).*

Kot sem omenil že zgoraj, so bili odgovori zelo raznoliki, kar pa seveda pokaže, da so socialna omrežja področje, kjer vsak najde svoj mir, veselje, zabavo ipd. Zaradi raznolikosti odgovorov je posledično tudi več kategorij. Nekateri izmed vprašanih socialna omrežja izkoristijo npr. za raziskovanje in pridobivanje **idej** (*najraje dobivam ideje za ustvarjanje umetniških del (A4), iščem navdih/ideje (D4).*

Mladi pa izkoristijo socialna omrežja tudi za **krajšanje časa** (*ko mi je dolgčas (A5, B8, E6, G5).*

Mlade pa socialna omrežja privlačijo, saj lahko tam rešujejo svojo **stisko** (*kadar nimam motivacije za učenje (A6), na takšen način odlašam (B9), ko imam kakšno težavo (E7).*

V času epidemije študij poteka preko socialnih omrežij oziroma platform. Ta dejavnik pandemije sem želel izločiti, ampak sem kljub temu dobil odgovore, da so mladi že pred koronavirusom socialna omrežja uporabljali za **učenje** (*da si izmenjamo informacije, gradiva, se skupaj učimo (B10), si preberem kaj zanimivega za vzgojo psa (G4), videi, ki pa so hkrati poučni (H4).*

Malo me je presenetilo, ko sem analiziral rezultate, da sta bila le dva odgovora, da mladi radi **delijo vsebine** na socialnih omrežjih (*delim kakšno sliko, zgodbo ali objave prijatelja (C5), ob priložnosti objaviti vsebino (D6)*).

Odgovor, ki pripada kategoriji **delo**, pa je le en sam (*urejam svojo spletno stran (D3)*).

Glede na odgovore iz moje prve teme, sem pričakoval, da bodo mladi tudi v temi privlačnosti izpostavili socializacijo v veliki meri. A sem se zmotil. Pri kategoriji **socializacija** sem dobil 3 odgovore (*najraje kontaktiram prijatelje (E4, F4), ko pogrešam družbo (E8)*).

Zadnja kategorija je zelo podobna kategoriji krajsanje časa, pa vendar sem se odločil, da jo bom obravnaval kot samostojno. To pa je kategorija **zapolnitev časa** (*ko sem omejen s časom in potrebujem zgolj fillerje (H7)*).

4.3. Pomen socialnih omrežij nekoč in danes

Za lažje razumevanje teme pomena socialnih omrežij nekoč in danes bi rad pojasnil, da to velja zgolj za intervjuvane. Torej kaj je to za intervjuvane pomenilo na začetku njihove uporabe socialnih omrežij in kaj to za njih pomeni v trenutku, ko sem jih to spraševal. Pri dotični temi sem odgovore najprej razporedil v naslednji dve nadkategoriji: POMEN NEKOČ in POMEN DANES.

POMEN NEKOČ

Tudi pri tej temi so bili odgovori kar raznoliki. Pri pomenu nekoč sem odgovore razvrstil v 7 kategorij. Prva izmed teh je **vključenost** (*na začetku so mi socialna omrežja pomenila nekakšen »validation«, v smislu da nisi veljaven, le ne uporabljaš socialnih omrežij (A7), takrat zgolj da sem bil enak s sošolci (D7), takrat so socialna omrežja zame pomenila vključenost v družbo (G7)*).

Pri tej temi je mogoče identificirati velik pomen pojma **socializacije**. Kar pa je tudi naslednja kategorija, v katero sem razporedil odgovore (*zame so predstavljale vir druženja s sošolci (B12, C8), v začetku so mi pomenila komunikacijo s prijatelji (F6, H8)*).

Spremljanje vsebine pa je pri tej temi izpostavila ena izmed intervjuvank (*spremljanje objav, ki so jih moji Facebook prijatelji vsakodnevno delili javnosti (B13)*).

Na začetku uporabe socialnih omrežij pa je bilo za nekatere pomembno **raziskovanje** (*spoznavala sem tudi nove ljudi in nov način komunikacije (B14), wow efekt, saj je bilo takrat še vse relativno nepoznano (E9)*).

Spet za druge so bila socialna omrežja pomembna za **zabavo** (*takrat sem socialna omrežja uporabljala predvsem za igranje iger (E10)*).

Nekateri izmed vprašanih pa so socialna omrežja izkoristili za **informiranost** (*da bi bila na tekočem z dogodki (zabavami), različnim tematikami, ki so bile takrat meni in sovrstnikom pomembne (G8)*).

Tistim uporabnikom socialnih omrežij, ki imajo veliko sledilcev, pa danes rečemo kar influencerji. Za mlade so lahko **influencerji** takrat predstavljali **vzor** (*socialna omrežja so bila takrat zame pomembna, saj sem preko njih dobivala zgled s strani ljudi, ki sem jim sledila (G9)*).

POMEN DANES

Pri vprašanju, kaj socialna omrežja za mlade pomenijo danes, pa lahko rečem, da sem dobil kar podobne odgovore. Za nekatere izmed vprašanih socialna omrežja danes niti **niso pomembna** (*zdaj mi ne pomenijo nič (A8), socialnih omrežij ne vidim kot pomembna za mojo identiteto (G10)*).

Naslednja kategorija in tudi najpomembnejša za mlade pa je **socializacija** (*omogočajo, da se lažje sporazumevam s prijatelji (A9), predstavljajo hiter vir komunikacije s prijatelji, znanci in družinskimi člani (B16), pomenijo nek stik s prijatelji, sošolci (C8), pogovor s prijatelji (F8), lahko komunikacijo (D11), danes jih prav tako uporabljam za komunikacijo (H9)*).

Že zgoraj sem omenjal, da imajo socialna omrežja velik pomen pri **učenju**. Tudi k tej kategoriji spada kar nekaj odgovorov (*pomembna so za vse moje obveznosti, ki jih imam v povezavi s šolanjem (B15), danes socialna omrežja uporabljam večinoma za faks (G7), sem ali tja mi pridejo prav, sploh zato, da dobim kakšne informacije ali zapiske za faks (G11), na njih imam tudi zadeve za faks (H10)*).

Socialna omrežja pa mladim na različnih področjih **olajšajo vsakdanjik** (*kako nam olajšajo življenje in kako brez njih marsičesa ne bi mogli narediti tako učinkovito, pa smo uspeli videti še posebej zdaj, ko je čas korone (B17), dobivam ideje za opremo stanovanja, oblačenja, kuhanja ali kaj podobnega (C9), danes mi predstavlja vir navdiha (D8), možnost izražanja (D9)*).

Mladim pa socialna omrežja danes predstavljajo nekakšno **spprostitev** in umik (*spprostitev (D9), predstavljajo mi spprostitev in umik (E11)*).

Po odgovorih sodeč pa vprašani skozi socialna omrežja lažje pridejo do za njih pomembnih **informacij** (*iskanje informacij na svoj način (D12), novice (H11)*).

Če so bile zgoraj naštetе kategorije pozitivno naravnane, pa je eden izmed vprašanih odgovoril, da zanj socialna omrežja predstavljajo vir **stiske** (*vir stiske (E12)*).

4.4. »Dobri« in »slabi« ljudje na socialnih omrežjih

Prav tako kot pri prejšnji temi sem tudi tukaj temo najprej razdelil na nadkategorije. V tem primeru na tri, in sicer na: dobri ljudje, slabi ljudje in se ne opredeli.

DOBRI LJUDJE

Prvi dejavnik, ki vpliva na to, kdo je za mlade na socialnih omrežjih dobra oseba, je, da ta oseba **delo v korist družbi** (*kot dobre opredeljujem ljudi, ki poskušajo poudariti probleme v družbi (A10), ki svojo platformo uporabljajo za ozaveščanje o aktualnih problematikah in težavah moderne družbe (E15), definitivno pa se mi zdijo dobri tisti, ki preko socialnih omrežij želijo ozaveščati o globalnih problematikah (F10), deli pomembne/družbeno koristne objave (G13), se zavzemajo za enakost vseh ne glede na njihov spol, spolno usmerjenost, raso, religijo (A11), tiste, ki poskušajo pomagati drugim z njihovo samopodobo, brez da obenem koga drugega razveljavijo (A12), če se nekdo trudi izboljšati svet in pomaga drugim (H16), tisti, ki ja ima veliko sledilcev, ampak s svojimi objavami delajo dobro (C10), podpira neke dobre vrednote in uporabi število svojih sledilcev za neko pozitivno naravnost (C11)*).

Dobra oseba na socialnih omrežjih bi po mnenju mladih morala biti **pristna** (*tisti, ki se ne izdaja za nekoga, kar ni (B18)*).

Eden izmed kriterijev za opredelitev dobre osebe pa je **dobra vsebina** (*tisti, ki objavlja meni zanimive objave (B19), lajki, shari ipd. niso pomembni, če meni vsebina ni všeč (D14), za dobrega bi opredelila nekoga, ki ima kvalitetno vsebino (G12), število všečkov nikakor ni v redu pokazatelj dobre ali slabe objave/osebe/teme (G15), da lahko od njih kaj odnesem, se naučim (B20)*).

Dobra oseba na socialnih omrežjih naj bi ohranjala **zasebnost** (*ter ohranja neko svojo zasebnost (B21)*).

Dober namen je dejavnik, ki naj bi prav tako predstavljal dobro osebo na socialnem omrežju (*tisti, ki spletne platforme uporabljajo v kontekstu njihovega originalnega namena (E13)*).

Prav tako pa na oceno, kdo je dobra oseba na socialnih omrežjih, vpliva **lasten interes** vprašanih (*všečke podeljujem zgolj ob posebnih priložnostih za vsebino, katero menim, da je v skladu z mojo moralo (H14), oziram se po lastnem občutku in temu, kar mene pritegne (D13)*).

SLABI LJUDJE

Pri opredelitvi, kdo je na socialnih omrežjih slaba oseba, pa so bili vprašani bolj kot ne složni. **Neprimerno vedenje** je namreč tista kategorija, kamor sem razvrstil največ odgovorov oziroma izjav (*kot slabe dojemam ljudi, ki uporabljajo socialna omrežja, da spodbujajo sovraštvo in nasilje (A13), tisti, ki javno piše veliko negativnih stvari in obsoja druge (B23), slabi pa tisti, ki se po nepotrebnem spuščajo v spletne spore v komentarjih pod objavami (C12), tisti, ki internet uporabljajo za norčevanje, žaljenje in grožnje (E14), slabi pa tisti, ki širijo negativno in diskriminirajo preko socialnih omrežij (F11), da vsiljuje svoja mnenja, da deli preveč stvari, da deli nestrpnost ipd. (G14), za slabega pa bi morda označila nekoga, ki se »meče ven« in dela stvari samo za sledilce (B22)*).

Tudi pri slabih ljudeh na socialnih omrežjih se je omenjala vsebina. V tem primeru je ena izmed vprašanih oseb odgovorila, da je **slaba vsebina** = slaba oseba (*objavljajo neprimerne vsebine (C13)*).

Prav tako ima eden izmed intervjuvancev slabo mnenje o **influencerjih** (*trudim se biti čim dlje od t. i. influencerjev, ki so namen sami sebi (D5)*).

Intuicija pa je lahko tudi eden izmed faktorjev pri presojanju o slabih osebah (*ljudi ne obsojam po njihovih izgledih socialnega omrežja (F9)*).

SE NE OPREDELI

Eden izmed vprašanih pa se pri tem vprašanju ni povsem opredelil. Povedal je, da ne želi **kategorizirati** ljudi na dobre ali slabe (*osebno ne kategoriziram ljudi kot dobre in slabe (H12), kvečjemu vsebino, katero delijo, kot dobronamerno ali škodoželjno (H13), število všečkov/komentarjev/delitev ne more biti merilo dobrega/slabega (H15)*).

4.5. Komunikacija in spoznavanje ljudi

Pri temi komunikacija in spoznavanje ljudi sem iskal odgovore na vprašanja, kakšna komunikacija vprašanim bolj ustreza in pa zakaj. Lahko bi rekel, da se mladi niso ravno opredelili za eno ali drugo, saj je odvisno od situacije, kdaj bi katero uporabili in zakaj. Prva kategorija je torej **osebni stik** (*lažje komuniciram v živo (A14, B24, C15, D16, F12, G16), na socialnih omrežjih se ljudje lahko izdajajo za nekaj drugega, kot v resnici so, takšne stvari pa lahko v živo hitreje in lažje zaznamo (A19), lažje spoznavanje ljudi v živo (B26, C17, D20, E22, F16, G21, H22), odziv ljudi pristnejši in lahko vidim izraz na obrazu (D17), ker delam v turizmu, je za mene osebno razlika velika, saj je potrebno gosta sprejeti v živo (D19), osnova za razvoj prijateljstva (E23), pri pomembnih temah (H18), predvsem z bližnjimi prijatelji, punco, družino raje opravljam v živo (H19)*).

Naslednja kategorija pa je najobsežnejša za dotično temo, zato bom pri tej temi navedel kar pojme, zraven pojmov pa še številke izjav, saj bo na ta način prezentacija rezultatov te kategorije bolj pregledna in razumljiva. Kategorijo pa sem poimenoval kar **spletna socializacija** (*neosebna komunikacija (A15), pomanjkanje verbalne komunikacije (B25), prostor za razmislek (B27, E18, F13), lažje vzdrževanje stikov (C16, D18), izguba socialne sposobnosti (C19), introvertiranost (C20), neprimernost v vedenju (C20), ni slabosti pri spoznavanju preko SO (D21), prvi stik lažji preko SO (E17, H23), lažja komunikacija preko SO (E19), površinski odnos (E20), prednost v količini ljudi (E24), tveganje za zlorabe (E25), šum v komunikaciji (F14), ni neverbalne komunikacije (F15), nevarnost pri spoznavanju ljudi preko SO (F17), lažje vstopanje v stik z neznanimi osebami (F18), manko verbalne komunikacije (G20), možnost komuniciranja kljub distanci (G22), možnost prekinitve prijateljstva z nadležnimi ljudmi (G23), small talkanje (H17), spletna socializacija kot nevarnost (H24), nevednost in laži (G24), tipanje ljudi preko SO (H25), privarčevanje časa pri spoznavanju preko SO (H26), presojanje osebnosti na podlagi objav (A17)*).

Nekateri vprašani pa so poudarili tudi pretvarjanje in nerazločnost identitete. To kategorijo sem poimenoval kar **spletna bipolarnost** (*na socialnih omrežjih se lahko ljudje izdajajo za nekaj drugega, kot v resnici so (A18, B28, F19), je pa pri marsikomu problem razločiti real life od socialnih omrežij (D22)*).

Prav tako so nekateri izmed vprašanih izrecno povedali, da se težko odločijo, kaj jim je bližje, ali spletno spoznavanje/komuniciranje ali osebni stik. Povedali so, da je odvisno od **situacije**

(odvisno od primera do primera (C14), odvisno od takratnega počutja (E21)).

Komunikacija v živo pa je za nekatere izmed intervjuvanih ključnega pomena. Zanje so navedli tudi konkretne razloge zakaj (*bolj pristna (G17, H20), kvalitetnejša (G18), bolj iskrena (G19), pravilna interpretacija sporočila in posledično vsi naslednji odgovori (H21)*).

4.6. Identiteta skozi oči prijateljev, znancev

Pri mladih sem želel preveriti, kako bi opisali, da jih njihovi prijatelji vidijo na socialnih omrežjih in kako to dosežejo. Po drugi strani pa me je zanimalo, ali se njihova virtualna identiteta skozi oči prijateljev razlikuje od njihove temeljne identitete.

Nekateri izmed vprašanih so do mnenja prijateljev in znancev povsem **ignorantski**, saj se s pogledom drugih ne obremenjujejo (*nimam pojma in mi je tudi vseeno, kako me vidijo preko socialnih omrežij (A20), če jim ni všeč moja »identiteta«, se lahko nehajo družiti/pogovarjati z mano (A21), s tem se ne obremenjujem kaj dosti (E29), drugačni pogledi me niti ne motijo (H32)*).

Ohranjanje temeljne identitete pa poskušajo ohraniti skozi *pristnost objav (A22, B30, C22, D27, H33), objavo hobijev (B21, C23), socialna omrežja predstavljajo zrcalo resničnega življenja (B33), brisanje razlik (D26)*.

Kljub temu da se vprašani v večini ne obremenjujejo s pogledi drugih, pa ima večina mnenje, da imajo njihovi prijatelji **pozitivno mnenje** o tem, kako se vprašani predstavljajo na socialnih omrežjih. Kako mislijo, da jih prijatelji vidijo, pa so zapisali takole (*preko interneta sem bolj odprt za določene debate (E31), preko interneta delujem bolj sproščen (E32), skušam delati v dobrobit vseh (G27), menim, da vidijo preprostega človeka, ki se vse toliko rad poheca iz objavljenih postov (H29)*).

Nekdo izmed vprašanih pa je odgovoril, da pozitivno mnenje doseže s tem, ko **širi pozitivno** (*objavim kakšno pozitivno misel, zato bi si mogoče želela, da so to stvari, ki dobro vplivajo na moje prijatelje (B32)*). Spet drugi se **izražajo skozi objavljeno vsebino** z objavljanjem hobijev, deljenjem pomembnih vsebin ipd.

Večina intervjuvanih pa je priznala, da jih na spletu vsaj v kakšnem pogledu ljudje, ki jim niso tako blizu, vidijo drugačne, kot so v resnici. Zato sem to kategorijo poimenoval kar **spletna bipolarnost**. Vprašani so povedali, da na socialnih omrežjih ne objavljajo svojih napak ali slabih trenutkov, zato je njihova slika na socialnih omrežjih drugačna kot v resničnem življenju. Poudarili so to, da si želimo na socialnih omrežjih prikazati sebe v najboljši luči.

4.7. Pozitivne in negativne lastnosti uporabe socialnih omrežij

Temo pozitivne in negativne lastnosti uporabe socialnih omrežij pa sem ravno tako razdelil na dve nadkategoriji, in sicer na pozitivne lastnosti in negativne lastnosti. Vsaka izmed njih pa ima še svoje kategorije.

POZITIVNA LASTNOST

Lajšanje vsakdanjika je zagotovo »najbolj priljubljena« pozitivna lastnost pri uporabi socialnih omrežij med mladimi. Pod to kategorijo pa so navedli naslednje razlage: *hitrost deljenja informacij (A23), dostopnost do informacij (B40), obveščenost (B41, E34), informiranost (C27, D28, E33), dostopnost (C28, D31), vir deljenja informacij (G33), hitrost širjenja informacij (H35), navdih (D29)*.

Druga najpomembnejša kategorija pozitivnih lastnosti pa je **socializacija**, kjer mladi govorijo o *povezanosti s prijatelji (A24), dostopni komunikaciji (B38, F24), navezovanju stikov (C29, H37), virih spoznavanja ljudi in druženja (G32), hitrosti komunikacije (H34), globalnem komuniciranju (H36)*.

Pozitivna lastnost, ki so jo navedli mladi, pa je tudi možnost **ozaveščanja** preko socialnih omrežij. To pa poteka predvsem v obliki poudarjanja globalne problematike, informiranja in poudarjanja problemov, ki pa se ne nanašajo samo na globalno problematiko. Skozi socialna omrežja pa, kot pravijo, je mogoča tudi omilitev negativnih faktorjev, kot so diskriminacija, stigmatizacija, rasizem.

Med pozitivne lastnosti spadajo tudi manjkrat omenjene kategorije, kot so **opravljanje obveznosti preko socialnih omrežij** (šola in služba), **sprostitev** (zabava in način krajšanja časa) in pa za konec še **učenje** (dostopnost do poučnih stvari, poučevanje).

NEGATIVNE LASTNOSTI

Kategorija, v katero sem razvrstil največ odgovorov z negativnimi lastnostmi, je **kriminal**. Mladi so pri tej kategoriji navedli kar nekaj konkretnih področij kriminala, kot so goljufije, izsiljevanje, napadi, zlorabe, zavajanje, laži, manipulacija, grožnja svobodi, kraja identitete in laži.

Kategorija, ki je na drugem mestu po največ odgovorih, pa je **asocialnost**. Mladi namreč opažajo, da je zaradi socialnih omrežij prišlo do upada osebnih stikov, pomanjkanja socialnih veščin v živo oziroma nezmožnosti komunikacije v živo. Prav tako so povedali, da poznajo vse več ljudi, ki se skrivajo za ekrani.

Vse to, kar sem naštel v prejšnjem odstavku, pa vodi do **popačene slike realnosti**. Poudarili so predvsem to, da je dandanes zabrisana ločnica med spletnim in resničnim, saj se na socialnih omrežjih prikazujejo zgolj pozitivne stvari, ki pa ne veljajo vedno tudi v resničnem življenju. Na socialnih omrežjih vidijo tudi problem ideje o popolnem življenju, kot ga prikazujejo nekateri influencerji. Eden izmed vprašanih pa je poudaril dejstvo, da so slabe osebe slab zgled, saj pri njih prihaja do bolezni v obliki depresij, zasvojenosti z drogami ipd.

Zasvojenost pa je prav tako negativna lastnost, ki so jo vprašani poudarili. Sploh potreba po všečkih in priljubljenosti je tista, ki vprašane najbolj zmoti. Blizu zasvojenosti pa spada tudi **primerjanje** na socialnih omrežjih, kjer pa je nekdo izmed vprašanih povedal, da vidi »online« interakcijo kot pogoj za popularnost.

Nevarnost oziroma negativna lastnost na socialnih omrežjih pa je tudi **nadzor** (*ti veliki sistemi zbirajo podatke o tem, kaj klikamo, kdaj klikamo (C33)*).

Na nekatere mlade pa imajo socialna omrežja tudi slab vpliv v obliki **stiske** (*slabšanje samopodobe ljudi (C32), slabo vplivajo na samozavest in samopodobo (G36), prav tako pa se mi zdi, da je naša generacija ena izmed najbolj prizadetih populacij glede na duševne stiske, za kar pa so po mojem mnenju zaslužni tudi socialni mediji (E37)*).

5. RAZPRAVA IN SKLEPI

Rezultati so pokazali, da so mladi začeli z uporabo socialnih omrežij v najstniških letih oziroma v osnovni šoli. Na prvi pogled se zdi, da vprašanje, kdaj so mladi začeli uporabljati socialna omrežja, ne spada v temo razlogov za uporabo socialnih omrežij. To vprašanje sem jim namreč zastavil, ker me je zanimalo, kdaj mladi začnejo uporabljati socialna omrežja, saj so mi ti odgovori koristili pri podajanju predlogov, sploh pri povezavi moje teme s socialnim omrežjem. Osnovna šola je namreč obdobje, kjer so najstniki v t. i. fazi pubertete. Takrat si ne želijo preveč izstopati iz družbe oziroma svojih prijateljev in biti drugačni. Kar je razvidno tudi iz nadaljevanja zgoraj omenjene teme. Mladi so namreč v večini začeli uporabljati socialna omrežja zaradi vpliva sovrstnikov oziroma družbe. Kot so nekateri povedali tudi pri drugih temah, niso želeli biti izključeni iz družbe. Sledili so torej trendom, ki jim jih je zapovedovala družba. Na tej točki pa sem naletel na paradoks, saj so skoraj vsi odgovorili, da je bil za začetek uporabe socialnih omrežij kriv vpliv sovrstnikov. Tukaj pa se mi pojavi vprašanje, kakšne odgovore bi dobil, če bi bil moj vzorec veliko večji. Dejstvo je, da je bil nekdo prvi, ki je začel z uporabo socialnih omrežij, saj niso mogli vsi začeti z njihovo uporabo zaradi prijateljev. Morda sem v svojem vzorcu naletel ravno na primere posameznikov, ki so dejansko začeli uporabljati socialna omrežja zaradi vpliva družbe, pa vendar to vprašanje ostaja neodgovorjeno.

Ko pa preidemo na drugo temo, in sicer privlačnost socialnih omrežij, je razvidno, da mlade najbolj pritegne spremljanje vsebin na socialnih omrežjih. Če pogledamo nazaj v teoretični uvod, kjer je poglavje o zgodovini socialnih omrežij, lahko kaj hitro ugotovimo, da je bil namen socialnih omrežij v prvi vrsti kreiranje vsebin uporabnikov. Res je, da imajo vsi uporabniki socialnih omrežij to možnost. Če pa pogledamo dejstvo, da je več vprašanih odgovorilo, da spremljajo vsebine na socialnih omrežjih in ne toliko, da jih delijo in objavljajo, pa hitro pridemo do zaključka, da se tudi socialna omrežja polarizirajo. Na eni strani imamo torej t. i. influencerje, ki delijo vsebine ter tekmujejo med seboj v popularnosti in všečkah, na drugi strani pa imamo osebe, ki te vsebine spremljajo. Lahko bi zaključil s tem, da namen socialnih omrežij ni več deljenje vsebin, ampak morda samopromocija »smetane« socialnih omrežij. To dejstvo me niti ne čudi, saj smo v času kapitalizma, pa vendar.

Zelo zanimivo pa mi je bilo brati odgovore pri temi »dobri« in »slabi« ljudje na socialnih omrežjih, saj večina govori o tem, da so dobri tisti, ki delajo v korist družbi. Na prvi pogled se sliši vse lepo in prav, ko pa bolje pomislimo, hitro ugotovimo, da tukaj govorimo le o objavah. Če pa upoštevamo dejstvo, da so na drugi strani vprašani odgovorili, da imajo socialna omrežja veliko nevarnosti, med drugim tudi popačeno slike realnosti, pretvarjanje ipd., pa zopet naletimo na paradoks. Mladi so torej odgovorili, da so dobri tisti, ki delajo v korist družbi, po drugi strani pa niti ne morejo biti 100 % prepričani o tem, ali te ljudje zavajajo s svojimi objavami za lastno korist ali pa so v resnici takšni, kot se predstavljajo. Mojo interpretacijo pa še bolj podkrepijo odgovori, da razliko med dobrimi in slabi ljudmi naredi dobra vsebina. Lahko na tej točki sploh še govorimo o dobrih in slabih ljudeh ali lahko govorimo le še o dobri in slabi vsebini?

Pri temi komunikacija in spoznavanje ljudi, ki pa je tudi ena izmed bolj ključnih za kreacijo identitete, pa mladi v večini preferirajo osebni stik. Sicer to bolj kot ne poudarjajo za osebe, ki so jim blizu (prijatelji, družina, partnerji, znanci). Na drugi strani pa pravijo, da so določene situacije, ko pa jim je ljubša komunikacija in spoznavanje preko socialnih omrežij. Poudarjajo pa tudi to, da so socialna omrežja sredstvo, s katerim jim je ta komunikacija in spoznavanje olajšano. Kar nekaj odgovorov pa se je nanašalo na to, da je komunikacija preko spleta zelo neosebna. Mladi pri takšni vrsti komunikacije pogrešajo predvsem neverbalno komunikacijo.

Sam pa sem razmišljal še malo bolj globlje, saj sem že v teoretičnem delu povzel avtorje, ki govorijo o različnih vrstah identitet. Govori se o politični, osebni, socialni, državni, etnični identiteti itd. Posebno poglavje pa sem posvetil tudi virtualni. Ko sem naredil temeljit razmislek ter povezal odgovore, literaturo, moje izkušnje in znanje, sem prišel do ugotovitve, da bi bilo v današnjih časih smiselno velik poudarek posvetiti prav virtualni identiteti. Mladi in navsezadnje tudi ostale generacije so praktično vsakodnevno postavljeni oziroma se sami postavijo v svet socialnih omrežij. Na začetku se je govorilo o skupnostih in pa o manjših platformah, danes pa prevladujejo platforme, kot so Facebook, Youtube, Instagram, Twitter itd. Skoraj vsakdo ima kreiran profil na eni izmed platform. To poudarjam zato, ker se je potrebno zavedati, da je dandanes informacijska tehnologija napredovala do te stopnje, da se naši podatki beležijo in shranjujejo. To, kar brskamo po spletu, si ogledamo raznorazne objave, slike, videe, nenazadnje kar si dopisujemo s prijatelji, je shranjeno in »spravljeno« pri večjih korporacijah, kot je npr. Google. Že Luka Mesec (2020), poslanec politične stranke Levica, je pred kratkim na eni izmed sej državnega zbora govoril o podatkih na spletu, ki se beležijo. Ti podatki korporacijam služijo za izračun algoritmov, ki jih uporabijo za vsakega posameznika posebej. Ko npr. pogledamo

nekaj videov o športu, nam bo v naslednjih dneh predlagalo v večini športne videe. To pa ne velja le za moj primer, temveč je koncept podoben tudi pri oglasih za nakupovanje, političnih in drugih izbirah itd. (Mesec, 2020).

V članku *Battle over illegal data harvesting looms for online advertising* pa prav tako pišejo tem, kar je govoril Luka Mesec. V članku povedo, da korporacije, ki zbirajo podatke, zanima predvsem naslednjih šest zvrsti podatkov: starost, spol, lokacija, zgodovina brskanja po spletu, zgodovina lastništva nepremičnin ter plačni in finančni podatki. Povedali so tudi, da korporacije, ki beležijo in zbirajo podatke posameznikov, zbrane podatke prodajo podjetjem, ki se ukvarjajo predvsem z marketingom. Ta podjetja lahko na ta način še bolj optimizirajo zbrane podatke in ljudi razvrstijo v kategorije. Marketinškim podjetjem to koristi na način, da lažje poiščejo tisto pravo ciljno publiko, kateri bodo npr. svoj izdelek prodali. Torej ko uporabnik obiše določeno spletno stran, se mu na podlagi prejšnjih obiskov različnih spletnih strani dodeli določeno reklamo, ki naj bi uporabnika pritegnila. Z vidika kapitalizma je ta optimizacija dobrodošla, kar pa se tiče zasebnosti podatkov, je to nesprejemljivo (Murgia in Nilsson, 2019).

Zakaj pa je to pomembno za našo raziskavo in mojo temo? Pomembno je zato, ker nas socialna omrežja vodijo po področjih, ki naj bi nas zanimala. Sploh pri mladih, ki še gradijo svojo osebnost in identiteto, lahko to deluje zaviralno pri njihovem razvoju. Na ta način bi lahko rekli, da jim kar socialna omrežja oziroma splet pomaga pri grajenju identitete.

Mlade pa sem v svoji raziskavi povprašal tudi o tem, kako izgleda njihova identiteta skozi oči prijateljev, znancev. Več kot polovica jih je odgovorila, da se s tem ne obremenjuje. Še posebej pa se mi je v spominu vtisnil naslednji odgovor: »Če komu kaj ni všeč, mi lahko preneha slediti.« Seveda naj se vsak posameznik odloča tako, kot njemu odgovarja. Po drugi strani pa je skrb vzbujajoče, da pri takšnem odgovoru nisem zaznal niti malo samorefleksije. Če torej vprašani stori neko nesprejemljivo dejanje, bo odgovor na to, da mu ljudje preprosto lahko prenehajo slediti? Poskušam si predstavljati, kako bi takšna situacija izgledala v skupnosti brez socialnih omrežij. Občutek imam, da v takšnem primeru odgovor ne bi bil isti, saj smo ljudje konec koncev družabna bitja. In kot lepo govorijo nekateri avtorji, se socialna identiteta kaže v interakciji s skupnostjo.

Skozi razpravo je bilo veliko besed izrečenih o tem, kako mladi uporabljajo socialna omrežja, kar je seveda tesno povezano z njihovo konstrukcijo identitete. Nekateri vprašani so namreč odgovorili, da so jim socialna omrežja predstavljala nekakšno veljavnost, vključenost v družbo. To nam lahko pove, da je njihova identiteta oziroma njihov obstoj pogojen z uporabo socialnih

omrežij. Za moje pojme so to besede z močnim pomenom. Če pogledamo še z drugega zornega kota, kaj hitro ugotovimo, da so socialna omrežja konstruirana tako, da ljudje na njih objavljajo lastno vsebino. Kot so povedali nekateri izmed vprašanih, pa ta vsebina lahko predstavlja njihovo počutje. Skozi socialna omrežja torej izrazijo to, kar smo pred njihovim obstojem poznali praktično le pri osebnem stiku, torej v interakciji z drugimi.

Kar pa se mi zdi zagotovo pomembno izpostaviti, je ignoranca vprašanih do mnenja drugih, kar sem omenil že zgoraj. Povedali so namreč to, da se ne obremenjujejo s tem, kaj njihovi spletni prijatelji mislijo o njih. V teoretičnem uvodu sem omenil, da se socialna identiteta kaže glede na interakcijo s skupnostjo. Socialna omrežja pa so v zadnjih letih tudi po navedbah nekaterih avtorjev postala skupnost. Kako se torej kaže identiteta, če pri mladih ni pomembna interakcija z drugimi? Kakšna je torej socialna identiteta mladih, ki so sploh v času korone »vrženi« na splet? Glede na moje rezultate bi lahko povedal, da se identiteta pri mladih kreira skozi vsebino, kateri so izpostavljeni na socialnih omrežjih. Identiteto si torej gradijo okoli dobre vsebine, ki naj bi bila povezana s tem, da ljudje delajo dobro. To je za njih glavni kompas, po katerem se orientirajo.

Na drugi strani pa si mladi, glede na rezultate, preko socialnih omrežij gradijo njihovo idealno identiteto. To so nazorno pokazali z odgovori, kot so npr. da na socialnih omrežjih ne objavljajo slabih trenutkov, ne objavljajo napak, se želijo pokazati v najboljši luči. Tempo jim torej narekuje globalna skupnost socialnih omrežij, ki s svojimi trendi pove mladim, kakšni naj bodo. Pri tem pa je potrebno upoštevati dejstvo, da so socialna omrežja zelo razvejana glede trendov. Polni so raznolikosti, saj se na ta način lahko vsakdo najde v kakšni izmed vej socialnih omrežij. Ni torej nujno, da vsi izmed mladih sledijo istim trendom. To so poudarili tudi v odgovorih, kjer so povedali, da imajo na socialnih omrežjih možnost izbire. Uporabnikom se torej ni potrebno soočiti z njihovimi pomanjkljivostmi, temveč le poiščejo ustrezno skupino ljudi, ki bo vedenju posameznika najbolj ustrezala. Sam to poimenujem kar »comfort zone«. Težje je potemtakem narediti spremembo na samemu sebi, za katero podzavestno vemo, da bi bilo prav. Na drugi strani pa je lažje zamenjati področje na socialnem omrežju, katero nam narekuje, kaj je prav in kaj ne.

Glede na pridobljene rezultate bi lahko rekel, da so socialna omrežja povezana z nekaterimi sestavinami konstrukcije identitete. Glede na to, da je identiteta tesno povezana s komunikacijo, vedenjem, stališčem in vrednotami, lahko opazimo, da se le-te z uporabo socialnih omrežij

spreminjajo. Prav tako smo iz lokalne oziroma »državne« skupnosti prešli na globalno, za kar pa so soprispevala socialna omrežja in bi bilo potrebno na novo definirati pojem identitete.

6. PREDLOGI

Pri predlogih se bom poskusil čim bolj osredotočiti na socialno delo v povezavi z mojo raziskavo. Že v teoretičnem uvodu sem omenjal, da je socialno delo stroka, ki se že od svojega začetka prilagaja družbi in njenim potrebam. V zadnjih letih pa smo priča zelo hitrim spremembam in ravno zato bo socialno delo moralo biti **odzivno na nove potrebe**. Že v razpravi sem omenjal, da smo iz neke lokalne, nacionalne skupnosti, prešli na globalno, in sicer predvsem s pomočjo socialnih omrežij in svetovnega spleta. Socialna omrežja imajo tako pozitivne kot negativne lastnosti, naša naloga socialnih delavcev pa je **ozaveščanje** o tem. Pri delu z uporabniki bi bilo torej potrebno upoštevati svet uporabnika na socialnih omrežjih in prav tako izven njih. Tehnike in načini, da mlade odvrnemo od socialnih omrežij, morajo tako rekoč v pozabo. Mladim se bo skozi socialna omrežja potrebno približati in jim pokazati pravilno uporabo socialnih omrežij, jim razložiti, kakšne so nevarnosti in pa seveda kakšne so pozitivne lastnosti.

Kot sem omenil že v razpravi, se naši podatki na socialnih omrežjih beležijo in shranjujejo pri večjih korporacijah. Tudi na tej točki vidim prispevek socialnega dela. Po definiciji socialno delo dela z ljudmi in za ljudi, zato bo na tej točki pomemben **aktivizem** socialnih delavcev, da na takšne kršitve večjih korporacij opozorimo. Kam bo šla naša svoboda, če bo npr. Google vedel več o meni, kot pa vem jaz sam. In enako velja tudi za ostale. Problem je v tem, da je vsaj po mojih izkušnjah še veliko ljudi, ki niti ne vedo za to, da se njihovi podatki beležijo. Naša naloga je ta, da preprečimo to, saj se bomo v nasprotnem primeru lahko za raziskovanje sveta uporabnika obrnili kar na večje korporacije, ki beležijo podatke. Res je, da to zveni provokativno, pa morda ni tako daleč od resnice.

Pri opravljenih intervjujih sem zasledil, da so predvsem ženske povedale, da socialna omrežja slabo vplivajo na njihovo samopodobo. Socialni delavci in delavke se bomo zagotovo srečevali s podobnimi situacijami. V takšnih primerih bi bilo zelo koristno, **da bi socialni delavci poznali stanje na socialnih omrežjih** in razloge, zakaj do omenjene situacije prihaja. Na ta način bi se lažje odzvali na zgornjo ali nenazadnje katerokoli situacijo, ki je povezana s socialnimi omrežji.

Ko sem prišel na idejo, kaj bom pisal za diplomsko nalogo, je bil prvi korak, ki sem ga naredil, ta, da sem preveril, kakšne raziskave so bile že opravljene na tem področju. Moram priznati, da sem bil malce razočaran, saj je bilo teh raziskav zelo malo. Zato je eden izmed mojih predlogov tudi ta, da se socialni delavci začnejo ukvarjati s problematiko mladih v povezavi s socialnimi omrežji in o podobnih temah pričnejo **raziskovati**.

7. UPORABLJENA LITERATURA

- Boyd, D. (2014). *It's Complicated*. London: Yale University Press.
- Boyd, D., & B. Ellison, N. (2007). *Social Network Sites: Definition, History and Scholarship*. Pridobljeno 15.12.2019 s <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x>
- Boyd, M., D., Ellison, B., N. (2008). Social Network Sites: Definition, History and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communicatio*, 13, 210 – 230. Pridobljeno 30. 1. 2021 s <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x>
- Bradley, A., J (2010). *A new definition of Social Media*. Pridobljeno 17.12.2019 s https://blogs.gartner.com/anthony_bradley/2010/01/07/a-new-definition-of-social-media/
- Čaćinovič Vogrinčič, G. (2006). Socialno delo z družinami: razvoj doktrine. *Socialno delo*, 45(3/5). Pridobljeno 19.12.2019 s <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-MOZHKWR5>
- Goffman, E. (1981). *Stigma: notes on management of spoiled identity*. London: Penguin Books.
- Iglič, H. (2001). *Socialni kapital, socialna omrežja in politično vedenje: empirična študija*. Pridobljeno 17.12.2019 s <http://dk.fdv.uni-lj.si/dr/dr37-38iglic.PDF>
- Južnič, S. (1993). *Identiteta*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Kobal, D. (2000). *Temeljni vidiki samopodobe*. Ljubljana: Pedagoški inštitut.
- Kovačev, A., N. (1996). Identiteta med individualizacijo in kolektivizacijo. *Psihološka obzorja*, 5(3), 49-67.
- Kurdija, S. (2000). *Družbene identitete in pomen potrošnje*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Lenarčič, B. (2010). *Socialni kapital v virtualnih skupnostih*. Koper: Univerza na Primorskem.
- Luckmann, T. (1991). Jezik in osebna identiteta. *Teorija in praksa*, 28(7), 796-803.
- Mead, G., H. (1962). *Mind, self and society: from the standpoint of a social behaviorist*. Chicago ; London : The University of Chicago
- Mesec, B. (2006). Očarani z močjo. *Socialno delo*, 45 (3/5). Pridobljeno 19.12.2020 s <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-HRSM9S2C>

- Mesec, L. (2020). *Luka Mesec o demokratičnem nadzoru nad množičnimi podatki* [Video]. 3.11.2020. Pridobljeno 25.1.2021 s <https://www.youtube.com/watch?v=nrx38mp1fck>
- Murgia, M., Nilsson, P. (2019). *Battle over illegal data harvesting looms for online advertising*. Pridobljeno 9.2.2021 s <https://www.ft.com/content/39d565b0-9e42-11e9-9c06-a4640c9feebb>
- Praprotnik, T. (2005). Kdo smo online? Nekateri kontekstualni dejavniki računalniško posredovane komunikacije. *Monitor ISH*, 7(1), 113-137.
- Praprotnik, T. (2003). Ali virtualna identiteta tudi dehti tako opojno?. *Časopis za kritiko znanosti*, 31(211), 253-271.
- Ule, M. (2000). *Sodobne identitete v vrtincu diskurzov*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Verhaeghe, P. (2016). *Identiteta*. Mengeš: Ciceron.
- Zorn, J. (2005). *Globalni standardi izobraževanja in usposabljanja za socialno delo: Predlog etičnega kodeksa v socialnem delu*. Skupnost centrov za socialno delo.

8. PRILOGE

8.1. Priloga št.1: Smernice za intervju

RAZLOGI ZA UPORABO SOCIALNIH OMREŽIJ

Kdaj ste začeli uporabljati socialna omrežja? Zakaj ste jih začeli uporabljati?

PRIVLAČNOST SOCIALNIH OMREŽIJ

Kaj najraje počnete na SO?

Kdaj še posebej veliko časa preživite na socialnih omrežjih? Npr. ko mi je dolgčas, ko čakam na predavanja, vikend, kadar rabim podporo ...

POMEN SOCIALNIH OMREŽIJ NEKOČ IN DANES

Kaj so za vas pomenila socialna omrežja, ko ste jih začeli uporabljati? Zakaj menite, da so socialna omrežja pomembna za vas danes?

»DOBRI« IN »SLABI« LJUDJE NA SOCIALNIH OMREŽJIH

Koga opredeljujete na socialnih omrežjih kot »slabega« in koga kot »dobrega«? Npr. dobri so tisti, ki imajo veliko všečkov, sledilcev ipd., slabi pa tisti, ki teh nimajo, ALI dobri so tisti, ki objavljajo zanimive objave, slabi pa tisti, ki ne objavljajo veliko.

KOMUNIKACIJA IN SPOZNAVANJE LJUDI

Ali lažje komunicirate v živo ali preko spletnega omrežja? Kakšna je za vas razlika med obojim?

Ali sami lažje spoznavate ljudi preko socialnih omrežij ali na dogodkih, na faksu itd.? Kaj so prednosti spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij? Ali vidite tudi kakšne slabosti ali tveganja glede spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij?

IDENTITETA SKOZI OČI PRIJATELJEV, ZNANCEV

Kako bi opisali, da vaši prijatelji vidijo vašo virtualno identiteto (kakšen vtis dajem preko socialnih omrežij)? Kako pa si želite, da bi vas videli? Kako dosežete, da bi vas videli tako, kot želite?

Ali se vam zdi, da vas prijatelji v resničnem življenju vidijo drugače kot tisti, ki vas poznajo na spletu? Kako se po vašem mnenju razlikuje vaša identiteta (z identiteto mislim to, kar ste vi, kar so vaše glavne značilnosti) na socialnih omrežjih od tiste v resničnosti, v očeh drugih?

POZITIVNE IN NEGATIVNE LASTNOSTI UPORABE SOCIALNIH OMREŽIJ

Kakšne so po vašem mnenju pozitivne lastnosti uporabe socialnih omrežij?

Kakšne so po vašem mnenju negativne lastnosti uporabe socialnih omrežij?

8.2. Priloga št.2: Intervjuji

INTERVJU A

RAZLOGI ZA UPORABO SOCIALNIH OMREŽIJ

1. Kdaj ste začeli uporabljati socialna omrežja? Zakaj ste jih začeli uporabljati?

Pri 13 letih. Socialna omrežja sem začela uporabljati, ker so jih uporabljali vsi prijatelji. Ker jih sama še nisem imela, sem se počutila kot da nekaj zamujam.

PRIVLAČNOST SOCIALNIH OMREŽIJ

2. Kaj najraje počnete na SO?

Najraje dobivam ideje za ustvarjanje umetniških del.

3. Kdaj še posebej veliko časa preživite na socialnih omrežjih? Npr. ko mi je dolgčas, ko čakam na predavanja, vikend, kadar rabim podporo ...

Največ časa preživim na njih, ko mi je dolgčas, ko sem bolna in kadar nimam motivacije za učenje.

POMEN SOCIALNIH OMREŽIJ NEKOČ IN DANES

4. Kaj so za vas pomenila socialna omrežja, ko ste jih začeli uporabljati? Zakaj menite, da so socialna omrežja pomembna za vas danes?

Na začetku so mi socialna omrežja pomenila nekakšen »validation«, v smislu da nisi veljaven, če ne uporabljaš socialnih omrežij. Zdaj mi ne pomenijo nič, z lahkoto bi preživela brez njih, ne dodajo vrednosti mojemu življenju, kvečjemu mi omogočajo, da se lažje sporazumevam s prijatelji.

»DOBRI« IN »SLABI« LJUDJE NA SOCIALNIH OMREŽJIH

5. Koga opredeljujete na socialnih omrežjih kot »slabega« in koga kot »dobrega«? Npr. dobri so tisti, ki imajo veliko všečkov, sledilcev ipd., slabi pa tisti, ki teh nimajo, ALI dobri so tisti, ki objavljajo zanimive objave, slabi pa tisti, ki ne objavljajo veliko.

Kot dobre opredeljujem ljudi, ki poskušajo poudariti probleme v družbi in po svetu, ter ljudi, ki se zavzemajo za enakost vseh ne glede na njihov spol, spolno usmerjenost, raso, religijo ... in tiste ki poskušajo pomagati drugim z njihovo samopodobo, brez da obenem koga drugega razveljavijo (npr. lepa si, ker nisi plastična – če si plastičen, to pomeni, da nisi lep in tvoja lepota je vir tvoje vrednosti). Kot slabe dojemam ljudi, ki uporabljajo socialna omrežja, da spodbujajo sovraštvo in nasilje.

KOMUNIKACIJA IN SPOZNAVANJE LJUDI

6. Ali lažje komunicirate v živo ali preko spletnega omrežja? Kakšna je za vas razlika med obojim?

Lažje komuniciram v živo, ne maram se pogovarjati preko spleta, ker nisi deležen vse neverbalne komunikacije, ki si je deležen v živo, komunikacija preko spleta tako izpade formalna in neosebna.

7. Ali sami lažje spoznavate ljudi preko socialnih omrežij ali na dogodkih, na faksu itd.? Kaj so prednosti spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij? Ali vidite tudi kakšne slabosti ali tveganja glede spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij?

Nimam problema pri spoznavanju ljudi preko spleta, saj sem na tak način spoznala tudi mnogo dobrih prijateljev, vendar se mi spoznavanje ljudi na SO ne zdi lažje ali težje od spoznavanja ljudi v živo. Pri spoznavanju ljudi na SO, če tudi aktivno objavljajo stvari, lahko do neke mere presodiš o njihovi osebnosti na podlagi teh objav, kar pa ni zanesljivo. Na socialnih omrežjih se lahko ljudje izdajajo za nekaj drugega, kot v resnici so, takšne stvari pa lahko v živo hitreje in lažje zaznamo.

IDENTITETA SKOZI OČI PRIJATELJEV, ZNANCEV

8. Kako bi opisali, da vaši prijatelji vidijo vašo virtualno identiteto (kakšen vtis dajem preko socialnih omrežij)? Kako pa si želite, da bi vas videli? Kako dosežete, da bi vas videli tako, kot želite?

Nimam pojma in mi je tudi vseeno, kako me vidijo preko socialnih omrežij.

9. Ali se vam zdi, da vas prijatelji v resničnem življenju vidijo drugače kot tisti, ki vas poznajo na spletu? Kako se po vašem mnenju razlikuje vaša identiteta (z identiteto mislim to, kar ste vi, kar so vaše glavne značilnosti) na socialnih omrežjih od tiste v resničnosti, v očeh drugih?

Ne vem in mi je tudi vseeno, če jim ni všeč moja »identiteta«, se lahko nehajo družiti/pogovarjati z mano. Na socialnih omrežjih se vsaj zavestno ne izdajam za nekoga drugega, kot sem v resničnem življenju. Moja mnenja, ideje, morale in značilnosti in so, vsaj kolikor se mi zdi, enaka.

POZITIVNE IN NEGATIVNE LASTNOSTI UPORABE SOCIALNIH OMREŽIJ

10. Kakšne so po vašem mnenju pozitivne lastnosti uporabe socialnih omrežij?

Hitro deljenje informacij, povezanost s prijatelji, znanci ali sorodniki, ki živijo v drugem kraju, lažja komunikacija, ozaveščanje o lokalni in globalni problematiki.

11. Kakšne so po vašem mnenju negativne lastnosti uporabe socialnih omrežij?

Potreba po všečkih, potreba po ovrednotenju – da imaš dovolj online interakcije, ker je to povezano s tvojo popularnostjo, primerjanje svojega življenja z online predstavitvijo življenj drugih.

INTERVJU B

RAZLOGI ZA UPORABO SOCIALNIH OMREŽIJ

1. Kdaj ste začeli uporabljati socialna omrežja? Zakaj ste jih začeli uporabljati?

Najprej sem začela uporabljati Facebook, in sicer v 7. razredu osnovne šole. Največji razlog, zakaj sem ga začela uporabljati, je zagotovo ta, da so ga takrat imeli že skoraj vsi moji sošolci in sošolke ter so me ves čas spraševali, kdaj si ga bom naredila tudi jaz, da lahko skupaj igramo igrice. Zdi se mi, da je takrat je bilo obdobje, ko se je nasploh v Sloveniji začelo množično uporabljanje tega socialnega omrežja.

PRIVLAČNOST SOCIALNIH OMREŽIJ

2. Kaj najraje počnete na SO?

Najraje gledam Instagram in spremljam objave, slike, misli ljudi. Všeč mi je, da ne vidim samo objav svojih prijateljev, ampak tudi večine ljudi po celotnem svetu. Tako lahko spremljam stvari, ki me zanimajo in se iz določenih tudi marsikaj naučim, vidim pa tudi dogajanje po svetu, saj se informacije zelo hitro širijo. Zdi se mi, kot da je v zadnjem času Instagram za večino ljudi postal najljubše socialno omrežje in na katerem ljudje najraje objavljajo dogajanje v svojih življenjih.

3. Kdaj še posebej veliko časa preživite na socialnih omrežjih? Npr. ko mi je dolgčas, ko čakam na predavanja, vikend, kadar rabim podporo ...

Največ časa zagotovo preživim na Youtubu, saj vsakodnevno gledam videe, ki znajo včasih biti dolgi tudi skoraj eno uro. Še posebej veliko časa preživim na socialnih omrežjih kadar mi je dolgčas ali pa bi morala početi kaj pomembnega in na takšen način to odlašam. Velikokrat jih uporabljam tudi kot ozadje za vsakodnevna opravila, npr. kadar pospravljam, se tuširam ali počnem nekaj takega, da uživam ob glasbi v ozadju. Velikokrat smo tudi v stiku s sošolkami pred pomembnimi izpiti, da si izmenjamo informacije, gradiva, se skupaj učimo. Tudi kadar imajo določene prijateljice kakšne težave in se slišimo preko videoklica. Več časa pa na socialnih omrežjih zagotovo preživim zdaj, ko je čas korone, saj vsa komunikacija poteka na daljavo in je to najlažji način, da z bližnjimi ostajam v stiku.

POMEN SOCIALNIH OMREŽIJ NEKOČ IN DANES

4. Kaj so za vas pomenila socialna omrežja, ko ste jih začeli uporabljati? Zakaj menite, da so socialna omrežja pomembna za vas danes?

Zame so predstavljale vir druženja s sošolci, v glavnem to, da smo po šoli skupaj igrali igrice, hkrati pa tudi spremljanje objav, ki so jih moji Facebook prijatelji vsakodnevno delili javnosti. Tako sem hitreje izvedela, kaj kdo počne in kaj se mu dogaja, kot če socialnih omrežij ne bi imela. Spoznavala sem tudi nove ljudi in nov način komunikacije, ki ga prej še nisem toliko poznala. Pomembna so za vse moje obveznosti, ki jih imam v povezavi s šolanjem, hitreje pridem do pomembnih informacij, ki jih potrebujem, predstavljajo hiter vir komunikacije s prijatelji, znanci in družinskimi člani, olajšajo moja vsakodnevna opravila, za katera bi sicer porabila veliko več časa in napora. Kako nam lahko olajšajo življenje in kako brez njih marsičesa ne bi mogli narediti tako učinkovito, pa smo uspeli videti še posebej zdaj, ko je čas korone.

»DOBRI« IN »SLABI« LJUDJE NA SOCIALNIH OMREŽJIH

5. Koga opredeljujete na socialnih omrežjih kot »slabega« in koga kot »dobrega«? Npr. dobri so tisti, ki imajo veliko všečkov, sledilcev ipd., slabi pa tisti, ki teh nimajo, ALI dobri so tisti, ki objavljajo zanimive objave, slabi pa tisti, ki ne objavljajo veliko.

Sama sem bila zmeraj mnenja, da to, koliko ima nekdo všečkov, sledilcev ali oboževalcev, ne naredi osebe dobre ali slabe. Namreč zdi se mi, da je nekaterim ljudem veliko lažje nekaj objavljati in govoriti preko socialnih omrežij, ko pa jih spoznaš v živo, pa niso takšni, kot se predstavljajo tam. Sama bi rekla, da je zame dober tisti, ki se ne izdaja za nekoga, kar ni. Zame je dober tudi tisti, ki objavlja meni zanimive objave, da lahko od njih kaj odnesem, se naučim in me motivira ter ohranja neko svojo zasebnost in nima potrebe vsega podeliti s svetom. Za slabega pa bi morda označila nekoga, ki se »meče ven« in dela stvari samo za sledilce, všečke in za pozornost ter objavila vsako malenkost, ki se mu v dnevu zgodi. Tudi tisti, ki javno piše veliko negativnih stvari in obsoja druge.

KOMUNIKACIJA IN SPOZNAVANJE LJUDI

6. Ali lažje komunicirate v živo ali preko spletnega omrežja? Kakšna je za vas razlika med obojim?

Meni je bilo zmeraj lažje komunicirati v živo, saj veliko dam na energijo človeka in vidim pristen odziv ljudi. Še posebej v trenutnem času sem sama pri sebi doživela majhen šok, saj sem kar naenkrat morala prekiniti stike z ljudmi v živo, ki sem jih bila navajena čisto vsak dan. Na vsakodnevno komunikacijo preko spleta, še posebej na delo za fakulteto, pa sem se prav težka navadila, saj mislim, da smo ljudje socialna bitja in nujno potrebujemo stik v živo po nekem določenem času. Mislim, da je najboljša komunikacija, če združimo oboje – kdaj se pogovarjamo preko spleta, kdaj pa v živo. Bistvena razlika, katero vidim med obema, pa je ta, da pri komunikaciji preko spleta ni verbalne komunikacije, ki mi veliko pomeni.

7. Ali sami lažje spoznavate ljudi preko socialnih omrežij ali na dogodkih, na faksu itd.? Kaj so prednosti spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij? Ali vidite tudi kakšne slabosti ali tveganja glede spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij?

Sama sem zmeraj raje spoznavala ljudi v živo. Zdi se mi, da se lahko hitreje povežeš z ljudmi in narediš boljši vtis. Prednosti spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij so v največji meri, da imaš čas za razmislek, preden osebi podaš odgovor, kar v živo ni mogoče. Se pa dogaja tudi, da določeni ljudje komunikacijo preko socialnih omrežij tudi izkoriščajo, saj se izdajajo za nekaj ali nekoga, kar niso, kar lahko privede do kaznivih dejanj. Veliko je namreč zgodb, ko so se ljudje preko spleta dogovorili za srečanje v živo, pa se ni končalo najbolje. Osebe velikokrat podelijo osebne podatke, ki se lahko na koncu obrnejo proti njim, brez da bi karkoli slabega slutile.

IDENTITETA SKOZI OČI PRIJATELJEV, ZNANCEV

8. Kako bi opisali, da vaši prijatelji vidijo vašo virtualno identiteto (kakšen vtis dajem preko socialnih omrežij)? Kako pa si želite, da bi vas videli? Kako dosežete, da bi vas videli tako, kot želite?

Mislim, da imajo moji prijatelji pozitivno mnenje glede moje virtualne identitete. Poznajo me namreč v živo in vem, da ne objavljam nič takšnega, česar ne bi storila tudi sicer. Sama socialna omrežja uporabljam tudi za objavo

hobijev, ki jih imam rada, ali pa kdaj objavim kakšno pozitivno misel, zato bi si mogoče želela, da so to stvari, ki bi dobro vplivale na moje prijatelje. Da se česa novega naučijo ali pa da jih opomnim na nekaj pozitivnega. Želim torej, da moja socialna omrežja predstavljajo zrcalo mojega življenja in ničesar drugega, kar jaz nisem.

9. Ali se vam zdi, da vas prijatelji v resničnem življenju vidijo drugače kot tisti, ki vas poznajo na spletu? Kako se po vašem mnenju razlikuje vaša identiteta (z identiteto mislim to, kar ste vi, kar so vaše glavne značilnosti) na socialnih omrežjih od tiste v resničnosti, v očeh drugih?

Mislim, da se vseeno vidi malo drugačna slika človeka preko spleta kot v živo. Namreč na stvari, ki se ti zgodijo spontano v življenju, ne moremo velikokrat vplivati, zgodi se vse od pozitivnega do negativnega, tudi konflikti s prijatelji. Na spletu pa se trudimo pokazati sebe v najboljši luči in večinoma pozitivno. Izbiramo lahko, kaj kdo vidi in kaj bomo objavili. V živo pa me ljudje poznajo tudi z vsemi mojimi napakami, o katerih ne objavljam veliko na socialnih omrežjih.

POZITIVNE IN NEGATIVNE LASTNOSTI UPORABE SOCIALNIH OMREŽIJ

10. Kakšne so po vašem mnenju pozitivne lastnosti uporabe socialnih omrežij?

Sama sem mnjenja, da je veliko pozitivnih lastnosti socialnih omrežij. Olajšana komunikacija, spoznavanje novih ljudi, navezovanje stikov z ljudmi, ki jih že dolgo časa nismo videli, hitrejši dostop do informacij, hitrejša obveščanje ljudi, v današnjem času tudi olajšan način šolanja in služb, saj brez socialnih omrežij ne bi mogli delati na daljavo.

11. Kakšne so po vašem mnenju negativne lastnosti uporabe socialnih omrežij?

Negativne lastnosti pa so zagotovo te, da se ljudje med seboj primerjajo, saj se na internetu objavljajo v večini pozitivne stvari ljudi, sami pa si želimo, da bi imeli takšno življenje, kot ga prikazujejo določeni prijatelji. Ne vemo pa namreč tega, kaj se dogaja v njihovem resničnem življenju, lahko da samo navzven kažejo, da je vse super, v resnici pa temu ni tako. Sledimo nekemu idealu, ki sploh ne obstaja. Velikokrat smo lahko deležni goljufij, lahko pride tudi do tega, da postanemo nehote del kaznivih dejanj, da nas nekdo izsiljuje, zasleduje in podobno. Velikokrat so ljudje zelo negativni in sovražno naravnani do drugih, saj jim preko spleta nihče nič ne more, še posebej če so anonimni.

INTERVJU C

RAZLOGI ZA UPORABO SOCIALNIH OMREŽIJ

1. Kdaj ste začeli uporabljati socialna omrežja? Zakaj ste jih začeli uporabljati?

Najprej sem začela uporabljati Facebook 14 letih. Uporabljati sem jih začela predvsem zato, ker so jih imeli vsi moji prijatelji in je bilo »druženje« preko omrežij zabavno.

PRIVLAČNOST SOCIALNIH OMREŽIJ

2. Kaj najraje počnete na SO?

Gledam objave oz. »scrolam«, včasih delim kakšno sliko, zgodbo ali objave prijatelja.

3. Kdaj še posebej veliko časa preživite na socialnih omrežjih? Npr. ko mi je dolgčas, ko čakam na predavanja, vikend, kadar rabim podporo ...

Največ časa preživim na SO med tem ko opravljam različne druge dejavnosti, npr. gledanje televizije, telovadba, kuhanje.

POMEN SOCIALNIH OMREŽIJ NEKOČ IN DANES

4. Kaj so za vas pomenila socialna omrežja, ko ste jih začeli uporabljati? Zakaj menite, da so socialna omrežja pomembna za vas danes?

Ko sem jih začela uporabljati, so pomenila nek stik s prijatelji, sošolci in to za mene pomenijo se danes. Hkrati jih rada uporabljam, ker preko njih dobivam ideje za opremo stanovanja, oblačenja, kuhanja ali kaj podobnega.

»DOBRI« IN »SLABI« LJUDJE NA SOCIALNIH OMREŽJIH

5. Koga opredeljujete na socialnih omrežjih kot »slabega« in koga kot »dobrega«? Npr. dobri so tisti, ki imajo veliko všečkov, sledilcev ipd., slabi pa tisti, ki teh nimajo, ALI dobri so tisti, ki objavljajo zanimive objave, slabi pa tisti, ki ne objavljajo veliko)

Dobri se mi zdijo tisti, ki ja ima veliko sledilcev ampak s svojimi objavami delajo dobro. Podpira neke dobre vrednote in uporabi število svojih sledilcev za neko pozitivno naravnost. Slabi pa tisti, ki se po nepotrebnem spuščajo v spletne spore v komentarjih pod objavami, objavljajo neprimerne vsebine...

KOMUNIKACIJA IN SPOZNAVANJE LJUDI

6. Ali lažje komunicirate v živo ali preko spletnega omrežja? Kakšna je za vas razlika med obojim?

Odvisno od primera do primera. V večini sicer raje komuniciram v živo, sploh s prijatelji, znanci, družino. V primeru da z nekaterimi težje vzdržujem stike v živo, pa je seveda komunikacija preko spleta lažja in edina možnost.

7. Ali sami lažje spoznavate ljudi preko socialnih omrežij ali na dogodkih, na faksu itd.? Kaj so prednosti spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij? Ali vidite tudi kakšne slabosti ali tveganja glede spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij?

Dosti lažje mi je spoznavanje v živo, saj vidiš, s kom se pogovarjaš. Prednosti spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij je mogoče to, da lahko spoznaš ljudi, ki živijo v drugem kraju, državi. Nekateri so tudi bolj sproščeni pri spoznavanju ljudi preko SO kot v živo. Vseeno pa se mi to ne zdi v redu, ker generacije na tak način izgubljajo socialne sposobnosti, osebe postajajo introvertirane in se ne znajo obnašati v družbi.

IDENTITETA SKOZI OČI PRIJATELJEV, ZNANCEV

8. Kako bi opisali, da vaši prijatelji vidijo vašo virtualno identiteto (kakšen vtis dajem preko socialnih omrežij)? Kako pa si želite, da bi vas videli? Kako dosežete, da bi vas videli tako, kot želite?

Poskušam objavljati slike ter objave, ki predstavljajo mene in moje vrednote, prepričanja, stvari, ki jih počnem z ljudmi, ki jih imam rada. Vseeno pa se potrudim, da je objava (slika npr.) lepa, svetla in ima cel moj »feed« neko

rdečo nit, urejenost. Kar pa nenazadnje predstavlja tudi mene in upam, da s tem dosežem, da me prijatelji vidijo na enak, predvsem pa pozitiven način.

9. Ali se vam zdi, da vas prijatelji v resničnem življenju vidijo drugače kot tisti, ki vas poznajo na spletu? Kako se po vašem mnenju razlikuje vaša identiteta (z identiteto mislim to, kar ste vi, kar so vaše glavne značilnosti) na socialnih omrežjih od tiste v resničnosti, v očeh drugih?

Kot povedano zgoraj, se ne na socialnih omrežjih ne poskušam predstavljati kot nekdo drug in zato upam, da me prijatelji ne vidijo v živo nič drugače. Prav tako tudi ne tisti, ki mi sledijo samo na SO. Se mi zdi, da se moja identiteta ne razlikuje prav veliko (razen morda v kakšnih izgledih slik-filtri in kakšen kontrast).

POZITIVNE IN NEGATIVNE LASTNOSTI UPORABE SOCIALNIH OMREŽIJ

10. Kakšne so po vašem mnenju pozitivne lastnosti uporabe socialnih omrežij?

Pridobivanje velike količine informacij in dostopnost do teh informacij, ohranjanje stikov z ljudmi, video srečanja v korona časih.

11. Kakšne so po vašem mnenju negativne lastnosti uporabe socialnih omrežij?

Zasvojenost, izguba socialnih stikov (torej fizičnih), ljudje ne znajo več drugače komunicirati, slabšanje samopodobe ljudi (na katere pač ima to vpliv), ti veliki sistemi zbirajo podatke o tem, kaj klikamo, kdaj klikamo – film social dilemma, posiljevanje z oglasi ...

INTERVJU D

RAZLOGI ZA UPORABO SOCIALNIH OMREŽIJ

1. Kdaj ste začeli uporabljati socialna omrežja? Zakaj ste jih začeli uporabljati?

Pri 14 letih. Začel sem jih uporabljati, ker je to bil takrat standard med mojimi sošolci in nisem želel biti izven »dogajanja«.

PRIVLAČNOST SOCIALNIH OMREŽIJ

2. Kaj najraje počnete na SO?

Urejam svojo spletno stran, iščem navdih/ideje in še marsikaj.

3. Kdaj še posebej veliko časa preživite na socialnih omrežjih? Npr. ko mi je dolgčas, ko čakam na predavanja, vikend, kadar rabim podporo ...

Neke posebne priložnosti ni, ko uporabljam SO, seveda po večini v prostem času in ob priložnosti objaviti vsebino.

POMEN SOCIALNIH OMREŽIJ NEKOČ IN DANES

4. Kaj so za vas pomenila socialna omrežja, ko ste jih začeli uporabljati? Zakaj menite, da so socialna omrežja pomembna za vas danes?

Takrat zgolj da sem bil enak s sošolci. Danes mi predstavlja vir navdiha, sprostitve, možnost izražanja na dokaj optimalen način, lahko komunikacijo, iskanje informacij na svoj način ...

»DOBRI« IN »SLABI« LJUDJE NA SOCIALNIH OMREŽJIH

5. Koga opredeljujete na socialnih omrežjih kot »slabega« in koga kot »dobrega«? Npr. dobri so tisti, ki imajo veliko všečkov, sledilcev ipd., slabi pa tisti, ki teh nimajo, ALI dobri so tisti, ki objavljajo zanimive objave, slabi pa tisti, ki ne objavljajo veliko.

Oziram se po lastnem občutku in temu, kar mene pritegne. Lajki, shari ipd., niso pomembni, če meni vsebina ni všeč. Trudim se biti čim dlje od t. i. influencerjev, ki so (v veliki večini) namen sami sebi.

KOMUNIKACIJA IN SPOZNAVANJE LJUDI

6. Ali lažje komunicirate v živo ali preko spletnega omrežja? Kakšna je za vas razlika med obojim?

Veliko lažje v živo, saj je odziv ljudi pristnejši in lahko vidim izraz na obrazu. SO pa vseeno olajšajo komunikacijo, sploh v teh koronskih časih. Ker delam v turizmu, je za mene osebno razlika velika, saj je potrebno gosta sprejeti v živo.

7. Ali sami lažje spoznavate ljudi preko socialnih omrežij ali na dogodkih, na faksu itd.? Kaj so prednosti spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij? Ali vidite tudi kakšne slabosti ali tveganja glede spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij?

Definitivno v živo. Najlažje v tujini (hostli, festivali) in skozi šolski sistem (od vrtca, OŠ, srednja, faks). Slabosti v spoznavanju preko spleta sam ne vidim, je pa verjetno pri marsikomu problem razločiti real life od SO.

IDENTITETA SKOZI OČI PRIJATELJEV, ZNANCEV

8. Kako bi opisali, da vaši prijatelji vidijo vašo virtualno identiteto (kakšen vtis dajem preko socialnih omrežij)? Kako pa si želite, da bi vas videli? Kako dosežete, da bi vas videli tako, kot želite?

Mi je popolnoma vseeno, dokler sem zadovoljen sam. SO delujejo po enostavnem ključu, zato če komu kaj ni všeč, lahko enostavno preneha sledit.

9. Ali se vam zdi, da vas prijatelji v resničnem življenju vidijo drugače kot tisti, ki vas poznajo na spletu? Kako se po vašem mnenju razlikuje vaša identiteta (z identiteto mislim to, kar ste vi, kar so vaše glavne značilnosti) na socialnih omrežjih od tiste v resničnosti, v očeh drugih?

Nimam prijateljev, ki bi jih spoznal le na spletu. Poskušam čimbolj zabrisati razlike med enim in drugim in želim biti to, kar sem v resničnem življenju.

POZITIVNE IN NEGATIVNE LASTNOSTI UPORABE SOCIALNIH OMREŽIJ

10. Kakšne so po vašem mnenju pozitivne lastnosti uporabe socialnih omrežij?

Ob pravilni uporabi so SO vir informacij, navdiha, idej ... Dogovarjanje, deljenje lepih trenutkov, spremljanje dogodkov ... vse to je zelo olajšano.

11. Kakšne so po vašem mnenju negativne lastnosti uporabe socialnih omrežij?

Odvisnost, nesposobnost razločiti med resničnim življenjem in spletom, fake news – ki dandanes postajajo real news, izpostavljenost vsebinam, ki za določen tip ljudi ni primeren.

INTERVJU E

RAZLOGI ZA UPORABO SOCIALNIH OMREŽIJ

1. Kdaj ste začeli uporabljati socialna omrežja? Zakaj ste jih začeli uporabljati?

Socialna omrežja sem začel uporabljati pri 11 letih (Facebook), ker sem hotel biti kul kot vsi ostali in pa tudi zato, da sem lahko ostal v stiku s svojimi prijatelji tudi po odhodu domov.

PRIVLAČNOST SOCIALNIH OMREŽIJ

2. Kaj najraje počnete na SO?

Na socialnih omrežjih najraje kontaktiram prijatelje ali pa si ogledujem vsebine humoristične narave.

3. Kdaj še posebej veliko časa preživite na socialnih omrežjih? Npr. ko mi je dolgčas, ko čakam na predavanja, vikend, kadar rabim podporo ...

Največ časa preživim na SO, ko mi je dolgčas. Sedaj v času korone pa sem lažje v stiku s prijatelji, tudi ko imam kakšno težavo ali ko pogrešam družbo.

POMEN SOCIALNIH OMREŽIJ NEKOČ IN DANES

4. Kaj so za vas pomenila socialna omrežja, ko ste jih začeli uporabljati? Zakaj menite, da so socialna omrežja pomembna za vas danes?

Na začetku so mi pomenila nek wow efekt, saj je bilo to takrat še vse relativno nepoznano. Takrat sem socialna omrežja uporabljal predvsem za igranje iger s prijatelji. Danes pa mi predstavljajo nekaj čisto drugega. Predstavljajo mi sprostitev in umik, hkrati pa mi lahko predstavljajo tudi vir stiske.

»DOBRI« IN »SLABI« LJUDJE NA SOCIALNIH OMREŽJIH

5. Koga opredeljujete na socialnih omrežjih kot »slabega« in koga kot »dobrega«? Npr. dobri so tisti, ki imajo veliko všečkov, sledilcev ipd., slabi pa tisti, ki teh nimajo, ALI dobri so tisti, ki objavljajo zanimive objave, slabi pa tisti, ki ne objavljajo veliko).

Dobri se mi zdijo tisti, ki spletne platforme uporabljajo v kontekstu njihovega originalnega namena. Tisti, ki internet ne uporabljajo za norčevanje, žaljenje in grožnje ter pa tisti, ki svojo platformo uporabljajo za ozaveščanje o aktualnih problematikah in težavah moderne družbe. Posledično mi slabe predstavlja večina, ki je od tega »dobrega pogleda« deviantna. Seveda je pa odvisno od primera do primera (npr. samo zato, ker svojega profila ne uporabljaš za osveščanje, še ne pomeni, da si grozna oseba).

KOMUNIKACIJA IN SPOZNAVANJE LJUDI

6. Ali lažje komunicirate v živo ali preko spletnega omrežja? Kakšna je za vas razlika med obojim?

Navezovanje prvega stika je veliko lažje preko socialnih omrežij, saj ni razvidne neverbalne komunikacije. Socialna omrežja tudi nudijo prednost, da uporabniku dajo možnost premisliti o tem, kaj želi odgovoriti in to smiselno tvori, medtem ko v živo tega ne bi mogel storiti. Jaz osebno dosti lažje komuniciram preko interneta, vendar tukaj trpi globina stika. Ta ni tako oseben, hkrati pa začnem pogrešati fizični stik in pogovor iz oči v oči.

7. Ali sami lažje spoznavate ljudi preko socialnih omrežij ali na dogodkih, na faksu itd.? Kaj so prednosti spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij? Ali vidite tudi kakšne slabosti ali tveganja glede spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij?

Če spoznavam lažje ali težje je zelo odvisno od samega takratnega počutja, ko komuniciram. Opažam pa, da mi je dosti bolj pisano na kožo spoznavanje v živo, saj prej navežeš osebni stik, ki je osnova za razvoj prijateljstva. Prednosti spoznavanja preko socialnih omrežij so seveda neomejena količina ljudi, s katerimi lahko komuniciraš, medtem ko so slabosti predvsem tveganje za kakršnokoli nadlegovanje oziroma zlorabo.

IDENTITETA SKOZI OČI PRIJATELJEV, ZNANCEV

8. Kako bi opisali, da vaši prijatelji vidijo vašo virtualno identiteto (kakšen vtis dajem preko socialnih omrežij)? Kako pa si želite, da bi vas videli? Kako dosežete, da bi vas videli tako, kot želite?

Moji prijatelji me preko socialnih medijev vidijo kot čisto drugo osebo. Kar se tiče slik, ki jih objavim na socialnih omrežjih, pravijo, da delujem hladen in depresiven. Prav tako ne odražam svoje prave osebnosti preko socialnih omrežij. Da bi prikazal svojo dejansko podobo, poskušam biti čim bolj avtentičen, kar sem v danem trenutku lahko. Se pa sicer s tem ne obremenjujem kaj dosti, saj stik preko socialnih omrežij navezujem samo z osebami, ki me poznajo tudi v živo, te pa vedo, kakšna je moja dejanska osebnost.

9. Ali se vam zdi, da vas prijatelji v resničnem življenju vidijo drugače kot tisti, ki vas poznajo na spletu? Kako se po vašem mnenju razlikuje vaša identiteta (z identiteto mislim to, kar ste vi, kar so vaše glavne značilnosti) na socialnih omrežjih od tiste v resničnosti, v očeh drugih?

Kar se tiče drugačnega videnja ne moram podati odgovora, saj nimam prijateljev, ki bi me poznali samo preko socialnih omrežij. Sem pa zagotovo preko interneta veliko bolj odprt za določene debate, katere bi mi ob pogovoru v živo predstavljale nek zadržek. Tako da po mojem mnenju bi rekel da preko interneta delujem bolj sproščen (seveda tistim, ki me poznajo).

POZITIVNE IN NEGATIVNE LASTNOSTI UPORABE SOCIALNIH OMREŽIJ

10. Kakšne so po vašem mnenju pozitivne lastnosti uporabe socialnih omrežij?

Splošna razgledanost in informiranje. Definitivno se pomembne novice najhitreje širijo preko socialnih omrežij, kjer dosežejo tudi največji obseg svetovne populacije. Tako lahko služijo informiranju in osveščanju družbe o pomembnih svetovnih problemih.

11. Kakšne so po vašem mnenju negativne lastnosti uporabe socialnih omrežij?

Predvsem pomanjkanje socialnih veščin v živo, prav tako pa se mi zdi, da je naša generacija (tj. generacija socialnih omrežij) ena izmed najbolj prizadetih populacij glede na duševne stiske, za kar pa so po mojem mnenju zaslužni tudi socialni mediji.

INTERFJU F

RAZLOGI ZA UPORABO SOCIALNIH OMREŽIJ

1. Kdaj ste začeli uporabljati socialna omrežja? Zakaj ste jih začeli uporabljati?

Socialna omrežja sem začela uporabljati v 7. razredu osnovne šole. Uporabljam jih začela, ker so jih uporabljali v tistem času vsi moji prijatelji. Danes brez Facebooka ne bi mogla opravljati šolanja, saj vse dogovarjanje za faks s kolegi poteka preko njega.

PRIVLAČNOST SOCIALNIH OMREŽIJ

2. Kaj najraje počnete na SO?

Najraje pregledujem kaj se dogaja na Instagramu. Zelo rada pa video chatam s prijatelji in prijateljicami.

3. Kdaj še posebej veliko časa preživite na socialnih omrežjih? Npr. ko mi je dolgčas, ko čakam na predavanja, vikend, kadar rabim podporo ...

Največ časa preživim na socialnih omrežjih pred spanjem. Ko se uležem na posteljo, sem po navadi na socialnih omrežjih še kakšni dve uri, saj se na ta način sprostim.

POMEN SOCIALNIH OMREŽIJ NEKOČ IN DANES

4. Kaj so za vas pomenila socialna omrežja, ko ste jih začeli uporabljati? Zakaj menite, da so socialna omrežja pomembna za vas danes?

V začetku so pomenila samo zabavno komunikacijo s prijatelji in da si jim pokazal, kaj trenutno počneš. Kot sem povedala že zgoraj, danes socialna omrežja uporabljam večinoma za faks in pa tudi za pogovor s prijatelji.

»DOBRI« IN »SLABI« LJUDJE NA SOCIALNIH OMREŽJIH

5. Koga opredeljujete na socialnih omrežjih kot »slabega« in koga kot »dobrega«? Npr. dobri so tisti, ki imajo veliko všečkov, sledilcev ipd., slabi pa tisti, ki teh nimajo, ALI dobri so tisti, ki objavljajo zanimive objave, slabi pa tisti, ki ne objavljajo veliko.

Karkoli se dogaja na socialnih omrežjih, ne jemljem resno in ljudi ne obsojam po njihovih izgledih socialnega omrežja. Definitivno pa se mi zdijo dobri tisti, ki preko socialnih omrežij želijo ozaveščati o globalnih problematikah, slabi pa tisti, ki širijo negativno in diskriminirajo preko socialnih omrežij.

KOMUNIKACIJA IN SPOZNAVANJE LJUDI

6. Ali lažje komunicirate v živo ali preko spletnega omrežja? Kakšna je za vas razlika med obojim?

Z ljudmi definitivno raje komuniciram v živo. Prednost socialnih omrežij se mi zdi, da ti omogoči, da preden človeku odgovoriš, lahko temeljito premisliš, kaj boš odpisal. Kljub temu pa se mi zdi, da preko socialnega omrežja hitreje pride do nesporazumov kot pri pogovoru v živo, saj preko socialnega omrežja ne vidiš neverbalne komunikacije.

7. Ali sami lažje spoznavate ljudi preko socialnih omrežij ali na dogodkih, na faksu itd.? Kaj so prednosti spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij? Ali vidite tudi kakšne slabosti ali tveganja glede spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij?

Sama lažje spoznavam ljudi v živo, na žurkah, faksu, saj se pri spoznavanju novih ljudi na socialnih omrežjih ne počutim varno. Prednosti se mi zdijo, da lahko vstopiš v kontakt s katerokoli osebo, če jo poznaš ali ne, prav tako pa se mi to zdi ena od slabosti, saj lahko hitreje pride do zlorab. Ljudje se na socialnih omrežjih lahko izdajajo, da so nekdo drug.

IDENTITETA SKOZI OČI PRIJATELJEV, ZNANCEV

8. Kako bi opisali, da vaši prijatelji vidijo vašo virtualno identiteto (kakšen vtis dajete preko socialnih omrežij)? Kako pa si želite, da bi vas videli? Kako dosežete, da bi vas videli tako, kot želite?

Preko socialnih omrežij vidijo samo moje vesele in zanimive dogodke. Rekla bi, da dajem vtis, da sem ves čas vesela, da se ves čas zabavam in da živim zanimivo življenje. Po navadi pa traja preveč časa, da izberem in naredim sliko, ki mi je všeč in jo kasneje objavim. Po navadi z izbiranjem slik dosežem, da me ljudje vidijo takšno, kot želim, da bi me videli.

9. Ali se vam zdi, da vas prijatelji v resničnem življenju vidijo drugače kot tisti, ki vas poznajo na spletu? Kako se po vašem mnenju razlikuje vaša identiteta (z identiteto mislim to, kar ste vi, kar so vaše glavne značilnosti) na socialnih omrežjih od tiste v resničnosti, v očeh drugih?

Definitivno me prijatelji, ki me poznajo, vidijo drugače kot tisti, ki vejo za mene preko socialnih omrežij. Prijatelji me vidijo v mojem najbolj »gnilem« stanju, me vidijo, tudi ko sem slabe volje. Ljudje, ki me poznajo preko socialnih omrežij, pa vidijo samo tiste stvari, katere izberem, da bom delila z njimi. To so po navadi moji veseli trenutki in tisti trenutki, kjer se počutim dobro glede sebe.

POZITIVNE IN NEGATIVNE LASTNOSTI UPORABE SOCIALNIH OMREŽIJ

10. Kakšne so po vašem mnenju pozitivne lastnosti uporabe socialnih omrežij?

Hitra komunikacija in dogovarjanje, zabava, lažji dostop do vsebine za učenje novih stvari, sprostitvev.

11. Kakšne so po vašem mnenju negativne lastnosti uporabe socialnih omrežij?

Nenehno primerjanje z drugimi ljudmi, zlorabe, odvisnost, slabše zmožnosti komuniciranja v živo, širjenje diskriminacije in sovraštva.

INTERVJU G

RAZLOGI ZA UPORABO SOCIALNIH OMREŽIJ

1. Kdaj ste začeli uporabljati socialna omrežja? Zakaj ste jih začeli uporabljati?

Začela sem jih uporabljati na koncu osnovne šole, se pravi nekje pri 15 letih. Takrat sem jih začela uporabljati zato, da bi bila bolj vključena v družbo, saj sva bili z najboljšo kolegico edini, ki ničesar nisva imeli. Nekako sva čutili pritisk, da nisva na tekočem s stvarmi, ki so za 15-letnike pač pomembne.

PRIVLAČNOST SOCIALNIH OMREŽIJ

2. Kaj najraje počnete na SO?

Najraje si ogledam kakšen video oziroma si preberem kaj zanimivega za vzgojo mojega psa.

3. Kdaj še posebej veliko časa preživite na socialnih omrežjih? Npr. ko mi je dolgčas, ko čakam na predavanja, vikend, kadar rabim podporo ...

Še posebej veliko časa preživim na socialnih omrežjih takrat, ko mi je res dolgčas oziroma zvečer pred spanjem, ko se vse umiri in imam dejansko čas da si kaj pogledam. Načeloma mi gre Facebook na živce in bi si ga najraje izbrisala, vendar mi zelo prav pride za študij in preganjanje dolgčasa.

POMEN SOCIALNIH OMREŽIJ NEKOČ IN DANES

4. Kaj so za vas pomenila socialna omrežja, ko ste jih začeli uporabljati? Zakaj menite, da so socialna omrežja pomembna za vas danes?

Takrat so socialna omrežja zame pomenila vključenost v družbo in to, da sem bila na tekočem z dogodki (zabavami), različnimi tematikami, ki so bile takrat meni in sovrstnikom pomembne, spremljala pa sem tudi veliko ljudi. Socialna omrežja so bila takrat zame pomembna, saj sem preko njih dobivala zglede s strani ljudi, ki sem jim sledila. Socialnih omrežji ne vidim več kot pomembna za mojo identiteto. Sem ali tja mi pridejo prav, sploh zato, da dobim kakšne informacije ali zapiske za faks, za vse ostalo pa jih niti ne potrebujem.

»DOBRI« IN »SLABI« LJUDJE NA SOCIALNIH OMREŽJIH

5. Koga opredeljujete na socialnih omrežjih kot »slabega« in koga kot »dobrega«? Npr. dobri so tisti, ki imajo veliko všečkov, sledilcev ipd., slabi pa tisti, ki teh nimajo, ALI dobri so tisti, ki objavljajo zanimive objave, slabi pa tisti, ki ne objavljajo veliko.

Za »dobrega« bi opredelila nekoga, ki ima kvalitetno vsebino, se pravi da počne nekaj sam, da deli pomembne/družbeno koristne objave. »Slab« bi bil zame tako nekdo, ki dela obratno, da vsiljuje svoja mnenja, da deli preveč stvari, da deli nestrpnosti ipd., število všečkov se mi zdi sicer precej zavajajoča stvar. Večkrat sem si že ogledala kakšno objavo, ki je imela veliko všečkov, po čemer sklepaš da je »dobra«, saj je veliko ljudem všeč, na koncu pa se je za moje pojme izkazala za bedarijo, tako da se mi število všečkov nikakor ne zdi v redu pokazatelj dobre ali slabe objave/osebe/teme ...

KOMUNIKACIJA IN SPOZNAVANJE LJUDI

6. Ali lažje komunicirate v živo ali preko spletnega omrežja? Kakšna je za vas razlika med obojima?

Lažje komuniciram v živo, saj se mi zdi komunikacija v živo bolj pristna, jasna kvalitetnejša, bolj iskrena in veliko lažja. Komuniciranje preko spleta mi je neprijetno, saj nikoli ne vem zares, kaj oseba ob pogovoru čuti, ker je ne vidim. Dolgo nazaj, ko sem se še pogovarjala z neznanci, me je motilo to, da nisem zares vedela, s kom se pogovarjam, kar je v današnjem času izredno nevarno.

7. Ali sami lažje spoznavate ljudi preko socialnih omrežij ali na dogodkih, na faksu itd.? Kaj so prednosti spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij? Ali vidite tudi kakšne slabosti ali tveganja glede spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij?

Veliko lažje mi je ljudi spoznavati v živo, na faksu, dogodkih, ulici, saj mi res ni težko pristopiti do človeka in se z njim pogovarjati. Spoznavanju preko spleta sem se vedno in se še raje izogibala, pa vendar menim, da nekaj prednosti ima. Prva je ta, da si lahko s človekom v kontaktu ves čas ne glede na distanco, kar lahko posledično (če sklepamo, da je oseba iskrena in ne zavaja) privede do tega, da človeka bolje spoznaš v krajšem času. Prednost se mi zdi tudi to, da se nadležnih ljudi hitreje rešiš, ker jih zgolj blokiraš, česar v živo ne moreš narediti. Slabosti spoznavanja pa so to, da ne veš, s kom se pogovarjaš, ljudje lažje lažejo, ker se skrivajo za ekrani.

IDENTITETA SKOZI OČI PRIJATELJEV, ZNANCEV

8. Kako bi opisali, da vaši prijatelji vidijo vašo virtualno identiteto (kakšen vtis dajem preko socialnih omrežij)? Kako pa si želite, da bi vas videli? Kako dosežete, da bi vas videli tako, kot želite?

Hm o tem nisem še nikoli razmišljala. Zdi se mi, da prijatelji mojo virtualno identiteto vidijo kot nekoga, ki obožuje svojega psa, ima rad glasbo in se trudi delovati v dobrobit vseh ljudi (to sklepam, da bi si mislili, glede na to kaj objavljam). Nimam nobenih želja, kako naj bi me kdo videl, to mi ni pomembno. Tudi ne delujem v to smer, da bi me ljudje videli kot nekaj, stvari objavljam zase in zato, ker so všeč meni in ker se mi zdi pomembno, da jih prebere še kdo, nikoli ne objavim nečesa zato, da bi naredila vtis na koga oziroma da bi si na podlagi objave ljudje delali mnenja o meni.

9. Ali se vam zdi, da vas prijatelji v resničnem življenju vidijo drugače kot tisti, ki vas poznajo na spletu? Kako se po vašem mnenju razlikuje vaša identiteta (z identiteto mislim to, kar ste vi, kar so vaše glavne značilnosti) na socialnih omrežjih od tiste v resničnosti, v očeh drugih?

Definitivno me vidijo drugače, saj na spletu velike večine stvari o sebi niti ne povem, tako da me niti ne morejo zares poznati. Zdi se mi, da se moja identiteta razlikuje po komentiranju/mnjenjih, v živo nisem preveč zadržana in svoje mnenje rada povem, na spletu se v različne debate nikoli ne spuščam. Lahko bi naštela še ogromno stvari, saj, kakor pravim, na spletu ne izdam skoraj ničesar o sebi, večkrat le delim kaj, kar se mi zdi pomembno, zato da ljudje spoznajo kaj novega ali pa si razširijo obzorja.

POZITIVNE IN NEGATIVNE LASTNOSTI UPORABE SOCIALNIH OMREŽIJ

10. Kakšne so po vašem mnenju pozitivne lastnosti uporabe socialnih omrežij?

Pozitivne lastnosti socialnih omrežij so to, da te lahko hitro zaposlijo, ko ti je dolgčas in da te lahko na hiter način kaj naučijo. Lahko so dober vir spoznavanja ljudi in druženja. So tudi dober vir deljenja informacij, ki lahko hitro dosežejo večjo skupino ljudi

11. Kakšne so po vašem mnenju negativne lastnosti uporabe socialnih omrežij?

Negativne lastnosti so to, da se ljudje skrivajo za ekrani, kar lahko privede do zavajanja, laži, manipulacije in še česa hujšega. Socialna omrežja lahko izredno slabo vplivajo na samozavest in samopodobo ljudi (še posebej mladih deklet), zdi se mi, da se zaradi socialnih omrežij gradi tudi neka ideja o popolnem življenju, kjer je človek lahko srečen samo če je bogat in potuje in ima lepo postavo in popolnega partnerja, kar je lahko izredno nevarno.

INTERVJU H

RAZLOGI ZA UPORABO SOCIALNIH OMREŽIJ

1. Kdaj ste začeli uporabljati socialna omrežja? Zakaj ste jih začeli uporabljati?

Socialna omrežja sem začel uporabljati v 9. razredu. Uporabljati sem jih začel predvsem zaradi preprostega komuniciranja s prijatelji in znanci.

PRIVLAČNOST SOCIALNIH OMREŽIJ

2. Kaj najraje počnete na SO?

Najraje gledam predlagane videe, ki pa so hkrati poučni ali zabavni.

3. Kdaj še posebej veliko časa preživite na socialnih omrežjih? Npr. ko mi je dolgčas, ko čakam na predavanja, vikend, kadar rabim podporo ...

Največ časa pa preživim na socialnih omrežjih pred spanjem, ko me brskanje uspava oz. v obdobjih med dnevom, ko sem omejen s časom in potrebujem zgolj »fillerje«.

POMEN SOCIALNIH OMREŽIJ NEKOČ IN DANES

4. Kaj so za vas pomenila socialna omrežja, ko ste jih začeli uporabljati? Zakaj menite, da so socialna omrežja pomembna za vas danes?

Takrat so mi omrežja pomenila komunikacijo s sošolci in sošolkami. Danes jih prav tako uporabljam za komunikacijo, na njih pa imam tudi zadeve za faks, novice, konec koncev tudi reklame ipd.

»DOBRI« IN »SLABI« LJUDJE NA SOCIALNIH OMREŽJIH

5. Koga opredeljujete na socialnih omrežjih kot »slabega« in koga kot »dobrega«? Npr. dobri so tisti, ki imajo veliko všečkov, sledilcev ipd., slabi pa tisti, ki teh nimajo, ALI dobri so tisti, ki objavljajo zanimive objave, slabi pa tisti, ki ne objavljajo veliko.

Osebnostno ne kategoriziram ljudi kot dobre in slabe, kvečjemu vsebino, katero delijo, kot dobronamerno ali škodoželjno. Menim, da število všečkov/komentarjev/delitev ne more biti merilo dobrega/slabe oz. uspešnosti. Seveda so tukaj lahko izjeme. Če se nekdo trudi izboljšati svet in pomaga drugim, so lajki definitivno zaželeni oz. v tem primeru merilo dobrega. Seveda pa sta tudi dobro in slabo le kategorije subjektivne glede na posameznika. Osebnost sem pri svojem komentiranju in lajkanju zelo konservativen in jih podeljujem zgolj ob posebnih priložnostih za vsebino, katero menim, da je v skladu z mojo moralo in življenjskimi principi.

KOMUNIKACIJA IN SPOZNAVANJE LJUDI

6. Ali lažje komunicirate v živo ali preko spletnega omrežja? Kakšna je za vas razlika med obojim?

Tako imenovane »small talke« raje opravljam preko spleta, saj je bistveno sporočilo sorazmerno lahko posredovati. V nasprotju pri pomembnih temah, predvsem z bližnjimi prijatelji, punco, družino, raje opravljam v živo, saj menim, da je prisotno več iskrenosti, mimike, emociji idr., ki bistveno vplivajo na pravilno interpretacijo sporočila in posledično vse naslednje odgovore.

7. Ali sami lažje spoznavate ljudi preko socialnih omrežij ali na dogodkih, na faksu itd.? Kaj so prednosti spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij? Ali vidite tudi kakšne slabosti ali tveganja glede spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij?

Ljudi najlažje spoznavam v živo, prvi stik pa najraje navežem preko spleta/socialnih omrežji. Sem namreč zelo izbirčen pri navezovanju stikov z ljudmi, zato rad prej »potipam« ljudi, ali ustrezajo mojim merilom, to pa je najlažje storiti preko spleta, da v primeru neskladij njim in meni privarčujem energijo in čas, ki bi jo sicer porabili za spoznavanje v živo. Pri spoznavanju preko spleta seveda obstaja veliko nevarnosti. Ljudje namreč prirejajo svoje identitete in se kažejo kot nekaj povsem drugega njihovi realnosti.

IDENTITETA SKOZI OČI PRIJATELJEV, ZNANCEV

8. Kako bi opisali, da vaši prijatelji vidijo vašo virtualno identiteto (kakšen vtis dajem preko socialnih omrežij)? Kako pa si želite, da bi vas videli? Kako dosežete, da bi vas videli tako, kot želite?

Menim, da me prijatelji vidijo kot pasivnega posameznika, kateremu lajki niso prioriteta glede na moje redke objave in komentarje katere objavljam. Menim, da vidijo preprostega človeka, ki se vsake toliko rad poheca iz objavljenih postov (objav) in slik ter včasih deli kakšen članek ali video, ki se mu zdi pomemben. Trenutno sem mnenja, da me ljudje vidijo ravno tako, kot bi si želel oz. me drugačni pogledi niti ne motijo, saj moja spletna identiteta ni povsem realističen izraz prave identitete. Sicer pa me tudi na sploh ne motijo tuji pogledi, kakršnikoli pač so, vsak namreč, ki si identiteto gradi na feedbacku (povratnih informacijah) drugih, slej ko prej postane sam svoj suženj in lutka drugih.

9. Ali se vam zdi, da vas prijatelji v resničnem življenju vidijo drugače kot tisti, ki vas poznajo na spletu? Kako se po vašem mnenju razlikuje vaša identiteta (z identiteto mislim to, kar ste vi, kar so vaše glavne značilnosti) na socialnih omrežjih od tiste v resničnosti, v očeh drugih?

Moji pravi prijatelji/sorodniki/družina, torej vsi bližnji me v veliki meri poznajo zgolj preko vsakdanjih, resničnih interakcij, spletne interakcije so pri tem bolj izjema kot pravilo. Tudi pri drugih »prijateljih«, s katerimi se denimo manj vidimo ali pa sploh ne, pa poskušam biti čimbolj iskren v smislu, da moja e-identiteta ne odstopa od moje realne identitete. Seveda lahko posameznike zavedejo denimo moje slike na Facebooku, ki so zgolj povzetki nekaterih zanimivih dogodkov v mojem življenju, vendar menim, da nekdo, ki posameznika zreducira zgolj na njegove slike, ga v osnovi ni imel namena spoznati. Preko interakcije (v živo ali preko interneta) pa vedno ohranjam isto identiteto, kar menim, da tudi vsi drugi opazijo.

POZITIVNE IN NEGATIVNE LASTNOSTI UPORABE SOCIALNIH OMREŽIJ

10. Kakšne so po vašem mnenju pozitivne lastnosti uporabe socialnih omrežij?

Pozitivne lastnosti uporabe socialnih omrežij so definitivno izjemno hitra komunikacija in širjenje informacij, komunikacija na globalni ravni, možnost ohranjanja stikov na daljša časovna obdobja z več posamezniki hkrati. Menim tudi, da imajo socialna omrežja realno možnost omilitve določenih negativnih faktorjev, kot je denimo rasizem, nacionalizem, seksizem ipd. z deljenjem liberalnih idej in poučevanju ljudi.

11. Kakšne so po vašem mnenju negativne lastnosti uporabe socialnih omrežij?

V svetu socialnih omrežij smo konstantno obkroženi z reklamami, ki v osnovi potencirajo potrošno in surov kapitalizem, v katerem je »ok« imeti pomanjkljivo oblečene in objektivizirane ženske modele, če se bodo izdelki/storitve prodajale. Te reklame nam zbijajo intelekt in nas usmerjajo v hedonistične in živalske potrebe. Večkrat lahko vidimo glamurozne slike »perfektnega« življenja uspešnih podjetnikov/športnikov/celebritet, za katerimi se skriva kruta realnost depresije/zlorabe drog/samomorov ipd., vseeno pa se mladi ljudje po njih zgledujejo, ker je njihova e-identiteta cilj in želja vsakega mladega posameznika. Skozi socialna omrežja je ogrožena naša svoboda in možnost kraje podatkov za zlonamerne dejanja ni več sci-fi pravljica, vendar kruta realnost, ki se že dogaja. Večkrat se pojavljajo tudi problemi sankcioniranja posameznikovih e-identitet, kar v praksi pripelje do tega, da si ljudje upajo več, komentirajo in provocirajo bolj kot bi sicer v realni interakciji ter brez razlogov blatijo druge ljudi, kar nasploh ustvarja negativno in sovražno nastrojeno ozračje predvsem glede političnih zadev. In še poslednje, vendar ne zadnje, kljub temu da dandanes lahko v nekaj milisekundah pošljemo sporočilo na drug konec sveta, kljub temu da ure in ure preživimo za socialnimi omrežji in kljub temu da imamo lahko na tisoče »prijateljev«, pa si nikoli v zgodovini človeštva nismo bili tako oddaljeni. Pravi, realni odnosi namreč na račun socialnih omrežij trpijo.

8.3. Priloga št.3: Določitev enot kodiranja

RAZLOGI ZA UPORABO SOCIALNIH OMREŽIJ

A: Pri 13 letih. (A1). Socialna omrežja sem začela uporabljati, ker so jih uporabljali vsi prijatelji (A2) . Ker jih sama še nisem imela, sem se počutila kot da nekaj zamujam (A3).

B: Najprej sem začela uporabljati Facebook, in sicer v 7. razredu osnovne šole (B1). Največji razlog, zakaj sem ga začela uporabljati, je zagotovo ta, da so ga takrat imeli že skoraj vsi moji sošolci in sošolke (B2), ter so me ves čas spraševali, kdaj si ga bom naredila tudi jaz, da lahko skupaj igramo igrice. Zdi se mi, da je takrat je bilo obdobje, ko se je nasploh v Sloveniji začelo množično uporabljanje tega socialnega omrežja (B3).

C: Najprej sem začela uporabljati Facebook pri 14 letih (C1). Uporabljati sem jih začela predvsem zato, ker so jih imeli vsi moji prijatelji (C2) in je bilo »druženje« preko omrežij zabavno (C3).

D: Pri 14 letih (D1). Začel sem jih uporabljati, ker je to bil takrat standard med mojimi sošolci in nisem želel biti izven »dogajanja« (D2).

E: Socialna omrežja sem začel uporabljati pri 11 letih (E1)(Facebook), ker sem hotel biti kul kot vsi ostali (E2) in pa tudi zato, da sem lahko ostal v stiku s svojimi prijatelji tudi po odhodu domov (E3).

F: Socialna omrežja sem začela uporabljati v 7. razredu osnovne šole (F1). Uporabljat sem jih začela, ker so jih uporabljali v tistem času vsi moji prijatelji (F2). Danes brez Facebooka ne bi mogla opravljati šolanja, saj vse dogovarjanje za faks s kolegi poteka preko njega.

G: Začela sem jih uporabljati na koncu osnovne šole, se pravi nekje pri 15 letih (G1). Takrat sem jih začela uporabljati zato, da bi bila bolj vključena v družbo, saj sva bili z najboljšo kolegico edini, ki ničesar nisva imeli (G2). Nekako sva čutili pritisk, da nisva na tekočem s stvarmi, ki so za 15 letnike pač pomembne.

H: Socialna omrežja sem začel uporabljati v 9. razredu (H1). Uporabljati sem jih začel predvsem zaradi preprostega komuniciranja s prijatelji in znanci (H2).

PRIVLAČNOST SOCIALNIH OMREŽIJ

A: Najraje dobivam ideje za ustvarjanje umetniških del (A4). Največ časa preživim na njih, ko mi je dolgčas (A5), ko sem bolna in kadar nimam motivacije za učenje (A6).

B: Najraje gledam Instagram in spremljam objave, slike, misli ljudi (B4). Všeč mi je, da ne vidim samo objav svojih prijateljev, ampak tudi večine ljudi po celotnem svetu. Tako lahko spremljam stvari, ki me zanimajo in se iz določenih tudi marsikaj naučim (B5), vidim pa tudi dogajanje po svetu, saj se informacije zelo hitro širijo (B6). Zdi se mi, kot da je v zadnjem času Instagram za večino ljudi postal najljubše socialno omrežje in na katerem ljudje najraje objavljajo dogajanje v svojih življenjih. Največ časa zagotovo preživim na Youtubu, saj vsakodnevno gledam videe, ki znajo včasih biti dolgi tudi skoraj eno uro (B7). Še posebej veliko časa preživim na socialnih omrežjih kadar mi je dolgčas (B8) ali pa bi morala početi kaj pomembnega in na takšen način to odlašam (B9). Velikokrat jih uporabljam tudi kot ozadje za vsakodnevna opravila, npr. kadar pospravljam, se tuširam ali počnem nekaj takega, da uživam ob glasbi v ozadju. (B11) Velikokrat smo tudi v stiku s sošolkami pred pomembnimi izpiti.

da si izmenjamo informacije, gradiva, se skupaj učimo (B10). Tudi, kadar imajo določene prijateljice kakšne težave in se slišimo preko videoklica. Več časa pa na socialnih omrežjih zagotovo preživim zdaj, ko je čas korone, saj vsa komunikacija poteka na daljavo in je to najlažji način, da z bližnjimi ostajam v stiku.

C: *Gledam objave (C4) oz. »Serolam«, večasih delim kakšno sliko, zgodbo ali objave prijatelja (C5). Največ časa preživim na SO med tem ko opravljam različne druge dejavnosti, npr. gledanje televizije, telovadba, kuhanje (C6).*

D: *Urejam svojo spletno stran (D3), iščem navdih/ideje (D4) in še marsikaj. Neke posebne priložnosti ni, ko uporabljam SO, seveda po večini v prostem času (D5) in ob priložnosti objaviti vsebino (D6).*

E: *Na socialnih omrežjih najraje kontaktiram prijatelje (E4) ali pa si ogledujem vsebine humoristične narave (E5). Največ časa preživim na SO, ko mi je dolgčas (E6). Sedaj v času korone pa sem lažje v stiku s prijatelji, tudi ko imam kakšno težavo (E7) ali ko pogrešam družbo (E8).*

F: *Najraje pregledujem kaj se dogaja na Instagramu (F3). Zelo rada pa video chatam s prijatelji in prijateljicami (F4). Največ časa preživim na socialnih omrežjih pred spanjem (F5). Ko se uležem na posteljo, sem po navadi na socialnih omrežjih še kakšni dve uri, saj se na ta način sprostim (F5).*

G: *Najraje si ogledam kakšen video (G3) oziroma si preberem kaj zanimivega za vzgojo mojega psa (G4). Še posebej veliko časa preživim na socialnih omrežjih takrat, ko mi je res dolgčas (G5) oziroma zvečer pred spanjem, ko se vse umiri in imam dejansko čas, da si kaj pogledam (G6). Načeloma mi gre FB na živce in bi si ga najraje izbrisala, vendar mi zelo prav pride za študij in preganjanje dolgčasa.*

H: *Najraje gledam predlagane videe (H3), ki pa so hkrati poučni (H4) ali zabavni (H5). Največ časa pa preživim na socialnih omrežjih pred spanjem, ko me brskanje uspava (H6) oz. v obdobjih (H7) med dnevom, ko sem omejen s časom in potrebujem zgolj »fillerje« (H7).*

POMEN SOCIALNIH OMREŽIJ NEKOČ IN DANES

A: *Na začetku so mi socialna omrežja pomenila nekakšen »validation« v smislu da nisi veljaven, če ne uporabljaš socialnih omrežij (A7). Zdaj mi ne pomenijo nič (A8), zlahkoto bi preživela brez njih, ne dodajo vrednosti mojemu življenju, večjemu mi omogočajo, da se lažje sporazumevam s prijatelji (A9).*

B: *Zame so predstavljale vir druženja s sošolci (B12), v glavnem to, da smo po šoli skupaj igrali igrice, hkrati pa tudi spremljanje objav, ki so jih moji Facebook prijatelji vsakodnevno delili javnosti (B13). Tako sem hitreje izvedela, kaj kdo počne in kaj se mu dogaja, kot če socialnih omrežij ne bi imela. Spoznavala sem tudi nove ljudi in nov način komunikacije (B14), ki ga prej še nisem toliko poznala. Pomembna so za vse moje obveznosti, ki jih imam v povezavi s šolanjem (B15), hitreje pridem do pomembnih informacij, ki jih potrebujem, predstavljajo hiter vir komunikacije s prijatelji, znanci in družinskimi člani (B16), olajšajo moja vsakodnevna opravila, za katera bi sicer porabila veliko več časa in napora. Kako nam lahko olajšajo življenje in kako brez njih marsičesa ne bi mogli narediti tako učinkovito, pa smo uspeli videti še posebej zdaj, ko je čas korone (B17).*

C: *Ko sem jih začela uporabljati so pomenila nek stik s prijatelji, sošolci (C7) in to za mene pomenijo še danes (C8). Hkrati jih rada uporabljam, ker preko njih dobivam ideje za opremo stanovanja, oblačenja, kuhanja ali kaj podobnega (C9).*

D: Takrat zgolj da sem bil enak s sošolci (D7). Danes mi predstavlja vir navdiha (D8), sprostitve (D9), možnost izražanja (D10) na dokaj optimalen način, lahko komunikacijo (D11), iskanje informacij na svoj način (D12), ...

E: Na začetku so mi pomenila nek wow efekt, saj je bilo to takrat še vse relativno nepoznano (E9). Takrat sem socialna omrežja uporabljal predvsem za igranje iger (E10) s prijatelji. Danes pa mi predstavljajo nekaj čisto drugega. Predstavljajo mi sprostitev in umik (E11), hkrati pa mi lahko predstavljajo tudi vir stiske (E12).

F: V začetku so pomenila samo zabavno komunikacijo s prijatelji (F6) in da si jim pokazal, kaj trenutno počneš. Kot sem povedala že zgoraj, danes socialna omrežja uporabljam večinoma za faks (F7) in pa tudi za pogovor s prijatelji (F8).

G: Takrat so socialna omrežja zame pomenila vključenost v družbo (G7) in to da sem bila na tekočem z dogodki (zabavami), različnimi tematikami, ki so bile takrat meni in sovrstnikom pomembne (G8), spremljala pa sem tudi veliko ljudi. Socialna omrežja so bila takrat zame pomembna, saj sem preko njih dobivala zglede s strani ljudi, ki sem jim sledila (G9). Socialnih omrežij ne vidim več kot pomembna za mojo identiteto (G10). Sem ali tja mi pridejo prav, sploh zato, da dobim kakšne informacije ali zapiske za faks (G11), za vse ostalo pa jih niti ne potrebujem.

H: Takrat so mi omrežja pomenila komunikacijo s sošolci in sošolkami (H8). Danes jih prav tako uporabljam za komunikacijo (H9), na njih pa imam tudi zadeve za faks (H10), novice (H11), konec koncev tudi reklame ipd.

»DOBRI« IN »SLABI« LJUDJE NA SOCIALNIH OMREŽJIH

A: Kot dobre opredeljujem ljudi, ki poskušajo poudariti probleme v družbi (A10) in po svetu ter ljudi, ki se zavzemajo za enakost vseh ne glede na njihov spol, spolno usmerjenost, raso, religijo (A11), ... in tiste, ki poskušajo pomagati drugim z njihovo samopodobo, brez da obenem koga drugega razveljavijo (A12) (npr. lepa si, ker nisi plastična — če si plastičen to pomeni, da nisi lep in tvoja lepota je vir tvoje vrednosti). Kot slabe dojemam ljudi, ki uporabljajo socialna omrežja, da spodbujajo sovraštvo in nasilje (A13).

B: Sama sem bila zmeraj mnenja, da to, koliko ima nekdo všečkov, sledilcev ali oboževalcev, ne naredi osebe dobre ali slabe. Namreč zdi se mi, da je nekaterim ljudem veliko lažje nekaj objavljati in govoriti preko socialnih omrežij, ko pa jih spoznaš v živo, pa niso takšni, kot se predstavljajo tam. Sama bi rekla, da je zame dober tisti, ki se ne izdaja za nekoga, kar ni (B18). Zame je dober tudi tisti, ki objavlja meni zanimive objave (B19), da lahko od njih kaj odnesem, se naučim (B20) in me motivira ter ohranja neko svojo zasebnost (B21) in nima potrebe vsega podeliti s svetom. Za slabega pa bi morda označila nekoga, ki se »meče ven« in dela stvari samo za sledilce (B22), všečke in za pozornost ter objavlja vsako malenkost, ki se mu v dnevu zgodi. Tudi tisti, ki javno piše veliko negativnih stvari in obsoja druge (B23).

C: Dobri se mi zdijo tisti, ki ja ima veliko sledilcev, ampak s svojimi objavami delajo dobro (C10). Podpira neke dobre vrednote in uporabi število svojih sledilcev za neko pozitivno naravnost (C11). Slabi pa tisti, ki se po nepotrebnem spuščajo v spletne spore v komentarjih pod objavami (C12), objavljajo neprimerne vsebine (C13)...

D: Oziram se po lastnem občutku in temu, kar mene pritegne (D13). Lajki, shari ipd., niso pomembni, če meni vsebina ni všeč (D14). Trudim se biti čim dlje od ti. influencerjev, ki so (v veliki večini) namen sami sebi (D15).

E: Dobri se mi zdijo tisti, ki spletne platforme uporabljajo v kontekstu njihovega originalnega namena (E13). Tisti, ki internet ne uporabljajo za norčevanje, žaljenje in grožnje (E14) ter pa tisti, ki svojo platformo uporabljajo za

ozaveščanje o aktualnih problematikah in težavah moderne družbe (E15). Posledično mi slabe predstavlja večina, ki je od tega »dobrega pogleda« deviantna (E16). Seveda je pa odvisno od primera do primera (npr. samo zato, ker svojega profila ne uporabljaš za osveščanje, še ne pomeni, da si grozna oseba)

F: Karkoli se dogaja na socialnih omrežjih, ne jemljem resno in ljudi ne obsojam po njihovih izglelih socialnega omrežja (F9). Definitivno pa se mi zdijo dobri tisti, ki preko socialnih omrežjih želijo ozaveščati o globalnih problematikah (F10), slabi pa tisti, ki širijo negativno in diskriminirajo preko socialnih omrežij (F11).

G: Za »dobrega« bi opredelila nekoga, ki ima kvalitetno vsebino (G12), se pravi da počne nekaj sam, da deli pomembne/družbeno koristne objave (G13). »Slab« bi bil zame tako nekdo, ki dela obratno, da vsiljuje svoja mnenja, da deli preveč stvari, da deli nestrpnosti ipd. (G14). Število všečkov se mi zdi sicer precej zavajajoča stvar. Večkrat sem si že ogledala kakšno objavo, ki je imela veliko všečkov, po čemer sklepaš da je »dobra«, saj je veliko ljudem všeč, na koncu pa se je za moje pojme izkazala za bedarijo, tako da se mi število všečkov nikakor ne zdi v redu pokazatelj dobre ali slabe objave/osebe/teme (G15)

H: Osebo ne kategoriziram ljudi kot dobre in slabe (H12), kvečjemu vsebino, katero delijo kot dobronamerno ali škodoželjno (H13). Menim, da število všečkov/komentarjev/delitev ne more biti merilo dobrega/slabega (H15) oz. uspešnosti. Seveda so tukaj lahko izjeme. Če se nekdo trudi izboljšati svet in pomaga drugim (H16) so lajki definitivno zaželeni oz. v tem primeru merilo dobrega. Seveda pa sta tudi dobro in slabo le kategorije subjektivne glede na posameznika. Osebo sem pri svojem komentiranju in lajkanju zelo konservativen in jih podeljujem zgolj ob posebnih priložnostih za vsebino, katero menim, da je v skladu z mojo moralo (H14) in življenjskimi principi.

KOMUNIKACIJA IN SPOZNAVANJE LJUDI

A: Lažje komuniciram v živo, ne maram se pogovarjati preko spleta, ker nisi deležen vse neverbalne komunikacije (A14), ki si je deležen v živo, komunikacija preko spleta tako izpade formalna in ne osebna (A15). Nimam problema pri spoznavanju ljudi preko spleta, saj sem na tak način spoznala tudi mnogo dobrih prijateljev (A16), vendar se mi spoznavanje ljudi na SO ne zdi lažje ali težje od spoznavanja ljudi v živo. Pri spoznavanju ljudi na SO, če tudi aktivno objavljajo stvari lahko do neke mere presodiš o njihovi osebnosti na podlagi teh objav (A17), kar pa ni zanesljivo. Na socialnih omrežjih se lahko ljudje izdajajo za nekaj drugega, kot v resnici so (A18), takšne stvari pa lahko v živo hitreje in lažje zaznamo (A19).

B: Meni je bilo zmeraj lažje komunicirati v živo (B24), saj veliko dam na energijo človeka in vidim pristen odziv ljudi. Še posebej v trenutnem času sem sama pri sebi doživela majhen šok, saj sem kar naenkrat morala prekiniti stike z ljudmi v živo, ki sem jih bila navajena čisto vsak dan. Na vsakodnevno komunikacijo preko spleta, še posebej na delo za fakulteto, pa sem se prav stežka navadila, saj mislim, da smo ljudje socialna bitja in nujno potrebujemo stik v živo po nekem določenem času. Mislim, da je najboljša komunikacija, če združimo oboje — kdaj se pogovarjamo preko spleta, kdaj pa v živo. Bistvena razlika, katero vidim med obema, pa je ta, da pri komunikaciji preko spleta ni verbalne komunikacije (B25), ki mi veliko pomeni. Sama sem zmeraj raje spoznavala ljudi v živo (B26). Zdi se mi, da se lahko hitreje povežeš z ljudmi in narediš boljši vtis. Prednosti spoznavanja ljudi preko socialnih omrežjih so v največji meri, da imaš čas za razmislek, preden osebi podaš odgovor (B27), kar v živo ni mogoče. Se pa dogaja tudi, da določeni ljudje komunikacijo preko socialnih omrežij tudi izkoriščajo, saj se izdajajo za nekaj ali nekoga, kar niso (B28), kar lahko privede do kaznivih dejanj. Veliko je namreč zgodb, ko so

se ljudje preko spleta dogovorili za srečanje v živo, pa se ni končalo najbolje. Osebe velikokrat podelijo osebne podatke, ki se lahko na koncu obrnejo proti njim, brez da bi karkoli slabega slutile.

C: *Odvisno od primera do primera (C14). V večini sicer rajši komuniciram v živo, sploh s prijatelji, znanci, družino (C15). V primeru da z nekaterimi težje vzdržujem stike v živo, pa je seveda komunikacija preko spleta lažja in edina možnost (C16). Dosti lažje mi je spoznavanje v živo, saj vidiš, s kom se pogovarjaš (C17). Prednosti spoznavanja ljudi preko socialnih omrežij je mogoče to, da lahko spoznaš ljudi, ki živijo v drugem kraju, državi (C18). Nekateri so tudi bolj sproščeni pri spoznavanju ljudi preko SO kot v živo. Vseeno pa se mi to ne zdi v redu, ker generacije na tak način izgubljajo socialne sposobnosti (C19), osebe postajajo introvertirane (C20) in se ne znajo obnašati v družbi (C21).*

D: *Veliko lažje v živo (D16), saj je odziv ljudi pristnejši in lahko vidim izraz na obrazu (D17). SO pa vseeno olajšajo komunikacijo (D18), sploh v teh koronskih časih. Ker delam v turizmu, je za mene osebno razlika velika, saj je potrebno gosta sprejeti v živo (D19). Definitivno v živo (D20). Najlažje v tujini (hostli, festivali) in skozi šolski sistem (od vrtea, OŠ, srednja, faks). Slabosti v spoznavanju preko spleta sam ne vidim (D21), je pa verjetno pri marsikomu problem razločiti real life od SO (D22).*

E: *Navezovanje prvega stika je veliko lažje preko socialnih omrežij (E17), saj ni razvidne neverbalne komunikacije. Socialna omrežja tudi nudijo prednost, da uporabniku dajo možnost premisliti o tem, kaj želi odgovoriti (E18) in to smiselno tvori, medtem ko v živo tega ne bi mogel storiti. Jaz osebno dosti lažje komuniciram preko interneta (E19), vendar tukaj trpi globina stika (E20). Ta ni tako oseben, hkrati pa začnem pogrešati fizični stik in pogovor iz oči v oči. Če spoznavam lažje ali težje je zelo odvisno od samega takratnega počutja (E21), ko komuniciram. Opažam pa, da mi je dosti bolj pisano na kožo spoznavanje v živo (E22), saj prej navežeš osebni stik, ki je osnova za razvoj prijateljstva (E23). Prednosti spoznavanja preko socialnih omrežij so seveda neomejena količina ljudi (E24), s katerimi lahko komuniciraš, medtem ko so slabosti predvsem tveganje za kakršnokoli nadlegovanje oziroma zlorabo (E25).*

F: *Z ljudmi definitivno raje komuniciram v živo (F12). Prednost socialnih omrežij se mi zdi, da ti omogoči, da preden človeku odgovoriš, lahko temeljito premisliš, kaj boš odpisal (F13). Kljub temu pa se mi zdi, da preko socialnega omrežja hitreje pride do nesporazumov (F14), kot pri pogovoru v živo, saj preko socialnega omrežja ne vidiš neverbalne komunikacije (F15). Sama lažje spoznavam ljudi v živo (F16), na žurkah, faksu, saj se pri spoznavanju novih ljudi na socialnih omrežjih ne počutim varno (F17). Prednosti se mi zdijo, da lahko vstopiš v kontakt s katerokoli osebo, če jo poznaš ali ne (F18), prav tako pa se mi to zdi ena od slabosti, saj lahko hitreje pride do zlorab. Ljudje se na socialnih omrežjih lahko izdajajo, da so nekdo drug (F19).*

G: *Lažje komuniciram v živo (G16), saj se mi zdi komunikacija v živo bolj pristna (G17), jasna, kvalitetnejša (G18), bolj iskrena (G19) in veliko lažja. Komuniciranje preko spleta mi je neprijetno, saj nikoli ne vem zares kaj oseba ob pogovoru čuti, ker je ne vidim (G20). Dolgo nazaj, ko sem se še pogovarjala z neznanci, me je motilo to, da nisem zares vedela, s kom se pogovarjam, kar je v današnjem času izredno nevarno. Veliko lažje mi je ljudi spoznavati v živo (G21), na faksu, dogodkih, ulici, saj mi res ni težko pristopiti do človeka in se z njim pogovarjati. Spoznavanju preko spleta sem se vedno in se še raje izogibala, pa vendar menim, da nekaj prednosti ima. Prva je ta, da si lahko s človekom v kontaktu ves čas, ne glede na distanco (G22), kar lahko posledično (če sklepamo da je oseba iskrena in ne zavaja) privede do tega, da človeka bolje spoznaš v krajšem času. Prednost se mi zdi tudi*

~~to, da se nadležnih ljudi hitreje rešiš, ker jih zgolj blokiraš, česar v živo ne moreš narediti (G23). Slabosti spoznavanja pa so to, da ne veš, s kom se pogovarjaš, ljudje lažje lažejo, ker se skrivajo za ekrani (G24).~~

H: Tako imenovane »small talke« raje opravljam preko spleta, saj je bistveno sporočilo sorazmerno lahko posredovati (H17). V nasprotju pri pomembnih temah (H18), predvsem z bližnjimi prijatelji, punco, družino, raje opravljam v živo (H19), saj menim, da je prisotno več iskrenosti, mimike, emociji idr (H20)., ki bistveno vplivajo na pravilno interpretacijo sporočila in posledično vse naslednje odgovore (H21). Ljudi najlažje spoznavam v živo (H22), prvi stik pa najraje navežem preko spleta/socialnih omrežji (H23). Sem namreč zelo izbirčen pri navezovanju stikov z ljudmi, zato rad prej »potipam« ljudi, ali ustrezajo mojim merilom (H25), to pa je najlažje storiti preko spleta, da v primeru neskladij njim in meni privarčujem energijo in čas, ki bi jo sicer porabili za spoznavanje v živo (H26). Pri spoznavanju preko spleta seveda obstaja veliko nevarnosti (H24). Ljudje namreč prirejajo svoje identitete in se kažejo kot nekaj povsem drugega njihovi realnosti.

IDENTITETA SKOZI OČI PRIJATELJEV, ZNANCEV

A: Nimam pojma in mi je tudi vseeno, kako me vidijo preko socialnih omrežij (A20). Ne vem in mi je tudi vseeno, če jim ni všeč moja »identiteta«, se lahko nehajo družiti/pogovarjati z mano (A21). Na socialnih omrežjih se vsaj zavestno ne izdajam za nekoga drugega, kot sem v resničnem življenju (A22). Moja mnenja, ideje, morale in značilnosti so, vsaj kolikor se mi zdi, enaka.

B: Mislim, da imajo moji prijatelji pozitivno mnenje glede moje virtualne identitete (B29). Poznajo me namreč v živo in vem, da ne objavljam nič takšnega, česar ne bi storila tudi sicer (B30). Sama socialna omrežja uporabljam tudi za objavo hobijev, ki jih imam rada (B31), ali pa kdaj objavim kakšno pozitivno misel, zato bi si mogoče želela, da so to stvari, ki bi dobro vplivale na moje prijatelje (B32). Da se česa novega naučijo ali pa da jih opomnim na nekaj pozitivnega. Želim torej, da moja socialna omrežja predstavljajo zrcalo mojega življenja (B33) in ničesar drugega, kar jaz nisem. Mislim, da se vseeno vidi malo drugačna slika človeka preko spleta kot v živo (B35). Namreč na stvari, ki se ti zgodijo spontano v življenju, ne moremo velikokrat vplivati, zgodi se vse od pozitivnega do negativnega, tudi konflikti s prijatelji. Na spletu pa se trudimo pokazati sebe v najboljši luči in večinoma pozitivno (B36). Izbiramo lahko, kaj kdo vidi in kaj bomo objavili (B34). V živo pa me ljudje poznajo tudi z vsemi mojimi napakami, o katerih ne objavljam veliko na socialnih omrežjih (B37).

C: Poskušam objavljati slike ter objave, ki predstavljajo mene in moje vrednote, prepričanja (C22), stvari, ki jih počnem z ljudmi, ki jih imam rada (C23). Vseeno pa se potrudim, da je objava (slika npr.) lepa, svetla in ima cel moj »feed« neko rdečo nit, urejenost (C24). Kar pa nenazadnje predstavlja tudi mene in upam, da s tem dosežem, da me prijatelji vidijo na enak, predvsem pa pozitiven način (C25). Kot povedano zgoraj, se na socialnih omrežjih ne poskušam predstavljati kot nekdo drug in zato upam, da me prijatelji ne vidijo v živo nič drugače. Prav tako tudi ne tisti, ki mi sledijo samo na SO. Se mi zdi, da se moja identiteta ne razlikuje prav veliko (C26) (razen morda v kakšnih izgledih slik filterji in kakšen kontrast).

D: Mi je popolnoma vseeno, dokler sem zadovoljen sam (D23). SO delujejo po enostavnem ključu, zato če komu kaj ni všeč, lahko enostavno preneha sledit (D24). Nimam prijateljev, ki bi jih spoznal le na spletu (D25). Poskušam čimbolj zbrisati razlike med enim in drugim (D26) in želim biti to, kar sem v resničnem življenju (D27).

E: Moji prijatelji me preko socialnih medijev vidijo kot čisto drugo osebo (E26). Kar se tiče slik, ki jih objavim na socialnih omrežjih, pravijo, da delujem hladen in depresiven (E27). Prav tako ne odražam svoje prave osebnosti preko socialnih omrežij (E28). Da bi prikazal svojo dejansko podobo poskušam biti čim bolj avtentičen, kar sem v danem trenutku lahko. Se pa sicer s tem ne obremenjujem kaj dosti (E29), saj stik preko socialnih omrežij navezujem samo z osebami, ki me poznajo tudi v živo, te pa vedo, kakšna je moja dejanska osebnost. Kar se tiče drugačnega videnja, ne moram podati odgovora, saj nimam prijateljev, ki bi me poznali samo preko socialnih omrežij (E30). Sem pa zagotovo preko interneta veliko bolj odprt za določene debate (E31), katere bi mi ob pogovoru v živo predstavljale nek zadržek. Tako da po mojem mnenju bi rekel, da preko interneta delujem bolj sproščen (E32) (seveda tistim, ki me poznajo).

F: Preko socialnih omrežij vidijo samo moje vesele in zanimive dogodke (F20). Rekla bi, da dajem vtis, da sem ves čas vesela, da se ves čas zabavam in da živim zanimivo življenje. Po navadi pa traja preveč časa, da izberem in naredim sliko, ki mi je všeč in jo kasneje objavim. Po navadi z izbiranjem slik dosežem, da me ljudje vidijo takšno, kot želim, da bi me videli (F21). Definitivno me prijatelji, ki me poznajo vidijo drugače kot tisti, ki vejo za mene preko socialnih omrežij (F22). Prijatelji me vidijo v mojem najbolj »gnilem« stanju, me vidijo, tudi ko sem slabe volje (F23). Ljudje, ki me poznajo preko socialnih omrežij, pa vidijo samo tiste stvari, katere izberem, da bom delila z njimi. To so po navadi moji veseli trenutki in tisti trenutki, kjer se počutim dobro glede sebe.

G: Hm o tem nisem še nikoli razmišljala. Zdi se mi, da prijatelji mojo virtualno identiteto vidijo kot nekoga, ki obožuje svojega psa (G25), ima rad glasbo (G26) in se trudi delovati v dobrobit vseh ljudi (G27) (to sklepam da bi si mislili glede na to kaj objavljam). Nimam nobenih želja, kako naj bi me kdo videl, to mi ni pomembno (G28). Tudi ne delujem v to smer, da bi me ljudje videli kot nekaj, stvari objavljam zase in zato, ker so všeč meni in ker se mi zdi pomembno, da jih prebere še kdo, nikoli ne objavim ničesa zato, da bi naredila vtis na koga oziroma da bi si na podlagi objave ljudje delali mnenja o meni. Definitivno me vidijo drugače, saj na spletu velike večine stvari o sebi niti ne povem (G29), tako da me niti ne morejo zares poznati. Zdi se mi, da se moja identiteta razlikuje po komentiranju/mnenjih, v živo nisem preveč zadržana in svoje mnenje rada povem, na spletu se v različne debate nikoli ne spuščam (G30). Lahko bi naštela še ogromno stvari, saj, kakor pravim, na spletu ne izdam skoraj ničesar o sebi, večkrat le delim kaj, kar se mi zdi pomembno, zato da ljudje spoznajo, kaj novega ali pa si razširijo obzorja.

H: Menim, da me prijatelji vidijo kot pasivnega posameznika (H27), kateremu lajki niso prioriteta (H28) glede na moje redke objave in komentarje, katere objavljam. Menim, da vidijo preprostega človeka, ki se vsake toliko rad poheca iz objavljenih postov (H29) (objav) in slik ter včasih deli kakšen članek ali video, ki se mu zdi pomemben (H30). Trenutno sem mnenja, da me ljudje vidijo ravno tako kot bi si želel oz. me drugačni pogledi niti ne motijo (H32), saj moja spletna identiteta ni povsem realističen izraz prave identitete (H31). Sicer pa me tudi na sploh ne motijo tuji pogledi, kakršnikoli pač so, vsak namreč, ki si identiteto gradi na feedbacku (povratnih informacijah) drugih, slej ko prej postane sam svoj suženj in lutka drugih. Moji pravi prijatelji/sorodniki/družina, torej vsi bližnji me v veliki meri poznajo zgolj preko vsakdanjih, resničnih interakcij, spletne interakcije so pri tem bolj izjema kot pravilo. Tudi pri drugih »prijateljih«, s katerimi se denimo manj vidimo ali pa sploh ne, pa poskušam biti čim bolj iskren, v smislu da moja e-identiteta ne odstopa od moje realne identitete (H33). Seveda lahko posameznike zavedejo denimo moje slike na Facebooku, ki so zgolj povzetki nekaterih zanimivih dogodkov v mojem življenju, vendar menim, da nekdo, ki posameznika zreducira zgolj na njegove slike, ga v osnovi ni imel namena

spoznati. Preko interakcij (v živo ali preko interneta) pa vedno ohranjam isto identiteto, kar menim, da tudi vsi drugi opazijo.

POZITIVNE IN NEGATIVNE LASTNOSTI UPORABE SOCIALNIH OMREŽIJ

A: Hitro deljenje informacij (A23), povezanost s prijatelji, znanci ali sorodniki, ki živijo v drugem kraju (A24), lažja komunikacija, ozaveščanje o lokalni in globalni problematiki (A25). Potreba po vseh (A26), potreba po ovrednotenju – da imaš dovolj online interakcije, ker je to povezano s tvojo popularnostjo (A27), primerjanje svojega življenja z online predstavitvijo življenj drugih (A28).

B: ~~Sama sem mnenja, da je veliko pozitivnih lastnosti socialnih omrežij.~~ Olajšana komunikacija (B38), spoznavanje novih ljudi, navezovanje stikov z ljudmi, ki jih že dolgo časa nismo videli (B39), hitrejši dostop do informacij (B40), hitrejša obveščanje ljudi (B41), v današnjem času tudi olajšan način šolanja in služb (B42), ~~saj brez socialnih omrežij ne bi mogli delati na daljavo.~~ Negativne lastnosti pa so zagotovo te, da se ljudje med seboj primerjajo (B43), ~~saj se na internetu objavljajo v večini pozitivne stvari ljudi, sami pa si želimo, da bi imeli takšno življenje, kot ga prikazujejo določeni prijatelji~~ (B44). ~~Ne vemo pa namreč tega, kaj se dogaja v njihovem resničnem življenju, lahko da samo navzven kažejo, da je vse super, v resnici pa temu ni tako. Sledimo nekemu idealu, ki sploh ne obstaja. Velikokrat smo lahko deležni goljufij, lahko pride tudi do tega, da postanemo nehoti del kaznivih dejanj, da nas nekdo izsiljuje, zasleduje in podobno~~ (B45). Velikokrat so ljudje zelo negativni in sovražno naravnani do drugih, saj jim preko spleta nihče nič ne more, še posebej če so anonimni (B47).

C: Pridobivanje velike količine informacij (C27) in dostopnost do teh informacij (C28), ohranjanje stikov z ljudmi, video srečanja v korona časih (C29). Zasvojenost (C30), izguba socialnih stikov (torej fizičnih) (C31), ~~ljudje ne znajo več drugače komunicirati,~~ slabšanje samopodobe ljudi (na katere pač ima to vpliv) (C32), ti veliki sistemi zbirajo podatke o tem, kaj klikamo, kdaj klikamo (C33) ~~film social dilemma, posiljevanje z oglasi...~~

D: ~~Ob pravilni uporabi so SO vir informacij~~ (D28), navdiha (D29), idej, ... Dogovarjanje, deljenje lepih trenutkov, spremljanje dogodkov (D30), vse to je zelo olajšano (D31). Odvisnost (D32), nesposobnost razločiti med resničnim življenjem in spletom (D33), fake news – ki dandanes postajajo real news (D34), izpostavljenost vsebinam, ki za določen tip ljudi ni primeren (D35).

E: Splošna razgledanost in informiranje (E33). ~~Definitivno se pomembne novice najhitreje širijo preko socialnih omrežij, kjer dosežejo tudi največji obseg svetovne populacije~~ (E34). ~~Tako lahko služijo informiranju in osveščanju družbe o pomembnih svetovnih problemih~~ (E35). Predvsem pomanjkanje socialnih veščin v živo (E36), prav tako pa se mi zdi, da je naša generacija (tj. generacija socialnih omrežij) ena izmed najbolj prizadetih populacij glede na duševne stiske, za kar pa so po mojem mnenju zaslužni tudi socialni mediji (E37).

F: Hitra komunikacija in dogovarjanje (F24), zabava (F25), lažji dostop do vsebine za učenje novih stvari (F26), sprostitev. Nenehno primerjanje z drugimi ljudmi (F27), zlorabe (F28), odvisnost (F29), slabše zmožnosti komuniciranja v živo (F30), širjenje diskriminacije in sovraštva (F31).

G: Pozitivne lastnosti socialnih omrežij so to, da te lahko hitro zaposlijo, ko ti je dolgčas (G31) in da te lahko na hiter način kaj naučijo. Lahko so dober vir spoznavanja ljudi in druženja (G32). ~~So tudi dober vir deljenja informacij, ki lahko hitro dosežejo večjo skupino ljudi~~ (G33). ~~Negativne lastnosti so to, da se ljudje skrivajo za ekrani~~ (G34) ~~kar lahko privede do zavajanja, laži, manipulacije~~ (G25) ~~in še česa hujšega. Socialna omrežja lahko~~

izredno slabo vplivajo na samozavest in samopodobo (G36) ljudi (še posebej mladih deklet), zdi se mi, da se zaradi socialnih omrežji gradi tudi neka ideja o popolnem življenju, kjer je človek lahko srečen samo če je bogat in potuje in ima lepo postavo in popolnega partnerja (G37), kar je lahko izredno nevarno.

H: Pozitivne lastnosti uporabe socialnih omrežji so definitivno izjemno hitra komunikacija (H34) in širjenje informacij (H35), komunikacija na globalni ravni (H36), možnost ohranjanja stikov (H37) na daljša časovna obdobja = več posamezniki hkrati. Menim tudi, da imajo socialna omrežja realno možnost omilitve določenih negativnih faktorjev, kot je denimo rasizem, nacionalizem, seksizem ipd. (H38) = deljenjem liberalnih idej in poučevanju ljudi (H39). V svetu socialnih omrežij smo konstantno obkroženi z reklamami, ki v osnovi potencirajo potrošno in surov kapitalizem, v katerem je »ok« imeti pomanjkljivo oblečene in objektivizirane ženske modele, če se bodo izdelki/storitve prodajale. Te reklame nam zbijajo intelekt in nas usmerjajo v hedonistične in živalske potrebe. Večkrat lahko vidimo glamurozne slike »perfektnega« življenja uspešnih podjetnikov/sportnikov/celebritet (H40), za katerimi se skriva kruta realnost depresije/zlorabe drog/samomorov ipd., vseeno pa se mladi ljudje po njih zgledujejo, ker je njihova e-identiteta cilj in želja vsakega mladega posameznika (H41). Skozi socialna omrežja je ogrožena naša svoboda (H42) in možnost kraje podatkov (H43) = zlonamerne dejanja ni več sei fi pravljica, vendar kruta realnost, ki se že dogaja. Večkrat se pojavljajo tudi problemi sankeioniranja posameznikovih e identitet, kar v praksi pripelje do tega, da si ljudje upajo več, komentirajo in provocirajo bolj kot bi sicer v realni interakciji ter brez razlogov blatijo druge ljudi, kar nasploh ustvarja negativno in sovražno nastrojeno ozračje predvsem glede političnih zadev. In še poslednje, vendar ne zadnje, kljub temu, da dandanes lahko v nekaj milisekundah pošljemo sporočilo na drug konec sveta, kljub temu, da ure in ure preživimo za socialnimi omrežji in kljub temu, da imamo lahko na tisoče »prijateljev« pa si nikoli v zgodovini človeštva nismo bili tako oddaljeni. Pravi, realni odnosi namreč na račun socialnih omrežji trpijo (H44).

8.4. Priloga št.4: Odprto kodiranje

Razlogi za uporabo socialnih omrežij

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A1	pri 13 letih	najstniška leta	osnovna šola	/	razlogi za uporabo SO
A2	ker so jih uporabljali vsi prijatelji	uporaba med prijatelji	vpliv sovrstnikov	/	razlogi za uporabo SO
A3	počutila sem se, kot da nekaj zamujam	zamujanje nečesa	izključenost	/	razlogi za uporabo SO
B1	v 7. razredu osnovne šole	najstniška leta	osnovna šola	/	razlogi za uporabo SO
B2	takrat so ga imeli že skoraj vsi moji sošolci in sošolke	uporaba med prijatelji	vpliv sovrstnikov	/	razlogi za uporabo SO
B3	takrat je bilo obdobje, ko se je nasploh v Sloveniji začelo množično uporabljati SO	množična uporaba so	vpliv družbe	/	razlogi za uporabo SO
C1	pri 14 letih	najstniška leta	osnovna šola	/	razlogi za uporabo SO
C2	ker so jih imeli vsi moji prijatelji	uporaba med prijatelji	vpliv sovrstnikov	/	razlogi za uporabo SO
C3	in je bilo druženje preko socialnih omrežij zabavno	stik s prijatelji	druženje	/	razlogi za uporabo SO
D1	pri 14 letih	najstniška leta	osnovna šola	/	razlogi za uporabo SO
D2	ker je to bil takrat standard med mojimi sošolci in nisem želel biti izven dogajanja	uporaba med prijatelji	vpliv sovrstnikov	/	razlogi za uporabo SO
E1	pri 11 letih	najstniška leta	osnovna šola	/	razlogi za uporabo SO
E2	ker sem hotel biti kul kot vsi ostali	želja po priljubljenosti	vpliv družbe	/	razlogi za uporabo SO
E3	da sem lahko ostal v stiku s svojimi prijatelji tudi po odhodu domov	stik s prijatelji	druženje	/	razlogi za uporabo SO
F1	v 7. razredu osnovne šole	najstniška leta	osnovna šola	/	razlogi za uporabo SO
F2	uporabljat sem jih začela, ker so jih uporabljali v tistem času vsi moji prijatelji	uporaba med prijatelji	vpliv sovrstnikov	/	razlogi za uporabo SO
G1	na koncu osnovne šole, se pravi nekje pri 15 letih	najstniška leta	osnovna šola	/	razlogi za uporabo SO

G2	da bi bila bolj vključena v družbo, saj sva bili z najboljšo kolegico edini, ki ničesar nisva imeli.	zamujevanje nečesa	izključenost	/	razlogi za uporabo SO
H1	v 9. razredu	najstniška leta	osnovna šola	/	razlogi za uporabo SO
H2	predvsem zaradi preprostega komuniciranja s prijatelji in znanci	stik s prijatelji	druženje	/	razlogi za uporabo SO

Privlačnost socialnih omrežij

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A4	najraje dobivam ideje za ustvarjanje umetniških del	pridobivanje idej	ideje	/	privlačnost SO
A5	ko mi je dolgčas	dolgočasenje	krašanje časa	/	privlačnost SO
A6	kadar nimam motivacije za učenje	nemotiviranost	stiska	/	privlačnost SO
B4	najraje gledam Instagram in spremljam objave, slike, misli ljudi.	spremljanje socialnih omrežij	spremljanje vsebin na SO	/	privlačnost SO
B5	spremljam stvari, ki me zanimajo in se iz določenih marsikaj naučim	spremljanje poučnih vsebin	spremljanje vsebin na SO	/	privlačnost SO
B6	vidim pa tudi dogajanje po svetu, saj se informacije zelo hitro širijo	spremljanje dogajanja po svetu	spremljanje vsebin na SO	/	privlačnost SO
B7	največ časa zagotovo preživim na Youtubeu, saj vsakodnevno gledam videe, ki znajo biti dolgi skoraj po eno uro	vsakodnevna spremljanje SO	spremljanje vsebin na SO	/	privlačnost SO
B8	kadar mi je dolgčas	dolgočasenje	krašanje časa	/	privlačnost SO
B9	ali pa bi morala početi kaj drugega in na takšen način odlašam	odlašanje	stiska	/	privlačnost SO
B10	s sošolkami smo v stiku pred izpiti, da si izmenjamo informacije,	izmenjava informacij za namen učenja	učenje	/	privlačnost SO

	gradiva, se skupaj učimo				
B11	poslušam glasbo v ozadju, kadar pospravljam, se tuširam, opravljam vsakodnevna opravila	poslušanje glasbe med vsakodnevnim i opravili	sprostitev	/	privlačnost SO
C4	gledam objave	gledanje objav	spremljanje vsebin na SO	/	privlačnost SO
C5	delim kakšne slike, zgodbo	deljenje vsebin	deljenje vsebin	/	privlačnost SO
C6	ko opravljam različne druge dejavnosti, npr. gledanje televizije, telovadba, kuhanje	uporaba so med vsakdanjimi opravili	sprostitev	/	privlačnost SO
D3	urejam svojo spletno stran	urejanje spletne strani	delo	/	privlačnost SO
D4	iščem navdih, ideje	pridobivanje idej	ideje	/	privlačnost SO
D5	v prostem času	prosti čas	sprostitev	/	privlačnost SO
D6	ko imam priložnost objaviti vsebino	deljenje vsebin	deljenje vsebin	/	privlačnost SO
E4	najraje kontaktiram prijatelje	stik s prijatelji	socializacija	/	privlačnost SO
E5	si ogledujem vsebine humoristične narave	ogled zabavnih vsebin	spremljanje vsebin na SO	/	privlačnost SO
E6	ko mi je dolgčas	dolgočasenje	krajšanje časa	/	privlačnost SO
E7	ko imam kakšno težavo	reševanje težav	stiska	/	privlačnost SO
E8	ko pogrešam družbo	pogrešanje družbe	socializacija	/	privlačnost SO
F3	najraje pregledujem kaj se dogaja na Instagramu	gledanje objav	spremljanje vsebin na SO	/	privlačnost SO
F4	video chatam s prijatelji in prijateljicami	stik s prijatelji	socializacija	/	privlačnost SO
F5	največ časa preživim na socialnih omrežjih pred spanjem, saj se na ta način sprostim	pred spanjem	sprostitev	/	privlačnost SO
G3	najraje si ogledam kakšen video	ogled video vsebin	spremljanje vsebin na SO	/	privlačnost SO
G4	oziroma si preberem kaj zanimivega za vzgojo mojega psa	branje poučnih vsebin	učenje	/	privlačnost SO
G5	še posebej veliko časa preživim na socialnih omrežjih	dolgočasenje	krajšanje časa	/	privlačnost SO

	takrat, ko mi je res dolgčas				
G6	oziroma zvečer, ko se vse umiri in imam dejansko čas, da si kaj pogledam	pred spanjem	sprostitev	/	privlačnost SO
H3	najraje gledam predlagane videe	ogled video vsebin	spremljanje vsebin na so	/	privlačnost SO
H4	ki pa so hkrati poučni	poučne vsebine	učenje	/	privlačnost SO
H5	ali zabavni	zabavne vsebine	sprostitev	/	privlačnost SO
H6	pred spanjem, ker me brskanje uspava	pred spanjem	sprostitev	/	privlačnost SO
H7	v obdobjih, ko sem omejen s časom in potrebujem zgolj fillerje	filler	zapolnitev časa		privlačnost SO

Pomen socialnih omrežij nekoč in danes

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A7	na začetku so mi pomenila »validation«, da nisi veljaven, če jih ne uporabljaš	veljavnost v družbi	vklučenost	pomen nekoč	pomen SO nekoč in danes
A8	zdaj mi ne pomenijo nič	brez pomena	nepomembnost	pomen danes	pomen SO nekoč in danes
A9	omogočajo, da se lažje sporazumevam s prijatelji	lažje sporazumevanje	socializacija	pomen danes	pomen SO nekoč in danes
B12	zame so predstavljale vir druženja s sošolci	vir druženja	socializacija	pomen nekoč	pomen SO nekoč in danes
B13	spremljala sem objave mojih prijateljev, ki so jih podelili na socialnih omrežjih	spremljanje objav prijateljev	spremljanje vsebin	pomen nekoč	pomen SO nekoč in danes
B14	spoznavala sem nove ljudi in nov način komunikacije	spoznavanje novega področja	raziskovanje	pomen nekoč	pomen SO nekoč in danes
B15	pomembna so za vse moje obveznosti, ki jih imam v povezavi s šolanjem	opravljanje študijskih obveznosti	učenje	pomen danes	pomen SO nekoč in danes
B16	predstavljajo hiter vir komunikacije s prijatelji, znanci, družinskimi člani	hiter vir komunikacije	socializacija	pomen danes	pomen SO nekoč in danes
B17	kako nam olajšajo življenje in kako brez njih marsičesa ne bi	olajšanje vsakdanjega življenja	socialna omrežja kot	pomen danes	pomen SO nekoč in danes

	mogli narediti tako učinkovito, pa smo uspeli videti še posebej zdaj, ko je čas korone		pomoč pri vsakdanjiku		
C7	ko sem jih začela uporabljati, so pomenila nek stik s prijatelji, sošolci	stik s prijatelji	socializacija	pomen nekoč	pomen SO nekoč in danes
C8	to zame pomenijo še danes	stik s prijatelji	socializacija	pomen danes	pomen SO nekoč in danes
C9	dobivam ideje za opremo stanovanja, oblačenja, kuhanja ali kaj podobnega	pridobivanje raznoraznih idej	socialna omrežja kot pomoč pri vsakdanjiku	pomen danes	pomen SO nekoč in danes
D7	takrat zgolj da sem bil enak s sošolci	veljavnost v družbi	vključenost	pomen nekoč	pomen SO nekoč in danes
D8	danes mi predstavlja vir navdiha	vir navdiha	socialna omrežja kot pomoč pri vsakdanjiku	pomen danes	pomen SO nekoč in danes
D9	sprostitve	sprostitev	sproščanje	pomen danes	pomen SO nekoč in danes
D10	možnost izražanja	izražanje	socialna omrežja kot pomoč pri vsakdanjiku	pomen danes	pomen SO nekoč in danes
D11	lahko komunikacijo	komunikacija	socializacija	pomen danes	pomen SO nekoč in danes
D12	iskanje informacij na svoj način	dostopnost informacij	informiranost	pomen danes	pomen SO nekoč in danes
E9	wow efekt, saj je bilo to takrat še vse relativno nepoznano	spoznavanje novega področja	raziskovanje	pomen nekoč	pomen SO nekoč in danes
E10	takrat sem SO uporabljal predvsem za igranje iger	igranje iger	zabava	pomen nekoč	pomen SO nekoč in danes
E11	danes pa mi predstavljajo sprostitve in umik	sprostitev in umik	sproščanje	pomen danes	pomen SO nekoč in danes
E12	vir stiske	vir stiske	stiska	pomen danes	pomen SO nekoč in danes
F6	v začetku so pomenila samo zabavno komunikacijo s prijatelji	stik s prijatelji	socializacija	pomen nekoč	pomen SO nekoč in danes
F7	danes socialna omrežja uporabljam večinoma za faks	uporaba za namen študija	učenje	pomen danes	pomen SO nekoč in danes
F8	in pa tudi za pogovor s prijatelji	stik s prijatelji	socializacija	pomen danes	pomen SO nekoč in danes

G7	takrat so zame pomenila vključenost v družbo	vključenost v družbo	vključenost	pomen nekoč	pomen SO nekoč in danes
G8	da sem bila na tekočem z dogodki, različnimi tematikami, ki so bile takrat meni in sovrstnikom pomembne	dostopnost informacij	informiranost	pomen nekoč	pomen SO nekoč in danes
G9	socialna omrežja so bila takrat zame pomembna, saj sem preko njih dobila zglede s strani ljudi, ki sem jim sledila	iskanje vzornikov	influencerji kot vzorniki	pomen nekoč	pomen SO nekoč in danes
G10	socialnih omrežij ne vidim več kot pomembna za mojo identiteto	brez pomena	nepomembnost	pomen danes	pomen SO nekoč in danes
G11	sem ali tja mi pridejo prav, sploh zato, da dobim kakšne informacije ali zapiske za faks	koristne informacije za namen študija	učenje	pomen danes	pomen SO nekoč in danes
H8	takrat so mi pomenila komunikacijo s sošolci in sošolkami	stik s prijatelji	socializacija	pomen nekoč	pomen SO nekoč in danes
H9	danes jih prav tako uporabljam za komunikacijo	komunikacija	socializacija	pomen danes	pomen SO nekoč in danes
H10	na njih pa imam tudi zadeve za faks	študij	učenje	pomen danes	pomen SO nekoč in danes
H11	novice	pregledovanje novic	informiranost	pomen danes	pomen SO nekoč in danes

»Dobri« in »slabi« ljudje na socialnih omrežjih

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A10	kot dobre opredeljujem ljudi, ki poskušajo poudariti probleme v družbi	poudarjanje problemov	delo v korist družbi	dobri ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO

A11	ki se zavzemajo za enakost vseh ne glede na njihov spol, spolno usmerjenost, raso, religijo	zavzemanje za etične manjšine	delo v korist družbi	dobri ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
A12	in tiste, ki poskušajo pomagati drugim z njihovo samopodobo, brez da obenem drugega razveljavijo	pomoč drugim	delo v korist družbi	dobri ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
A13	kot slabe dojemam ljudi, ki uporabljajo socialno omrežje, da spodbujajo sovraštvo in nasilje	uporaba SO za spodbujanje sovraštva	uporaba SO v slabe namene	slabi ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
B18	zame je dober tisti, ki se ne izdaja za nekoga, kar ni	pristnost uporabnikov SO	pristnost	dobri ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
B19	tisti, ki objavlja meni zanimive vsebine	zanimivost vsebin	dobra vsebina	dobri ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
B20	da lahko od njih kaj odnesem, se naučim	poučnost vsebin	dobra vsebina	dobri ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
B21	ohranja neko svojo zasebnost	ohranjanje zasebnosti	zasebnost	dobri ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
B22	za slabega bi opredelila nekoga, ki se meče ven in dela stvari samo za sledilce	»metanje ven«	neprimerno vedenje	slabi ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO

B23	tisti, ki javno piše veliko negativnih stvari in obsoja druge	uporaba SO za spodbujanje sovraštva	uporaba SO v slabe namene	slabi ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
C10	dobri se mi zdijo tisti, ki ja, imajo veliko sledilcev, ampak s svojimi objavami delajo dobro	dobra dela	delo v korist družbi	dobri ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
C11	podpira neke dobre vrednote in uporabi število svojih sledilcev za neko pozitivno naravnost	uporaba SO za pozitivno naravnost	delo v korist družbi	dobri ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
C12	slabi pa tisti, ki se po nepotrebnem spuščajo v spletne spore v komentarjih pod objavami,	uporaba SO za spodbujanje sovraštva	uporaba SO v slabe namene	slabi ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
C13	objavljajo neprimerne vsebine	neprimernost vsebin	slaba vsebina	slabi ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
D13	oziram se po lastnem občutku in temu, kar mene pritegne	lasten občutek	lasten interes	dobri ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
D14	lajki, shari niso pomembni, če meni vsebina ni všeč	odvisno od vsebine	dobra vsebina	dobri ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
D15	trudim se biti čim dlje od ti. influencerjev, ki so namen sami sebi	distanca do influencerjev	influencerji	slabi ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
E13	tisti, ki spletne platforme uporabljajo v kontekstu njihovega originalnega namena	uporaba SO v kontekstu njihovega namena	dober namen	dobri ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO

E14	tisti, ki SO ne uporabljajo za norčevanje, žaljenje in grožnje	neprimerno vedenje	uporaba SO v slabe namene	slabi ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
E15	ki svojo platformo uporabljajo za ozaveščanje o aktualnih problematikah in težavah moderne družbe	poudarjanje problemov	delo v korist družbi	dobri ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
E16	slabe predstavlja večina, ki je od tega dobrega pogleda deviantna	nasprotno dobremu pogledu	uporaba SO v slabe namene	slabi ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
F9	ljudi ne obsojam po njihovih izgledih socialnega omrežja	ne obsojanje na podlagi SO	intuicija	slabi ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
F10	definitivno pa se mi zdijo dobri tisti, ki preko socialnih omrežij želijo ozaveščati o globalnih problematikah	poudarjanje problemov	delo v korist družbi	dobri ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
F11	slabi pa tisti, ki širijo negativo in diskriminirajo	diskriminacija in širjenje negative	uporaba SO v slabe namene	slabi ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
G12	za dobrega bi opredelila nekoga, ki ima kvalitetno vsebino	kvaliteta vsebine	dobra vsebina	dobri ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
G13	objavlja družbeno koristne objave	družbeno koristna vsebina	delo v korist družbi	dobri ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
G14	slab bi bil zame nekdo, ki vsiljuje svoja mnenja, deli nestrpnost	nestrpnost, vsiljevanje	uporaba SO v slabe namene	slabi ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO

G15	število všečkov se mi nikakor ne zdi v redu pokazatelj dobre ali slabe objave/osebe/teme	všečki niso pogojeni z dobro osebo	dobra vsebina	dobri ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
H12	osebno ljudi ne kategoriziram kot dobre in slabe	ni kategorizacij za dobre ali slabe	kategorizacija	se ne opredeli	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
H13	kvečjemu vsebino, ki jo delijo kot dobronamerno ali škodoželjno	dobronamerna ali škodoželjna vsebina	kategorizacija	se ne opredeli	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
H14	všečke podeljujem zgolj ob posebnih priložnostih za vsebino katero menim, da je v skladu z mojo moralo	podeljevanje všečkov pogojeno z lastno moralo	lasten interes	dobri ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
H15	število všečkov ne more biti merilo dobrega ali slabega	všečki niso merilo dobrega ali slabega	kategorizacija	se ne opredeli	»dobri« in »slabi« ljudje na SO
H16	če se nekdo trudi izboljšati svet in pomaga drugim	pomoč drugim	delo v korist družbi	dobri ljudje	»dobri« in »slabi« ljudje na SO

Komunikacija in spoznavanje ljudi

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A14	lažje komuniciram v živo, ne maram se pogovarjati preko spleta, ker nisi deležen vse neverbalne komunikacije	lažja komunikacija v živo	osebni stik	/	komunikacija in spoznavanje ljudi

A15	komunikacija preko spleta tako izpade formalna in neosebna	neosebna komunikacija	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
A16	nimam problema pri spoznavanju ljudi na spletu, saj sem na tak način spoznala tudi mnogo dobrih prijateljev	sklepanje prijateljstev na spletu	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
A17	presojanje o njihovi osebnosti na podlagi njihovih objav	presojanje osebnosti na podlagi objav	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
A18	na SO se ljudje lahko izdajajo za nekaj drugega, kot v resnici so	pretvarjanje	spletna bipolarnost	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
A19	takšne stvari pa lahko v živo hitreje zaznamo	lažje presojanje v živo	osebni stik	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
B24	meni je bilo zmeraj lažje komunicirati v živo	lažja komunikacija v živo	osebni stik	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
B25	preko spleta ni verbalne komunikacije	pomanjkanje verbalne komunikacije	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
B26	sama sem zmeraj raje spoznavala ljudi v živo	lažje spoznavanje ljudi v živo	osebni stik	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
B27	prednost komunikacije preko socialnih	prostor za razmislek	spletna socializacija	/	komunikacija in

	omrežij je v tem, da imaš razmislek, preden osebi podaš odgovor				spoznavanje ljudi
B28	se pa zgodi, da ljudje komunikacijo preko SO izkoriščajo in se izdajajo za nekoga drugega	pretvarjanje	spletna bipolarnost	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
C14	odvisno od primera do primera	glede na situacijo	situacijsko	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
C15	v večini rajši komuniciram v živo, sploh s prijatelji, znanci, družino	lažja komunikacija v živo	osebni stik	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
C16	v primeru da z nekaterimi težje vzdržujem stike v živo, pa je seveda komunikacija preko spleta lažja in edina možnost	lažje vzdrževanje stikov	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
C17	dosti lažje mi je spoznavanje v živo, saj vidiš, s kom se pogovarjaš.	lažje spoznavanje ljudi v živo	osebni stik	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
C18	prednost je ta, da lahko preko SO spoznaš ljudi, ki živijo v drugem kraju, državi	sklepanje prijateljstev na spletu	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
C19	spoznavanje preko SO se mi ne zdi v redu, ker generacije na tak	izguba socialne sposobnosti	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi

	način izgubljajo socialne sposobnosti				
C20	postajajo introvertirane	introvertiranost	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
C21	se ne znajo obnašati v družbi	neprimernost v vedenju	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
D16	veliko lažje v živo	lažja komunikacija v živo	osebni stik	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
D17	odziv ljudi je pristnejši in lahko vidim izraz na obrazu	neverbalna komunikacija	osebni stik	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
D18	socialna omrežja pa vseeno olajšajo komunikacijo	lažje vzdrževanje stikov	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
D19	ker delam v turizmu, je za mene osebno razlika velika, saj je potrebno gosta sprejeti v živo	delo s strankami	osebni stik	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
D20	definitivno v živo	lažje spoznavanje ljudi v živo	osebni stik	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
D21	slabosti v spoznavanju preko spleta sam ne vidim	ni slabosti pri spoznavanju preko SO	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
D22	je pa verjetno pri komu problem	nerazločnost identitete	spletna bipolarnost	/	komunikacija in

	razločiti real life od SO				spoznavanje ljudi
E17	navezovanje prvega stika je veliko lažje preko socialnih omrežij	prvi stik lažji preko SO	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
E18	SO nudijo prednost, da uporabniku dajo možnost premisliti o tem, kaj želi odgovoriti	prostor za razmislek	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
E19	lažje komuniciram preko interneta	lažja komunikacija preko SO	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
E20	trpi globina stika	površinski odnos	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
E21	odvisno od počutja	glede na počutje	situacijsko	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
E22	dosti bolj mi je pisano na kožo spoznavanje v živo	lažje spoznavanje v živo	osebni stik	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
E23	osnova za prijateljstvo	osnova za prijateljstvo	osebni stik	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
E24	prednost spoznavanja preko SO je neomejena količina ljudi	prednost v količini ljudi	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
E25	tveganje za kakršnokoli	tveganje za zlorabe	spletna socializacija	/	komunikacija in

	nadlegovanje oziroma zlorabo				spoznavanje ljudi
F12	raje komuniciram v živo	lažja komunikacija v živo	osebni stik	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
F13	prednost SO je v tem, da lahko temeljito premisliš, kaj boš odpisal	prostor za razmislek	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
F14	preko SO hitreje pride do nesporazumov	šum v komunikaciji	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
F15	ne vidiš neverbalne komunikacije	ni neverbalne komunikacije	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
F16	lažje spoznavam ljudi v živo	lažje spoznavanje v živo	osebni stik	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
F17	pri spoznavanju novih ljudi na spletu se ne počutim varno	nevarnost pri spoznavanju ljudi preko SO	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
F18	prednost je v tem, da lahko stopiš v kontakt s katero koli osebo, če jo poznaš ali ne	lažje vstopanje v stik z neznanimi osebami	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
F19	ljudje se na SO lahko izdajajo, da so nekdo drug	pretvarjanje	spletna bipolarost	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
G16	lažje komuniciram v živo	lažja komunikacija v živo	osebni stik	/	komunikacija in spoznavanje ljudi

G17	bolj pristna	pristnost	komunikacija v živo	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
G18	jasna, kvalitetnejša	kvaliteta	komunikacija v živo	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
G19	bolj iskrena	iskrenost	komunikacija v živo	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
G20	komuniciranje preko spleta mi je neprijetno, saj nikoli ne vem zares, kaj oseba ob pogovoru čuti, ker je ne vidim	manko verbalne komunikacije	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
G21	veliko lažje mi je ljudi spoznavati v živo	lažje spoznavanje ljudi v živo	osebni stik	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
G22	s človekom si lahko v kontaktu ves čas ne glede na distanco	možnost komuniciranja kljub distanci	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
G23	nadležnih ljudi se hitreje rešiš, ker jih zgolj blokiraš, česar v živo ne moreš narediti	možnost prekinitve prijateljstva z nadležnimi ljudmi	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
G24	ne veš, s kom se pogovarjaš, ljudje lažje lažejo, ker se skrivajo za ekrani	nevednost in laži	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
H17	ti. small talke raje opravljam preko spleta, saj je bistveno sporočilo	small talkanje preko spleta	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi

	sorazmerno lahko posredovati				
H18	pri pomembnih temah	pomembnost teme	osebni stik	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
H19	predvsem z bližnjimi prijatelji, punco, družino raje opravljam v živo	osebni stik z bližnjimi	osebni stik	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
H20	več iskrenosti, mimike, emocij	pristnost	komunikacija v živo	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
H21	pravilna interpretacija sporočila in posledično vsi naslednji odgovori	pravilna interpretacija sporočila	komunikacija v živo	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
H22	ljudi najlažje spoznavam v živo	lažje spoznavanje v živo	osebni stik	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
H23	prvi stik najraje navežem preko spleta	prvi stik preko spleta	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
H24	pri spoznavanju preko spleta obstaja veliko nevarnosti	spletna socializacija kot nevarnost	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
H25	sem zelo izbirčen pri navezovanju stikov z ljudmi, zato rad prej potipam ljudi, ali ustrezajo mojim merilom	tipanje ljudi preko SO	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi

H26	v primeru neskladij njim in meni privarčujem energijo in čas, ki bi ga sicer porabili za spoznavanje v živo	privarčevanje časa pri spoznavanju preko SO	spletna socializacija	/	komunikacija in spoznavanje ljudi
-----	---	---	-----------------------	---	-----------------------------------

Identiteta skozi oči prijateljev, znancev

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A20	nimam pojma in mi je tudi vseeno, kako me vidijo preko SO	neobremenjevanje s pogledom drugih	ignoranca	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
A21	če jim ni všeč moja »identiteta«, se lahko nehajo družiti z mano	neobremenjevanje s pogledom drugih	ignoranca	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
A22	na socialnih omrežjih se vsaj zavestno ne izdajam za nekoga drugega, kot sem v resničnem življenju	pristnost	ohranjanje temeljne identitete	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
B29	mislim, da imajo moji prijatelji pozitivno mnenje glede moje virtualne identitete	pozitivno mnenje	pozitivno mnenje	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev

B30	ne objavljam nič takšnega, česar ne bi storila tudi sicer	pristnost	ohranjanje temeljne identitete	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
B31	SO uporabljam za objavo hobijev, ki jih imam rada	objava hobijev	ohranjanje temeljne identitete	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
B32	objavim kakšno pozitivno misel, ki bi med drugim pozitivno vplivala tudi na moje prijatelje	objava pozitivnih misli	širjenje pozitivne	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
B33	želim torej, da moja socialna omrežja predstavljajo zrcalo mojega življenja	zrcalo mojega življenja	ohranjanje temeljne identitete	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
B34	izbiramo lahko, kaj bomo objavili in kaj ne	možnost izbire	spletna bipolarnost	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
B35	mislim, da se vseeno vidi malo drugačna slika človeka preko spleta kot v živo	drugačna slika na spletu kot v živo	spletna bipolarnost	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
B36	na spletu se trudimo pokazati sebe v najboljši luči in večinoma pozitivno	pokazati se v najboljši luči	spletna bipolarnost	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
B37	v živo pa me ljudje poznajo tudi z vsemi	neobjavljanje napak	spletna bipolarnost	/	identiteta skozi oči

	mojimi napakami, o katerih ne objavljam veliko na SO				prijatelj, znanec
C22	poskušam objavljati slike ter objave, ki predstavljajo mene, moje vrednote, prepričanja	pristnost	ohranjanje temeljne identitete	/	identiteta skozi oči prijatelj, znanec
C23	stvari, ki jih počnem z ljudmi, ki jih imam rada	objava hobijev	ohranjanje temeljne identitete	/	identiteta skozi oči prijatelj, znanec
C24	vseeno pa se potrudim, da je objava (npr. slika) lepa, svetla in ima cel moj »feed« neko rdečo nit, urejenost	pokazati se v najboljši luči	spletna bipolarnost	/	identiteta skozi oči prijatelj, znanec
C25	kar pa nenazadnje predstavlja tudi mene in upam, da s tem dosežem, da me prijatelji vidijo na enak, predvsem pa pozitiven način	pristnost	ohranjanje temeljne identitete	/	identiteta skozi oči prijatelj, znanec
C26	se mi zdi, da se moja identiteta ne razlikuje prav veliko	pristnost	ohranjanje temeljne identitete	/	identiteta skozi oči prijatelj, znanec

D23	mi je popolnoma vseeno, dokler sem zadovoljen sam	neobremenjevanje s pogledom drugih	ignoranca	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
D24	če komu kaj ni všeč, lahko enostavno preneha sledit	prenehanje s sledenjem	ignoranca	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
D25	nimam prijateljev, ki bi jih poznal le na spletu	ni takšnih poznanstev	se ne more opredeliti	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
D26	poskušam čim bolj zabrisati razlike med enim in drugim	brisanje razlik	ohranjanje temeljne identitete	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
D27	želim biti to, kar sem v resničnem življenju	pristnost	ohranjanje temeljne identitete	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
E26	preko socialnih medijev me vidijo kot čisto drugo osebo	drugačnost na SO	spletna bipolarnost	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
E27	pravijo, da delujem hladen in depresiven	hladnost in depresivnost	slabo mnenje preko SO	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
E28	ne odražam prave osebnosti preko socialnih omrežij	ni prave osebnosti preko SO	spletna bipolarnost	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
E29	s tem se ne obremenjujem kaj dosti	neobremenjevanje s pogledom drugih	ignoranca	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
E30	nimam prijateljev, ki bi	ni takšnih poznanstev	se ne more opredeliti	/	identiteta skozi oči

	jih poznal samo na SO				prijatelj, znancev
E31	preko interneta sem bolj odprt za določene debate	odprtost za debate	pozitivno mnenje	/	identiteta skozi oči prijatelj, znancev
E32	preko interneta delujem bolj sproščeno	sproščenost	pozitivno mnenje	/	identiteta skozi oči prijatelj, znancev
F20	preko SO vidijo samo moje vesele in zanimive trenutke	pokazati se v najboljši luči	spletna bipolarnost	/	identiteta skozi oči prijatelj, znancev
F21	z izbiranjem slik dosežem, da me ljudje vidijo takšno, kot želim, da bi me videli	izražanje počutja skozi objavo slik	izražanje skozi objavljeno vsebino	/	identiteta skozi oči prijatelj, znancev
F22	definitivno me prijatelji, ki me poznajo, vidijo drugače kot tisti, ki vejo za mene preko socialnih omrežij	drugačnost na SO	spletna bipolarnost	/	identiteta skozi oči prijatelj, znancev
F23	prijatelji me vidijo v mojem najbolj »gnilem« stanju, tudi ko sem slabe volje	neobjavljanje slabih trenutkov	spletna bipolarnost	/	identiteta skozi oči prijatelj, znancev
G25	zdi se mi, da prijatelji skozi mojo virtualno identiteto vidijo kot nekoga, ki	oboževanje psa	izražanje skozi objavljeno vsebino	/	identiteta skozi oči prijatelj, znancev

	obožuje svojega psa				
G26	ima rad glasbo	glasba	izražanje skozi objavljeno vsebino	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
G27	se trudi delovat v dobrobit vseh ljudi	delo v dobrobit vseh	pozitivno mnenje	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
G28	nimam nobenih želja, kako naj bi me kdo videl, to mi ni pomembno	neobremenjevanje s pogledom drugih	ignoranca	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
G29	definitivno me vidijo drugače, saj na spletu velike večine stvari o sebi niti ne povem	drugačnost na SO	spletna bipolarnost	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
G30	moja identiteta se razlikuje po mnenjih, v živo nisem preveč zadržana in svoje mnenje rada povem, na spletu se v različne debate nikoli ne spuščam	zadržanost na SO	slabo mnenje preko SO	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
H27	menim, da me prijatelji vidijo kot pasivnega posameznika	pasivnost	pasivnost	/	identiteta skozi oči prijateljev, znancev
H28	kateremu lajki niso prioriteta	lajki niso prioriteta	pasivnost	/	identiteta skozi oči

					prijatelj, znancev
H29	menim, da vidijo preprostega človeka, ki se vsake toliko rad poheca iz objavljenih postov	preprostost	pozitivno mnenje	/	identiteta skozi oči prijatelj, znancev
H30	deli kakšen članek, ki mu je pomemben	deljenje pomembnih vsebin	izražanje skozi objavljeno vsebino	/	identiteta skozi oči prijatelj, znancev
H31	moja spletna identiteta ni povsem realističen izraz prave identitete	drugačnost na SO	spletna bipolarnost	/	identiteta skozi oči prijatelj, znancev
H32	drugačni pogledi me niti ne motijo	neobremenjevanje s pogledom drugih	ignoranca	/	identiteta skozi oči prijatelj, znancev
H33	poskušam biti čim bolj iskren, v smislu da moja e-identiteta ne odstopa od moje realne identitete	pristnost	ohranjanje temeljne identitete	/	identiteta skozi oči prijatelj, znancev

Pozitivne in negativne lastnosti uporabe socialnih omrežij

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A23	hitro deljenje informacij	hitrost deljenja informacij	lajšanje vsakdanjika	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
A24	povezanost s prijatelji, znanci ali sorodniki, ki živijo v drugem kraju	povezanost s prijatelji	socializacija	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
A25	ozaveščanje o lokalni in globalni problematiki	globalna problematika	ozaveščanje	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
A26	potreba po vsečkih	všečki	zasvojenost	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
A27	potreba po ovrednotenju – da imaš dovolj online interakcije, ker je to povezano s tvojo popularnostjo	online interakcija kot pogoj za popularnost	primerjanje	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
A28	primerjanje svojega življenja z online predstavitev drugih	primerjanje online življenj	primerjanje	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
B38	olajšana komunikacija	komunikacija	socializacija	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
B39	navezovanje stikov z ljudmi, ki jih že dolgo časa nismo videli	navezovanje stikov	socializacija	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO

B40	hitrejši dostop do informacij	dostopnost do informacij	lajšanje vsakdanjika	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
B41	hitrejša obveščanje ljudi	obveščenost	lajšanje vsakdanjika	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
B42	v današnjem času (epidemija) olajšan način šolanja in služb	šolanje in služba	opravljanje obveznosti preko SO	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
B43	da se ljudje med seboj primerjajo	primerjanje online življenj	primerjanje	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
B44	objavljajo se večinoma pozitivne stvari ljudi, sami pa si želimo, da bi imeli takšno življenje, kot ga prikazujejo določeni prijatelji	prikazovanje zgolj pozitivnih stvari	popačena slika realnosti	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
B45	velikokrat smo lahko deležni goljufij, izsiljevanja, napadov ...	goljufije, izsiljevanje, napadi	kriminal	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
B46	velikokrat so ljudje sovražno naravnani do drugih, saj jim preko spleta nihče nič ne more, še posebej, če so anonimni	sovražna naravnost	sovraštvo	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
C27	pridobivanje velike količine informacij	informiranost	lajšanje vsakdanjika	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO

C28	in dostopnost do teh informacij	dostopnost	lajšanje vsakdanjika	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
C29	ohranjanje stikov z ljudmi, video srečanja v korona časih	ohranjanje stikov	socializacija	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
C30	zasvojenost	zasvojenost	zasvojenost	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
C31	izguba socialnih stikov (torej fizičnih)	upad osebnih stikov	asocialnost	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
C32	slabšanje samopodobe ljudi (na katere pač ima to vpliv)	slab vpliv na samopodobo	stiska zaradi SO	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
C33	ti veliki sistemi zbirajo podatke o tem, kaj klikamo, kdaj klikamo	zbiranje podatkov	nadzor	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
D28	vir informacij	informiranost	lajšanje vsakdanjika	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
D29	navdiha	navdih	lajšanje vsakdanjika	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
D30	spremljanje dogodkov	zabava	sprostitev	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
D31	vse to je zelo olajšano	dostopnost	lajšanje vsakdanjika	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO

D32	odvisnost	zasvojenost	zasvojenost	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
D33	nesposobnost razločiti med resničnim življenjem in spletom	zabrisana ločnica med spletnim in resničnim	popačena slika vsakdanjika	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
D34	fake news – ki dandanes postajajo real news	laži	kriminal	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
D35	izpostavljenost vsebinam, ki za določen tip ljudi ni primeren	izpostavljenost vsebinam	neprimernost vsebin	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
E33	splošna razgledanost in informiranje	informiranost	lajšanje vsakdanjika	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
E34	pomembne novice se hitreje širijo in dosežejo največji obseg svetovne populacije	obveščenost	lajšanje vsakdanjika	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
E35	lahko služijo informiranju in ozaveščanju družbe o pomembnih svetovnih problemih	informiranje in poudarjanje problemov	ozaveščenost	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
E36	predvsem pomanjkanje socialnih veščin v živo	pomanjkanje socialnih veščin v živo	asocialnost	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
E37	socialni mediji so zaslužni za duševno stisko, ki jo doživljajo mladi	duševna stiska	stiska zaradi SO	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO

F24	hitra komunikacija in dogovarjanje	komunikacija	socializacija	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
F25	zabava	zabava	sprostitev	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
F26	lažji dostop do vsebine za učenje novih stvari	dostopnost do poučnih stvari	učenje	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
F27	nenehno primerjanje z drugimi ljudmi	primerjanje online življenj	primerjanje	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
F28	zlorabe	zloraba	kriminal	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
F29	odvisnost	zasvojenost	zasvojenost	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
F30	slabše zmožnosti komuniciranja v živo	nezmožnost komunikacije v živo	asocialnost	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
F31	širjenje diskriminacije in sovraštva	sovražna naravnost	sovraštvo	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
G31	te lahko hitro zaposlijo, ko ti je dolgčas	način krajšanja časa	sprostitev	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
G32	lahko so dober vir spoznavanja ljudi in druženja	vir spoznavanja ljudi in druženja	socializacija	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO

G33	dober vir deljenja informacij, ki lahko hitro dosežejo večjo skupino ljudi	vir deljenja informacij	lajšanje vsakdanjika	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
G34	ljudje se skrivajo za ekrani	skrivanje za ekrani	asocialnost	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
G35	zavajanja, laži, manipulacija	zavajanja, laži, manipulacija	kriminal	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
G36	slabo vplivajo na samozavest in samopodobo	slab vpliv na samopodobo	stiska zaradi SO	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
G37	zaradi SO se gradi neka ideja o popolnem življenju, kjer je človek lahko srečen samo če je bogat, potuje, ima lepo postavo in popolnega partnerja	ideja o popolnem življenju	popačena slika realnosti	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
H34	izjemno hitra komunikacija	hitrost komunikacije	socializacija	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
H35	izjemno hitro širjenje informacij	hitrost širjenja informacij	lajšanje vsakdanjika	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
H36	komunikacija na globalni ravni	globalno komuniciranje	socializacija	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
H37	možnost ohranjanja stikov	ohranjanje stikov	socializacija	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO

H38	omilitev negativnih faktorjev, kot je rasizem, nacionalizem, seksizem	omilitev negativnih faktorjev	ozaveščanje	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
H39	poučevanje ljudi	poučevanje	učenje	pozitivna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
H40	večkrat lahko vidimo glamurozne slike perfektnega življenja uspešnih oseb	zabrisana ločnica med spletnim in resničnim	popačena slika realnosti	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
H41	za tem se skriva kruta realnost depresije/zlorabe drog/samomorov ipd., vseeno pa se mladi po njih zgledujejo, ker je njihova identiteta cilj in želja vsakega posameznika	slavne osebe kot slab vzgled	popačena slika realnosti	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
H42	skozi socialna omrežja je ogrožena naša svoboda	grožnja svobodi	kriminal	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
H43	možnost kraje podatkov	kraja identitete	kriminal	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO
H44	pravi, realni odnosi namreč na račun SO trpijo	trpljenje osebnih stikov	asocialnost	negativna lastnost	pozitivne in negativne lastnosti uporabe SO

8.5. Priloga št. 5: Osnovno kodiranje

RAZLOGI ZA UPORABO SOCIALNIH OMREŽIJ

- Osnovna šola
 - najstniška leta (A1, B1, C1, D1, E1, F1, G1, H1)
- Vpliv sovrstnikov
 - uporaba med prijatelji (A2, B2, C2, D2, F2)
- Izključenost
 - zamujanje nečesa (A3, G2)
- Vpliv družbe
 - množična uporaba SO (B3),
 - želja po priljubljenosti (E2)
- Druženje
 - stik s prijatelji (C3, E3, H2)

PRIVLAČNOST SOCIALNIH OMREŽIJ

- Ideje
 - pridobivanje idej (A4, D4)
- Krajšanje časa
 - dolgočasenje (A5, B8, E6, G5)
- Stiska
 - nemotiviranost (A6)
 - odlašanje (B9)
 - reševanje težav (E7)
- Spremljanje vsebin na SO
 - spremljanje socialnih omrežij (B4)
 - spremljanje poučnih vsebin (B5)
 - vsakodnevno spremljanje SO (B7)
 - gledanje objav (C4, F3)
 - ogled zabavnih vsebin (E5)
 - ogled video vsebin (G3, H3)
 - spremljanje dogajanja po svetu (B6)
- Učenje
 - izmenjava informacij za namen učenja (B10)

- branje poučnih vsebin (G4)
- poučne vsebine (H4)
- Sprostitev
 - poslušanje glasbe med vsakodnevnimi opravili (B11)
 - uporaba SO med vsakdanjimi opravili (C6)
 - prosti čas (D5)
 - pred spanjem (F5, G6, H6)
 - zabavne vsebine (H5)
- Deljenje vsebin
 - deljenje vsebin (C5, D6)
- Delo
 - urejanje spletne strani (D3)
- Socializacija
 - stik s prijatelji (E4, F4)
 - pogrešanje družbe (E8)
- Zapolnitev časa
 - filler (H7)

POMEN SOCIALNIH OMREŽIJ NEKOČ IN DANES

POMEN NEKOČ

- Vključenost
 - veljavnost v družbi (A7, D7)
 - vključenost v družbo (G7)
- Socializacija
 - vir druženja (B12)
 - stik s prijatelji (C8, F6, H8)
- Spremljanje vsebin
 - spremljanje vsebin prijateljev (B13)
- Raziskovanje
 - spoznavanje novega področja (B14, E9)
- Zabava
 - igranje iger (E10)
- Informiranost

- dostopnost informacij (G8)
- Influencerji kot vzorniki
 - iskanje vzornikov (G9)

POMEN DANES

- Nepomembnost
 - brez pomena (A8, G10)
- Socializacija
 - lažje sporazumevanje (A9)
 - hiter vir komunikacije (B16)
 - stik s prijatelji (C8, F8)
 - komunikacija (D11, H9)
- Učenje
 - opravljanje študijskih obveznosti (B15)
 - uporaba za namen študija (F7)
 - koristne informacije za namen študija (G11)
 - študij (H10)
- Socialna omrežja kot pomoč pri vsakdanjiku
 - olajšanje vsakdanjega življenja (B17)
 - pridobivanje raznoraznih idej (C9)
 - vir navdiha (D8)
 - izražanje (D10)
- Sproščanje
 - sprostitvev (D9)
 - sprostitvev in umik (E11)
- Informiranost
 - dostopnost informacij (D12)
 - pregledovanje novic (H11)
- Stiska
 - vir stiske (E12)

»DOBRI« IN »SLABI« LJUDJE NA SOCIALNIH OMREŽJIH

DOBRI LJUDJE

- Delo v korist družbi
 - poudarjanje problemov (A10, E15, F10)

- družbeno koristna vsebina (G13)
- zavzemanje za etične manjšine (A11)
- pomoč drugim (A12, H16)
- dobra dela (C10)
- uporaba SO za pozitivno naravnost (C11)
- Pristnost
 - pristnost uporabnikov SO (B18)
- Dobra vsebina
 - zanimivost vsebin (B19)
 - odvisno od vsebine (D14)
 - kvaliteta vsebine (G12)
 - všečki niso pogojeni z dobro osebo (G15)
 - poučnost vsebin (B20)
- Zasebnost
 - ohranjanje zasebnosti (B21)
- Dober namen
 - uporaba SO v kontekstu njihovega namena (E13)
- Lasten interes
 - podeljevanje všečkov pogojeno z lastno moralo (H14)
 - lasten občutek (D13)

SLABI LJUDJE

- Neprimerno vedenje
 - uporaba SO za spodbujanje sovraštva (A13)
 - obsojanje drugih (B23)
 - spletni spori (C12)
 - norčevanje, žaljenje, grožnje (E14)
 - nasprotno dobremu pogledu (E16)
 - diskriminacija in širjenje negative (F11)
 - nestrpnost, vsiljevanje (G14)
 - »metanje ven« (B22)
- Slaba vsebina
 - neprimernost vsebin (C13)
- Influencerji
 - distanca do influencerjev (D15)
- Intuicija
 - ne obsojanje na podlagi SO (F9)

SE NE OPREDELI

- Kategorizacija
 - ni kategorizacij za dobre ali slabe (H12)
 - dobronamerna ali škodoželjna vsebina (H13)
 - všečki niso merilo dobrega ali slabega (H15)

KOMUNIKACIJA IN SPOZNAVANJE LJUDI

- Osebni stik
 - lažja komunikacija v živo (A14, B24, C15, D16, F12, G16)
 - lažje presojanje v živo (A19)
 - lažje spoznavanje ljudi v živo (B26, C17, D20, E22, F16, G21, H22)
 - neverbalna komunikacija (D17)
 - delo s strankami (D19)
 - osnova za prijateljstvo (E23)
 - pomembnost teme (H18)
 - osebni stik z bližnjimi (H19)
- Spletna socializacija
 - neosebna komunikacija (A15)
 - sklepanje prijateljstev na spletu (A16, C18)
 - pomanjkanje verbalne komunikacije (B25)
 - prostor za razmislek (B27, E18, F13)
 - lažje vzdrževanje stikov (C16, D18)
 - izguba socialne sposobnosti (C19)
 - introvertiranost (C20)
 - neprimernost v vedenju (C20)
 - ni slabosti pri spoznavanju preko SO (D21)
 - prvi stik lažji preko SO (E17, H23)
 - lažja komunikacija preko SO (E19)
 - površinski odnos (E20)
 - prednost v količini ljudi (E24)
 - tveganje za zlorabe (E25)
 - šum v komunikaciji (F14)
 - ni neverbalne komunikacije (F15)
 - nevarnost pri spoznavanju ljudi preko SO (F17)
 - lažje vstopanje v stik z neznanimi osebami (F18)
 - manko verbalne komunikacije (G20)
 - možnost komuniciranja kljub distanci (G22)
 - možnost prekinitve prijateljstva z nadležnimi ljudmi (G23)
 - small talkanje (H17)
 - spletna socializacija kot nevarnost (H24)
 - nevednost in laži (G24)
 - tipanje ljudi preko SO (H25)
 - privarčevanje časa pri spoznavanju preko SO (H26)
 - presojanje osebnosti na podlagi objav (A17)

- Spletna bipolarnost
 - pretvarjanje (A18, B28, F19)
 - nerazločnost identitete (D22)
- Situacijsko
 - glede na situacijo (C14)
 - glede na počutje (E21)
- Komunikacija v živo
 - pristnost (G17, H20)
 - kvaliteta (G18)
 - iskrenost (G19)
 - pravilna interpretacija sporočila (H21)

IDENTITETA SKOZI OČI PRIJATELJEV, ZNANCEV

- Ignoranca
 - neobremenjevanje s pogledom drugih (A20, A21, D23, E29, G28, H32)
 - prenehanje s sledenjem (D24)
- Ohranjanje temeljne identitete
 - pristnost (A22, B30, C22, C25, C26, D27, H33)
 - objava hobijev (B21, C23)
 - zrcalo mojega življenja (B33)
 - brisanje razlik (D26)
- Pozitivno mnenje
 - pozitivno mnenje (B29)
 - odprtost za debate (E31)
 - sproščenost (E32)
 - delo v dobrobit vseh (G27)
 - preprostost (H29)
- Širjenje pozitivne
 - objava pozitivnih misli (B32)
- Spletna bipolarnost
 - možnost izbire (B34)
 - drugačna slika kot v živo (B35)
 - pokazati se v najboljši luči (B36, C24, F20)
 - neobjavljanje napak (B37)
 - drugačnost na SO (E26, F22, H31, G29)
 - ni prave osebnosti preko SO (E28)
 - neobjavljanje slabih trenutkov (F23)

- Slabo mnenje preko SO
 - hladnost in depresivnost (E27)
 - zadržanost na SO (G30)
- Se ne more opredeliti
 - ni takšnih poznanstev (D25, E30)
- Izražanje skozi objavljeno vsebino
 - izražanje počutja skozi objavo slik (F21)
 - oboževanje psa (G25)
 - glasba (G26)
 - deljenje pomembnih vsebin (H30)
- Pasivnost
 - pasivnost (H27)
 - lajki niso prioriteta (H28)

POZITIVNE IN NEGATIVNE LASTNOSTI UPORABE SOCIALNIH OMREŽIJ

POZITIVNA LASTNOST

- Lajšanje vsakdanjika
 - hitrost deljenja informacij (A23)
 - dostopnost do informacij (B40)
 - obveščenost (B41, E34)
 - informiranost (C27, D28, E33)
 - dostopnost (C28, D31)
 - vir deljenja informacij (G33)
 - hitrost širjenja informacij (H35)
 - navdih (D29)
- Socializacija
 - povezanost s prijatelji (A24)
 - komunikacija (B38, F24)
 - navezovanje stikov (B39)
 - ohranjanje stikov (C29, H37)
 - vir spoznavanja ljudi in druženja (G32)
 - hitrost komunikacije (H34)
 - globalno komuniciranje (H36)
- Ozaveščanje
 - globalna problematika (A25)
 - informiranje in poudarjanje problemov (E35)
 - omilitev negativnih faktorjev (H38)
- Opravljanje obveznosti preko SO

- šolanje in služba (B42)
- Sprostitev
 - zabava (D30, F25)
 - način krajšanja časa (G31)
- Učenje
 - dostopnost do poučnih stvari (F26)
 - poučevanje (H39)

NEGATIVNA LASTNOST

- Zasvojenost
 - všečki (A26)
 - zasvojenost (C30, D32, F29)
- Kriminal
 - goljufije, izsiljevanje, napadi (B45)
 - zloraba (F28)
 - zavajanja, laži, manipulacija (G35)
 - grožnja svobodi (H42)
 - kraja identitete (H43)
 - laži (D34)
- Primerjanje
 - primerjanje online življenj (A28, B43, F27)
 - online interakcija kot pogoj za popularnost (A27)
- Popačena slika realnosti
 - prikazovanje zgolj pozitivnih stvari (B44)
 - zabrisana ločnica med spletnim in resničnim (D33, H40)
 - ideja o popolnem življenju (G37)
 - slavne osebe kot slab vzgled (H41)
- Sovraštvo
 - sovražna naravnost (B46, F31)
- Asocialnost
 - upad osebnih stikov (C31)
 - pomanjkanje socialnih veščin v živo (E36)
 - nezmožnost komunikacije v živo (F30)
 - skrivanje za ekrani (G34)
 - trpljenje osebnih stikov (H44)
- Nadzor

- zbiranje podatkov (C33)
- Stiska zaradi SO
 - slab vpliv na samopodobo (C32, G36)
 - duševna stiska (E37)
- Neprimernost vsebin
 - izpostavljenost vsebinam (D35)